

ነገ የባሰ ማርጆት፣ የባሰ ዕዳ ዝግታት፣
 ቅዱስ ጴጥሮስ እባክህን አትጥራኝ፤ ልመጣ አልቸልምና
 ለኩባንያው ግምጃ ቤት ነብሴን ዱቤ አስደግጥለሁና፤
 በባላቴቷ አዋላጂ ወደዚህ ዓለም መጣሁ
 በሚያንባርቅ ድምፅዎ እንቃኝኝ፤ እንደ ነብሳት አዘልላ
 ሲያስታውሉኝ፤ በተሻለ ደረጃ ላይ እገኛለሁ
 አብዛኛውን አልነበርኩም፤ እ! አያሌዎቹም አልፈዋል።
 አንደኛው ለጫዳ የብረት፣ ሌላኛው የብረት ብረት
 የመጀመሪያውን ብትሸውድ፤ በቀጣዩ ትነረት፤
 አሥራ ስድስት ቶን ትቆፍራለህ፤ ከዚያስ ምን ጠብ አለልህ?
 ነገን የበለጠ ማርጆት፣ የባሰ ዕዳ ውስጥ መግባት
 ቅዱስ ጴጥሮስ እባክህን አትጥራኝ፤ ልመጣ አልቸልምና
 ለኩባንያው ግምጃ ቤት ነብሴን ሸጫታለሁና

*** **

በአሜሪካ አንድ ዐብታም ነበር። አሜሪካዊ ነው ሃዋርድ ዩስ
 ሮበርድ *Hughes Howard Robard ይባላል። ከግንም ሰው ጆሮም
 እንዳይተላለፍበት በመስታወት ቢሮ ውስጥ በበርካታ ቴሌፎን ተከበ
 ነው ሥራውን የሚያከናውነው። የግድ ሰው ሊያናግረው ወደ ቢሮው
 የሚገባ ከሆነ እንግዳው ላይ ፀረ-ጆርም ተረጭቶበት በአካል
 እንዲያገኘው ይደረጋል። ይህንን ያህል ከሞት በቆራረጥም ሞት
 እንደሆነ አትቀር። ብሎ ጋሼ ስብሐት በትካሄ ፈገገ አለና ብት ብለው
 ለአጭር ጊዜ አሜሪካንን አይተዋት ሲመለሱ የአንክል ሳም ሀገር አሜሪካ
 ይህንን ትመስላለች። እኛ ከየናት ዓመታት ተቆጥረዋል። በግምት እርባ
 ዓመት ሆኖታል። አዩንስ የኮምፒዩተሩን፣ የኢንተርኔቱን ማይንስ ጨምሮን
 ከዚህ ርቀት ስናስተውላት ደግሞ አሜሪካ ምን ትመስል ይሆን? ... ማይንስ
 ልክሽን እየሆነች ሄዳለች።

*HUGHES HOWARD ROBARD (1905-1976) በአሜሪካን ኢንፎርሜሽን ስራ ላይ
 ጥብብ ባለሙያ ከሆነ ስዎች መካከል አንዱ ነበር። እንዲህ ይጠነቀቅላት የነበረች ሀይላት
 71 ዓመት ኖሮ ከዚህ ዓለም ለሞት ተለይቷል። The world book Encyclopedia ገጽ 11
 ገጽ 372

፲፩

ማሪያን - ላ ቤል ፍራንስ

ሁሌም የሚቆጫኝ በግብፅ ሰማይ ላይ ለበርካታ ጊዜ ሳንገብብ አንድ
 ጊዜም ዕድል ገጥሞኝ አገራቱን አለመገባኛቴ ነው። ወላሂ! ከእየሩሳሌም
 በበለጠ ሁኔታ! ታንንኛለች።
 ተፈሪ መኮንን ስንግግር እንግዲህ የጀዘዋት ቤት ነው ብለናል።
 እነሱ ፈረንሳይኛ ያስተምሩን ነበር። ከዚያም ዩኒቨርሲቲ ኮሌጅ
 ስንመጣ ጀዘዋቶቹ ናቸው አብረውን የሂዱት። እዚያም ፈረንሳይኛ
 አስተማሩን። ከዚያ በኋላ ፈረንሳይ እስከላርሺፕ ሰጠች። ለየኔስኮ
 ነው የሰጠችው። ሌሎችም አገሮች እንዲህ ዓይነቱን ዕድል ለየኔስኮ
 ይሰጣሉ። የኔስኮ ደግሞ ያስፈልገዋል ለሚለው አገር የነፃ ትምህርት
 ዕድል ይሰጣል። ለእኛ አገር ሲሰጥ እኔ ደረሰኝ። እኔ ከትንሽ በላይ
 ፈረንሳይኛ ስለምችል፣ በተጨማሪም ፈረንሳይ አገር ከመሐደጄ በፊት
 ሁልጊዜ ስለማንብ፣ ስለፈረንሳይኛ የተሻለ ስውቀት ኖረኝ በዚህም ዕድል
 ገጥሞኝ ወደ ፈረንሳይ ሄድኩ። እየር ማሪያው ወርጆ ስገባ እንዲህ
 ሆነ። ለንደን ስገባም እንደእዚያው ነው የሆነብኝ። በቃ ይኸው ነው
 እንዴ ፓሪስ? አልኩ። መንገዶች፣ ፎቆች፣ ከተማ ነው በቃ።
 እንዴት ልበልህ? ፓሪስ እኮ በዘፈን፣ በተረት በሰንት የፖሊቲካ
 ፍትፍት፣ በሰንት የሥነ ጽሑፍ ምንጭነት የምናነባት ናት። አሁን
 ዝነኛውን ገሀ ባህሪ ሽርሎክ ሆምዝ በአካል ብናገኘው እናምናለን?
 እንዲያውም፣ እንደዚያ ሆነችብኝ። ማመን አይቻልም። በቆይታ
 ለመደብት፣ ትንሽ ቆየሁና ያችን መጻሕፍት፣ ሲሚዎች ያስቀመ
 ሟትን ፓሪስ ቻው አልኳት። የዐይይ ወራት ነበር። በእንግሊዝኛ
 ስፕሪንግ ይሉታል። ውብ ጊዜ ነው። መቀትም በቂ አለ፣
 ሴቶቼም እንደ አበባዎቼ ውብ ይሆናሉ። በዚያን ሰዓት በፓሪስ
 አውራ ጎዳና መንሸራሸር ነው። በተለይ ሻንዚሊዜ በሚባለው አውራ
 ጎዳና። በቃ ለካስ ዘፋኞቹም፣ ፋሽነም፣ ሽቶውም ዓለም በውዳቸ
 ውም፣ ይሄ እየረገጠው የምንሂድ ባቡር ነውንገድ ጥበብ ሲሆን ግን
 ጠይ ማሪያን ላ ቤል ፍራንስ፣ ኅብኝ በመሆኔ ሲኦል እዚያው ውስጥ
 ስለሌለ ደስ አለኝ። በገባ አገርህ እኮ ሲኦልም አብርሀ ይኖራል።

አብራኝ አለች። እዚያ ግን ወይ ጉድ! እንኳን ሻንዚሊዜ በእግራ ሄድኩ እላለሁ። ውብ ነው። በግንባታው፣ በአስተናገጫ። በንባብ የምታውቃቸውን ሁሉ እንድታሰባቸው ያደርግሃል። እነ ማርሴል ፕሩስትን፣ ማዳም ሰዋንን ሁሉ አሰቤያቸዋለሁ። አልቤር ካሙንም፣ ኤሚል ዞላንም አትርግ። በጣም የሚያምን አማኝ እየሩሳሌም ደርሶ ተመልሶ በያጫውትህ የሚሰማህን ሰሜት አሰበው። የእኔንም እንደእዚያ እንዳጫወትኩህ ውሰደው።

እግዜርዬው ኃያል ደራሲ ነው። ሰቀህ ሰኔልን በረሳህበት በታ ትራጀዲውን ያልከውና ልብህ በገዘን በትር እንዲመታ ያደርግሃል። እዚያው ፓሪስ በነበርኩ ጊዜ ነው። ጆን ኤፍ ኬኔዲ የተገደለው። በቴሌቪዥን በየገጻጻው ሕዝቡ ሲያነባ አየሁና ለካ ፈረንሳይ ሰው ነው አልኩ።

ፓሪስ ሌላ ፍራንስ ናት። ፍራንስን ለሁለት እንክፈል። ወደ እንግሊዝና ጀርመን በሚዋሰነው አካባቢ ብርዳምና ቀዝቃዛ ነው። ደቡብ ደግሞ ሞቃታማ ነው። የደቡብ ዋና ከተማ ማርሶይ ነች። ማርሶይ የአውሮፓ ወንጀለኞችና አመፀኞች ማዕከል ነች።

እሱም ውስጥ የሚመረተው ዕፅ ለፕዩም ወደ ምእራቡ ዓለም ማሸጋገሪያም ሆና ታገለግላለች። ከማርሶይ ነው እንደውየርክ ይህንን ዕፅ የሚያገኙት። ከማርሶይ በመኪና ምናልባት 30 ደቂቃ፣ ወይም ሃያ ደቂቃ ሳይወሰድ አይቀርም ኤክስ ለመድረስ? ሚ.ጢ.ጢ ከተማ ናት።

ማርሶይ በጣም የሚያምር እንደ ቅስት ከብ የሆነ መንሸራሸሪያ ገጻፍ አለ። ባሕርና ምድር መሐል የተሠራ። ፕሮመናድ ዴዛንግሌ ያሉታል። የእንግሊዞቹ መንሸራሸሪያ እንደ ማለት ነው። እንግሊዝ ነዋ፣ የዚያን ጊዜ ሀብታም። አሁን አሜሪካ እንደሆነው። የእንግሊዝ ሀብታም ሲመጣ የበኩር ልጅን ይዞ ነው። ዓለምን እንዲያውቅ አብሮት ይንሸራሸራል። ከዩኒቨርሲቲ ትምህርቱን ሲያጠናቅቅ ለአንድ ዓመት አውሮፓን ያዳርግል ሀብታም ፕሮመናድ ዴዛንግሌ ላይ ሳትንሸራሸር ከማይ ጋራ አለ። ጋራው ላይ ቆንጆ ቤተ ክርስቲያን አለች። እርሱ ነው የማርሶይ ምልክት። ለፓሪስ አይፍል ታወር እንዳለው ማለት ነው። ከሐና ጋር እዚያ ሂደናል። በዚህ በልኩህ በማርሶይ ገጻፍ ላይ ሰንንሸራሸር ከፊት ለፊታችን አንድ ሽማግሌ ቀስ እያሉ ጻጉጉን ይወጣሉ። ገና ሩቅ ናቸው። እንዲሁ በርምጃ እያዘገው ዞር አሉና አዩን። እዚህ ላይ አንድ የሚያሰገር ምህ፣ ፈረንሳይ አንተርናሽናል ነው የሚያሰኝህ ባህሪ አላቸው። በእነርሱ ቤት ፈረንሳይኛን እስካወቅክ ድረስ ሙሉ ለሙሉ ሰው ነህ ይሉሃል።

እ! ዞር አሉና ሽማግሌው ልብ ብለው አዩን። ፈረንሳይ ሰለሆኑ አይደለም ሰው ሰለሆኑ ነው። ሽማግሌ ሆነህ ፍቅረኞች ተያይዘው ስታይ ደስ ይልሃል። Alors, les amoureux, ça marche? አሉን። "ታዲያስ ፍቅረኞቻችን ልክ እየሄደ ነው?"

"ልክ እየሄደ ነው! አልናቸው። ቀጠሉ መንገዳቸውን። አለቀ። ተመልሰው ከየት መጣችሁ? ዝባዥኒ አሳስፈለገም።"

እኔ ከፈረንሳይ የምወድለት ነገር፣ በተለይ አሜሪካ ደርሼ ትንሽ አይቼ ከመጣሁ በኋላ፣ ፈረንሳይ ልትቀርበው ካልፈለክ ብቸኝነትህን ይፈቅድልሃል። በር ካንኳኳህ ይከፍትልሃል። አንዴ ደግሞ ደስ የሚለኝ ምን አየሁ መሰለህ? እየሳቀ "ኤክሳንፕሮሻንስ ሆኜ ነው። በከተማዋ የትራፊክ መብራት አለ። አንድ ሽማግሌ ሽበት ብቻ የሆኑ፣ ፀጥታቸው አጭር የሆነ፣ መኪና እየነዱ መጡ። ቀይ መብራት አቁሟቸው ዞር ዞር ብለው አዩ ትራፊኩ የለም። ጥሰውት ጭልጥ!

ይህ የምንገርህ የድሮ ምዕራፍ ነው። ፈረንሳይኞች እስካል ተነቃባቸው ድረስ መንግሥታቸውን ይሸፍጣሉ። መንግሥትን ግብር ሸውደዞ ብታልፍ ጠላት ቢሰማብህ እንኳ አያጋልጥህም። (የከረረ ጥል ካልሆነ) ትክክል ነው የሚልህ። እንግሊዞች ግን የፖሊስ ወገን ናቸው። የፈረንሳይ ፖሊስ ሽጉጥ ይታጠቃል። የእንግሊዝ ፖሊስ አጭር ዱላ ብቻ ነው የሚይዘው። በእንግሊዞች የመንግሥት ግብር ሳትከፍል ዞር ማለት ማንም እንደማይነቃብህ እርግጠኛ ከሆንክ ብቻ ነው። አለበለዚያ ማንበረሰቡ መንግሥትን የሸፈጠ፣ ግብሩን በአግባቡ ያልከፈለ እያለ ሲያማህ ይኖራል። ይህም ሸፋጨን በጣም ነው የሚቆጨው አለኝና ፈግ አለ።

እዚህችጋ ነዋ በርናርድ ሾን የምናነሳው። ሾ አይሪሽ ነው። አይሪሾች በእንግሊዝ ተገዝተዋል። ሾ ደግሞ ብቻውን እንግሊዝን ለመማረክ ዘምቶ የተሳካለት ጥበብኛ ነበር። አንዱ ቴክትሩ ዘ ሚሊዮኔር የምትል ነች። ባለፀጋው ሰውዬ ተዋናይ ልጅን ሚሊዮን ብር ሰጥቷት ለሰዎች እንድታድለው ያዛታል። ነገሩ ፈተና ነው። ልጅት ታወጣ ታወርድና አንድ አርቲስት አለ፣ ከሜዲያን፣ ትቀጥረዋለች። እሱ ደግሞ ፓውንዶቹን በመቶ፣ በሺ፣ በሺ አርጎ ከምሮ በትሪ አድርጎ አደባባይ ይወጣል። በትሪው ላይ የተጻፈበት ካርድ "take one please" ይላል። አንድም ሰው ግን ንክች አላደረጋችም። አይቶት ወደ ጉዳዩ ዞር ይላል። አየሁልኝ ሕግንና እንግሊዛውያንን?

ፍራንስ አይደል ያለነው? የመርሶይ ነጋዴዎች ለየት ያለ ባሕሪ የምታይባቸው ናቸው። አንዱ ሰቅ ዘው ብለህ ስትገባ ነጋዴው

ፍራንስ አይደል ያለው? የመርሰዩ ነጋዴዎች ለየት ያለ ባሕር የምታደባቸው ናቸው። አንዱ ሱቅ ዘው ብለህ ስትገባ ነጋዴው ከወዳጁ ጋር ቆሞ ያወጋል። አንተ የራስክን ጉዳይ እያሰብክ "አንትን ሰጠኝ?" ትለዋለህ። ነጋዴው ዐጥ ብለው ጨዋታውን ይቀጥላል። "አንተ ምንው እንትን ሰጠኝ ብዬዎታለሁ እኮ" ስትለው፤ ዞር ብሎ ያይዘና፤ ምንው ወንድም? ጨዋታ ላይ እኮ ነን" ይልሃል።

ፊሎሶፊና ሶስዮሎጂ ላጠና ነው ፈረንሳይ የሂደቱት። ይኸውልዞ፤ ወጣት ነኝ። በልዩ ልዩ ምክንያቶች ማታ አመሻለሁ። በተለይ ከአዲስ አበባ ማሰታወሻ ይገር የሂደቱትን ረገፍም ልቦለድ እየጻፍኩት ነበር። ክፍል ደግሞ በጠዋት ነው የሚጀመረው። በተለይ በጣም እወዳቸው የነበሩ ሁለት ትምህርቶችን እንኳን ማለጻ ተነስቼ መከታተል አልቻልኩም። በእኔ እምነት ግዴታ ማወቅ ከፈለግኩ በክፍል ብቻ አይደለም ትምህርት። አንባለሁ። ስለዚህ ዕውቀቱን በአቋራጭም ቢሆን መገባዎቱ ስለማይቀር ጊዜዬን ለመጻፍና ለማንበብ አውል ጀመር። በዚህ ላይ ልብ አድርግ። የመጀመሪያ ዲግሪዬን ስላገኘሁ አገራ ብመለስ ለእንጀራ የሚሆን በቂ የምስክር ወረቀት ስለነበረኝ አልተጨነኩም። የፊሎሶፊ መምህራችን የዶክተር ሣምነር ረዳት ሆኜ እንዳለግል ነበር ወደ ፈረንሳይ የተላኩት።

ፕሮፌሰር ሆነዋል? አዎን ፕሮፌሰር ረዳት መሆን ነበር ግዜ። እንዲያውም ከበቂ በላይ በንባብ የፍልስፍናውንም ሆነ የሶስዮሎጂውን ዕውቀት በደንብ ገብዬቻለሁ።

ሰባተኛው መልእክ በሚለው መጽሐፈ ውስጥ ከሚገኙት ባሕሪያት መካከል አየለ ነብርን ታሰታውሰዋለህ። አየለ ነብርን ስሙንም መልኩንም ለዋውጬ ነው ገጸባህሪዬ አድርጎ የቀረጸኩት። ገጠመኞቼንም የመጽሐፍን ታሪክም እንዳለ ነው የጻፍኩት። ይህ አየለ አበደ። ወደ አገሩ ያዞት የሚመልሱው ሰው አስፈለገ። እኔ ትምህርቱን አቋርጫለሁ። የምጽፋቸውንም ሆነ የማንባቸውን በበቂ ሁኔታ ገብዬቻለሁ። ስለዚህ አየለን ይገጠው ለመመለስ ፈቃደኛ ሆንኩና ወደ አገራችን ይገጠው መጣሁ። ደግሞ! አንድ ዓመት ከአስር ወር በኋክሳንፕሮቫንስ በምማርበት ፎኒሰርሲቲ ተቀምጫለሁ። ይህ የሆነው እንግዲህ የፈረንሳይን አስተዳደር እያታለልኩ ነው። በቀረኝ ሁለት ወር ነው። ከዚያ በላይ ማምታታት አልቻልኩም። ስለዚህ ሁለት ወር የመቆያ ጊዜዬን ብቻ ነው ለንደኛዬ መስዋዕት ያደረግኩት።

አዎን አየለ ነብር በሕይወት አለ። አቡንም በአገራችን ውስጥ ይኖራል። ጤንነቱ ተመልሶለት ሰላማዊ ሕይወቱን እየመራ ነው።

"ቆይ እስኪ?" አለና ጥቂት አብሰልሰሎ "አዎን ደራሲ ኤሚል ዞላ ካረፈ ከግማሽ ምዕተ ዓመት በኋላ ነው ወደ ፈረንሳይ የተጓዙት ይኸውልህ? ኤሚል ዞላ ሲጽፍ ደፋር ነበር። ሲኖርም ደፋር ነበር። ምናልባትም ከሩቅ ስታዮው ሥነ ሥርዓት የሚባል ነገር የማያውቅ ልትለው ትችላለህ የውስጡን አናውቅም። ወደ ፈረንሳይ ሥነ ጽሑፍ ስንሄድ የመጣው Naturalism ይባላል። እንዳየነው ተፈጥሮን እንዳለች መጻፍ ማለት ነው። በሥነፊልፍ ሌላ ዘመን መጣ ማለት ነው። ዞላ ብዙ ነው የጻፈው። ለመኖር ጊዜ እንዴት እንዳገኘ እኔ እንጂ። እኔ ጥቂቱን አነበብኩ። አንዷ ያነበብኩለትና የመሰጠኝኝ ናና የምትባል መጽሐፍ ነች።

አዎን እኔ ዞላን እማውቀው፤ ያደግኩትም፤ እኩለዋለሁ ያልኩትም አገራ ሆኜ ነው። ይኸውልህ ናና ሸሌ ነች። እርሱም አልፎ ብዙ ከቆየ በኋላ ያገኘውት መጽሐፍ ውስጥ በዚያን ዘመን እውቅ የነበሩ ሰዎች ሥዕሎች ያሉበት መጽሐፍ ሳይ ከተመዘገቡት መካከል አንዷ ናና ነች። ዞላ አላሉም ታላቅነቱን ለመጥቀስ ናና ነው ያሉት። ያንን ያህል ነው የዞላ የመጻፍ ችሎታ። ይህን ያህል ይደነቃል።

አይደለም። ብትፈልግ ሴት ልጅ ወንድን ስትወድ የሚያሳይ ሥራቸውን ያሰናበቱኝ ብዙ ደራሲዎች አሉ። የዞላ ከሌሎቹ ደራ ሲዎች ልዩ የሚያደርገውና እኔንም የመሰጠኝ ሕይወትን እንዳየኋት ነው የምጽፋት ማለቱ ነው። ሁልጊዜም የምትጠቀስ ናት አባባሉ። እንዲህ ይልሃል "ተፈጥሮን ከነብተሯ፤ ከነማዲያቷ ነው የምናሰፍራት። እኛ አልፈጠርናትም፤ አናሻሽላትም። ከዚያ በላይ ያለውን ግን እኔ የለሁበትም። ምክንያቱም እኔ ተዋጊ አይደለሁም።

እ! ዞላን ወደ ሕይወቱ ስንመጣ እንደ እኔ ዓይነት ፈሪ ተፈጥሮ ያለው፤ ወይም ለልጆቹ ብሎ የሚፈራ፤ ወይም ለራሱ ብሎ የሚፈራ ሰው አይደለም።

ዞላ ለተበደሉ እንዴት እንደሚሟገትላቸው አንድ ጭብጥ አንበቼ ላላይህ የፈረንሳይ ነገር ሸራዊዎች ካፕቴን ድረይፋስ የሚባል ሰውዬ ላይ አነጣጠሩ። ምክንያቱም በወቅቱ የፈረንሳይ ወታደራዊ ምስጢር ለጀርመን ተሸጧል። ማን እንደሸጠው አይታወቅም። ከፈረንሳይ የጦር መኮንኖች መካከል ማንው ይሁዲ? እንፈልጋለን። አየህ? አገኙ ካፕቴን? ዶልተው ሸርበው የውሸት መረጃ ጨምረው ሲፈርዱበት አቤቱታውን ለመስማት ዕድልም ሳይሰጡት ይሁዲ በመሆኑ ብቻ ተኮነ። እና በወታደራዊ አካዳሚ ግቢ ማዕረጉን ተገፈፈ። በሳንጃ ወድር ተዋርዶ ተባረረ። ከዚያም ዕድሜ ልክ እስራት ተፈርዶበት ዲሸልስ አይላንድ ተጋዘ።

አዎን ታውቀዋለህ ፓፕሮን ካነበብኩ። አንብበኸኛል? ይህንን ፍርድ ዞላ ይሰማል። በዚያን ወቅት ዞላ ጣሊያን አገር ነበር። አባቱ ጣሊያን ነው። ቆይቶ ካፒቲን ድረደፋሱ ያላትን ላጫውትህ። እንደዚያ አዋርደው ሲያባርሩት ምን አለ መሰለህ?

"I am innocent! Longlive France! እኔ ከደሙ ንፁህ ነኝ ፍራንስ ለዘለለህም ትኑር" እያለ ነው ወደ ዴቪልስ አደላንድ የተጋዘው።

ከዚያም ዞላ ጥልያን ቆይቶ ሲመጣ የካፒቲን ድረደፋሱ ጉዳይ ተደምድማል። እንደ ዘመዱ ይህንን ፍርድ ገምድልነት አጫወተው። ዞላ ተናደደና ዓፈ። 'I accuse' ወይም 'እፋረዳለሁ' በሚል ርዕስ ዓፈ።

ግልፅ ደብዳቤ ለፍራንስ ፕሬዚዳንት ይላል። መጀመሪያ የምክሰው የጦር ሠራዊቱን አዛዦች ነው። ገና ለገና ይሁዲ ተብሎ ፍርድ ሲሰጥበት ለአቤቱታ እንኳን ጊዜ ሳይኖረው መጋዘት ፈረንሣይን የሚያሳፍር ነው። ያውምኩ ፍራንስ ናት ለዓለም አኩልነት፣ ነፃነት፣ ወንድማማችነት፣ ብላ ወርቃማውን ሕግ ያስተማረች! እያለ በአጽንኦት ፍርድ መዛባቱን ጻፈ። በጋዜጣ ላይ ወጣ። በወቅቱ ፍራንስ ልትተረከክ ደረሰች። ከፍተኛ ነውጥ ተነገ። ካፒቲን ድረደፋሱን ወንጀለኞች ሰውት። ምንጊዜም ሐቅ ደግሞ የራሷን ሰው ትሾማለች።

ይኸውልህ ሪደርስ ዳይጀስት እና ሆሊውድን ስታይ ወንፊት በጠማጣሪያ ማድረግ እንዳለብህ አትርሳ። ማን አባቱን መርምሮ ይደርሰበታል ብለው ደስ እንዳላቸው ፊልም ሲሠሩም እውነቱን ሳይሆን ለመሸጥ የሚሰጡትን ነው። አንተ እውነቱን አወከው አላወከው እነሱ ደንታም የላቸው። እከሰሳለሁ በታተመ በነጋታው ጧት ዞላን በጥልበት ያዘው መርዝ ግተውት ሞቶ ተገኝ ይላል ያየሁት ፊልም። ያንጊዜ እኔው መሳሳቱ አንሶ፣ በአንድ ወቅት እግረመንገድ ግምድ ላይ በመጻፍ ይህንን ውሸት አሰራጭቼዋለሁ። በቅርቡ 'La verite en marche' (ሃቅ በሃይደት ላይ) በሚል ርዕስ ስለዚህ ስለድረደፋሱ ዞላ ራሱ የሃፈውን ሳነብ ኤሚል ዞላ የሞተው የእግዚር ሞት መሆኑን ተረዳሁ ...

የካፒቲን ድረደፋሱ ጉዳይ እንደገና ታየ። የፈረንሣይን ወታደራዊ ምስጢር አሳልፎ ለጀርመናች የሸጠው ሰው ራሱን አጋለጠ። ድረደፋሱ ማዕረጉም ክብሩም ተመለሰለት። I am innocent! Longlive France!

ፈረንሣይን ማሪያን ላ ቤል ፍራንስ ይሏታል ዜጎቿ ሲጠሯት። ውበቱ ፈረንሣይ ማለት ነው። የማሪያምንና የክፍን ስም አጣምረው ሲጠሯት ነው። ሐና የማሪያም እናት ነች።

ፈረንሣዮች በየአሥር ዓመቱ የምትወክላቸውን ኮከብ ቆንጆት ይመርጣሉ። ስሜም ማሪያን ይሆናል። እኔ ፍራንስ በነበርኩ ጊዜ ማሪያን ብሪገድት ባርዶ የምትባል የፊልም አርቲስት ነበረች። ለፈረንሳዮች እንደ አሜሪካዊቷ አርቲስት ማሪሊን ሞንሮ ነች። የኔይቱን ማሪያን-ላ ቤል ፍራንስን ይህንን ያህል ካሳየንህ ሄደህ እንድትጎበኛት መልካም ፈቃዳችን ነው...

፲፪

የዕድሜ ልክ እውነት

እንደ የሩሳሊም እንዳክሱም ጽዮን ተሳልሜው ልምጣ ዓይንና ጥርሷን እንደሷም አልወዳት ወላጅ እናቴን

አዝማራው

ሐና ይልማ ፍቅረኛዬ የሆነችው በድንገት ነው። ልጅቱ የእኔ የቅርብ ጓደኛዬ የሆነው የሰለሞን ዴሬማ የአክሱቱ ልጅ ነች። ከእኔም ጋር ለመጀመሪያ ጊዜ የተዋወቅነው በገነት ሆቴሉ ፓርቲ ላይ ነበር። ያንሰ እየተገባበዘን ብዙ ደነሰን። በጣም ተደሰኜ የልቤን አጫወትኳት። ከልብ አደነቅኳት "አቤት! እንዴት ደስ የምትል ቆንጆ 'Girl' ነች!" እያልኩ። እሷ በጌላ ልንደነገረችኝ እዚያው በተጫወትኛው ፓርቲ ላይ የእርሷ 'boy friend' ነበር። ትንሽ ተኮራርፈዋል። እሱ እሷን ለማሸቀፍት ከአንዳት ልጅ ዳር ብቻ ደጋግሞ ይደንግላል። እሷ ደግሞ በበኩልዋ ከእኔ ጋር ዳንሱን አጠፈችው። እኔም ባላምራት አልቀረሁም። እንዴ! ለእኛ ለወንዶች ሴቶች እንደ ማያምፍን እኮ እኛም እናምራቸዋለን። ያ 'እንደቀልድ' የጀመርነው ጓደኝነት በእኔና በእሷ መካከል ምር ሆነ። ፍቅረኞቹም እየተራራቁ ሄዱ። እሱ እንደዚያ ባያደርግ የሚወዳትንና የምትወደውን ልጅ

ሄዱ። እሱ እንደዚያ ባያደርግ የሚወዳትንና የምትወደውን ልጅ አያጣም ነበር። በኋላ ከእኔ ጋር ተግባብተን ሰንጨዋውት በጣም ትወደው እንደነበር ነግራኛለች።

እኔና ሐና ሁለት እንቅፋቶች ነበሩብን። አንዱ የመደብና ከቤተሰብ የምታገኘው ነው። ሌላው እንቅፋት የሐና ታላቅዋ ታላቅ የሆነችው እህቷ ነች። ፀዳለ ትባላለች። እኔን በግል የወንድሞቻም ቅደኛ ስለሆንኩ ትወደኛለች። ነገር ግን ከእኔ በፊት የነበረውን የሐናን ፍቅረኛ ታውቀዋለች። ፀዳሉን ልጁ በጣም ሽርኮች ናቸው። የእርሱ የአፈቃቀር ብልሃት እኔን በታ የለውም። ለምን ሐናን ከማቅ ረብና ከማሳመን ይልቅ ፀዳለንና አባቷን ነው በጣም የሚቀርበው። ይህ ብልሃቱም በእጠቃላይ አላማውን አስቶታል። ትንሽ ያለመግ ባባት በመካከላቸው ሲፈጠር ምን ሆነሽ ነው? እኔስ ምን አጠፋሁ? ብሎ ችግሩን ከመፍታት ይልቅ ቅድም ባልኩህ የማስቀናት መከራ ነው የመጣባት።

ፀዳለ እርሱን ነው የመረጠችው። ምክንያቱም ከአባቷ ጋር ያለውን ቅርብት አስተውላ ወደፊት የት እንደሚደርስ ይታያል። እኔ፣ እሷ አንቴሌክቸዋል ነው የምትለኝ ዓይነት ወጣት ነኝ። እህቷን እስካገባቸው ድረስ ትወደኛለች። ታከብረኛለች። እህቷ አካባቢ ባንገሩብብ ግን የመከላከያ ዘዴዎች ነበሯት።

ምን አደረገች መሰለህ? አሜሪካ ሰባት ወር ቆይቼ ስመለስ፣ ከእንግዲህ ውጪ አገር ሂጆ የመማር ዕድሌ አብቅቷል። ከዚያ በኋላ ዕድሉ የሚሰጠው ላልደረሳቸው ወጣቶች ነው። በእኔ በኩል ይህን ደምድሜ ተቀምጫለሁ። ፀዳለ ግን ጠራችኝና ፈረንሣይ አገር የትምህርት ዕድል መጥቷል። ለምን ስኮላርሺፕ ጽሕፈት ቤት መጥተህ አታመለክትም? አለችኝ። ዕድሉን ያቃጠልኩ መሆኑን ነገርኳት። በወቅቱ ፀዳለ የስኮላርሺፕ ጽሕፈት ቤት ኃላፊ ነች።

ግዴለህም፣ በቂ የፈረንሣይኛ ችሎታ ያላቸው ወጣቶች ተጠርተው አላመለኩትም። አንተ ብትሞክር አታጣውም አለችኝ። ተሰማማሁ።

ዋናው አላማዋ እኔን ከሐና መለያየት ነው። እርሷ አንድ ሰው፣ እኔና ሐና ሁለት ሆነን በመጨረሻው ልንቀድማት እንደ ምንችል አልገባትም። በእያንዳንዱ ጉዳይ እኔና ሐና እንመካከራለን። ስለእኔ ፀዳለ የምትላትን ሁሉ ትነግረኛለች። እኔ ፍቅረኛዋ ልሆን እንደ ማይገባ ደጋግማ ወትወታለች። ስለዚህ ፀዳለ ስለ ስኮላርሺፕ ደላችኝን ልክና ነገርኳት።

እሺ በላትና ሂድ። እኔ ደግሞ ከአባቴ ጋር እመካከርና ወደ እንግሊዝ አገር እሄዳለሁ። ከዚያም አውሮፓ እንገናኛለን አለችኝ። ተሰማማሁ።

ሐና በአቶ ይልማ ሕይወት ውስጥ ያላትን ቦታ አውቃለሁ። ሐና ካለቻቸው ይሰማማሉ። ልቧን ያማት ስለነበር በሕክምና ሰብብ ወደውጪ አገር የመሄድ ዕድል ነበራት። ይህንን ሁሉ ስለማውቅ ምንም ሳላመነታ ስኮላርሺፕ ጽሕፈት ቤት አመለከትኩ። የውጪው ትምህርት ዕድል ተፈቀደልኝ። የእሷ ሐሳብ ደግሞ ቢዝነስ ተምራ፣ ስትመለስ ቤተሰቧ ከገረታል መድባላት ራሷን መቻል ነበር።

“አንድ ቀን ውጥናችን በፍጥነት አይሰምርም። ጊዜ ይወስዳል” አለችኝ። “ለምን?” አልኳት።

“አባቴ ራሱ ሐሳቡን ያመነጨው እስከሚመሰለው እንዲያብሰለስ ለው ጥቂት ጊዜ መጠበቅ አለብን።”

አየሁልኝ! አባትና ልጅ እንዴት እንደሚተዋወቁ? ትክክል ነበረች። የአባቷ ባሕርይ ነበር። ሁሌም ሐሳብ ከርሳቸው የመነጨ መሆን ነበረበት። ቀስ በቀስ ውጥኑ ተግባራዊ ሆነ።

ምኝህን ፈልግ! ውጥናችን እንደሚሰምር የማረጋግጥበትን ፍንጭ ላልደዝ ከሐና መለየት ወይ ፍንክቻ፣ ያባ በላዋ ልጅ፣ አልኩ። የትምህርት ዕድሉን ለሰጠኝ ድርጅት፣ በደረሰብኝ ችግር ምክንያት ፈረንሣይ በጊዜ መድረስ ስላልቻልኩ ዕድሉን ለአንድ ዓመት፣ ካልተቻለም ለሰድስት ወራት እንዲያራዝመልኝ ጠየቅኩት። እሷም በዚህ መሃል በወራት ቀድሞኝ ወደ ለንደን ሄደች። እኔም ጊዜዬን ጠብቄ ወደ ፈረንሣይ ተገዢ ኢክስ ከተማ ከደረሰኩ በኋላ የፍቅርም የሰላምታም ደብዳቤ መጻጻፍ ጀመርን።

የትምህርት ቤት የእረፍት ጊዜያችን በአንድ ወቅት ነበር። እኔ መጀመሪያ ወደ እንግሊዝ በባቡርና ቀጥሎም በመርከብ ተንገዘና ፍቅረኛዬን ነገሽኋት። ለንደን ውስጥ በጣም ቆንጆ የመፈቃቀሪያ የመጫወቻና የመደሰቻ ጊዜ አሳለፍን።

በእጠቃላይ ከሐና ጋር ያሳለፍናቸው ጊዜያት ሁሉ ቆንጆዎች ነበሩ። እኔና እርስዋ የተካረፍንበት ጊዜ የሰም ልልህ እችላለሁ። እንዳልምል ብቻ አንድ ሁለት ጊዜ ያህል ተካርፈናል። ጥልቻ ለጥልቻም ይጋጫል ያላሉ የተባረኩት አበው። ለፍቅር ደግሞ ይህች ዓይነቷ ኩርሬያ እንደማጣፈጫ ቅመም ነች። እነዚህን ዕለታት ብንደምራቸው ከሰበት ሳምንት አይበልጠም። አንደኛን ላጫውተሁ።

እዚህ አዲሳባ ውስጥ ሆነን እንዴ ተካረፍን። አምባሳደር ሲኒማ ቤት አካባቢ ቡቲክ ነበራት። እዚያ መሄድ አቆምኩ። ውስጤ ግን እንደ አንዳች ይሸበር ነበር። እሷም እንደ እኔው ተሰቃይታ ኖሮ፣

ደወለችልኝ። መደብረኔ ሂጂ እንድንበኛት ጠራችኝ። ሂድኩ። ላይት ሳቄ መጣ። ነገር ግን አልሳቅኩም። በጣም ሰለማፈቅራት ሳቄን አመቅኩት። በእንግሊዘኛ እንዲህ አለችኝ "ወይ አግባኝ ወይ ከዚህኛ ከተማ ድራሽህ ይቀሩ።"

"እርቀ-ሰላም አውርደን የልባችንን መጨዋወት ጀመርን። ሁለታችንም እውነተኛውን ስቃይችንን ልክ ለሌላ ሰው እንደሚያወራ አወጋን። አቤት! ከዚህ በኋላ የሚቅነው ሳቄ! አለና አፋን በጣቶቹ እየተመተመ ፍገዝ ብሎ ጥቂት ፀጥ አለና ጨዋታውን ቀጠለ።

"ጥያቄህን እንዳትረግ። ወደዚያ እመለስልሃለሁ። ከዚህ ጊዜ ጋር የተያያዘኝ ትዝታ ሰለሷ እንዳሜውትህ የልሳኔን በር እያንካካኝ ነው።

ይኸውልህ፣ አንድ ቀን እኔና ሐና ከምንዝናናበት ውለን ወደ ቤቷ እሸኛታለሁ። ደርሰን መኝታ ቤቷ ገባን። ሰናወጋ ቆይተን ወደ ቤቴ ልሂድ ስል በርሳዋን ከፍታ ደስ የምትል ትንሽ ሽጉጥ አውጥታ ሰጠችኝ። አጠቃቀሙን ጠየቅኳት። መጠበቂያዋን ነካኝና "እንዲህ ስታደርጋት፣ ቀዩ ምልክት ላይ ሲሆን ይተኩሳል። ነጩ ላይ ስታደርገው ይጠብቃል። አዎን እንዲያ ሳይሆን አይቀርም። ብቻ ወጣ ስትል ሞክረው" አለችና ተወችልኝ። ተነሣሁ። በወቅቱ እኔ ካዛንችሰ ነው ሰፈራ። ሸኝታኝ ተመለስኩ።

ሽጉጤን መሞከር አለብኝ አልኩ። በየት በኩል ልሞክር? ከሞከርኩ አልቀረ ልክ የሩሲያውያን ፍሌት እንደሚባለው ጆሮ ግንደ ላይ አድርጌ መሞከር አማረኝ። ወንድ አይደለሁም እንደ? ማድረግም አለብኝ። ምን እንደነካኝ አላውቅም። ከራሴ ጋር መግት ገጥሜ ጆሮ ግንደ ላይ እንደ ደገንኩት ቃታ ሳብኩ። ጥይቷ ተተኮሰች። እምሳክ በአይወቴ ላይ ተግምር ሠራ። ውቃዬ መልእክ ቃታዋን ልሰብ ስል ቀድሞኝ እጄን ወደታች ዘረጋው።

ሌላ የሚገርመኝ ደሞ፣ ከዚያ ሁሉ ድንጋጤ በኋላ በርግጤ ወደ ቤቴ ልፈረጥጥ ነበር። ጭንቅላቴ በዝግታ ነው መራመድ፣ በዝ ግታ። ከተኩሰ ድምፅ በኋላ የሚታይ ፍጥነት ያሰጠዎታል። የሚል ግደነት ትዕዛዝ ሰጥቶኝ ቀስ ብዬ ገባሁ። ይህን ያዘዘ ጭንቅላትህ ነው ወደሰ መልእኩ ነው? ብትለኝ፣ እኔንኝ።

የሩሲያ ፍሌት መራር ጨዋታ ነው። ድርጊቱ ሲፈፀም አንድ ጥይት ብቻ ሽጉጥ ውስጥ ይገባና አሽከርክረው ለተፋላሚው ይሰጡታል። ቃታዋን ለሰንተኛ ጊዜ ሲሰጧት እንደምትተኩስ ከእዝዬ በቀር ማንም ሊያውቅ አይችልም። እንግዲህ ተፋላሚው ጆሮ ግንደ ላይ ደግኖ ቃታ ይሰባል። ከከሸፈ እንደገና መኖር ይጀምራል። ሽጉጡን

ለተፋላሚው ያቀብለዋል። ይህኛው ተራውን ደግኖ ይሰባል ቃታዋን። ይከሸፋል። አልያም በጥይቷ ጆሮ ግንደ ተበድሶ ይሆንን ሃለም ኮራ እንዳለ ይሰናበታታል። ተፋላሚዎቹ ከሁለት አንዳቸው መሞታቸው አይቀርም። ይህንን ፍሊግን ፍሌት ይሉታል።

አሌክሳንደር ፕሽኪን እና ሚካኤል ሌርሞንቶቭ የመሳሰሉት ደራሲያን የሞቱት በፍልሚያ ነው። የእነርሱ ፍልሚያ ግን እያንዳንዳቸው የየራሳቸውን ሽጉጥ ይዘው ከጠላታቸው የተወሰነ እርምጃ ርቀው በአልቢትና ምልክት መሠረት ወደ ተፋላሚው ዩሪው መተኮስ ነው። ተፋላሚዎቹ አንዱ ሌላውን መትተው ለጠድቁ ይችላሉ። ወደም አንዱ ያልገና ሌላው ይተርፋል። ተራ በተራም የሚተኩሱበት ደንብ አላቸው። ፍልሚያው በስምምነት መሆኑ ነው።

ሐናን እያሰሰልኩ ነው እንግዲህ። እሷ እያሰሰላችኝ እንደሆነም አላውቅም። አያህ፣ በኋላ ነው የገባኝ። እህ፣ መሰሰሰል ነው ፍቅር። ተቀጣጥረን የምንገናኝበት ቦታ ኮሌጅ ነው። ከኮሌጅ ወደቤቷ ማድረስ ጀምራለሁ። አንድ ቀን ልሸኛት ከአሥራ አንድ ተኩል እስከ አሥራ ሁለት ሰንት መሃል ባለው ጊዜ ደረሰኩ። እዚያ ቀጠሮ ቦታችን ላይ ከአንድ ሰው ጋር ቆማለች። ስሙን ሁሉ አስታውሰዋለሁ።

"ሰብሐት" አለችና ለእኔም የወዘተን ስም ነገረችኝ። ተጨባ በጥን። ከዚያች ቅጽበት በኋላ እኔን እስከ መፈጠራም ረሳኝ።

"እ? የት ነው የምታውቁው?" አላት። እኔ የለሁም። በአጠቃላይ እሱ ሰው ከሚላቸው አልመደብም። ምክንያቱም ሰው የፈጠረልኝ ማዕረግ የለኝም። እሱ በዚያን ወቅት ረዳት ሚኒስትር ነበር።

ያዝ፣ ይህ በጣም አንተረሰቱንግ ነው። ብዙ ትርጉሞች ይኖሩታል። እዚያው እያለሁ መኖሪን ሰርዞ "ተማሪ ነው? ወይስ ሥራ አለው?" ይላታል፤ አጠገቡ ቆሜ፤ ትንግራዋለች ሐና፤ ስለ እኔ ብዙ ጥያቄዎች መለሰች። በጣም ነበር የተናደድኩት። ግን በሐና ፊት ጨዋታዬን መርሳት አልፈለግኩም። ስለዚህ የእቦይ ልጅ መሆኔን ተወትና የእናቴ ልጅ ሆንኩ። ዝም፣ ጭጭ ምጭጭ ሆን ተግባራ። ምክንያቱም አቶ ወዘተ ቢባልግም እኔ ገና እያሰሰልኳት ስለሆነ።

አቶ ወዘተ በጥያቄና መልስ ብዙ ጊዜ ወሰደ። እኔም ለራሴ ምን ያህል ሐና ፍቅር ብታሰይዘኝ ነው ይህንን ያህል የታገሰኩት? እያልኩ እያሰሰልኩ ቆየሁ። ከዚያም ተለያየ፣ ሰሸኛት ማን አባቱ ነው ይህ ድንክድ? ሳልላት አልቋርም።

እሷም "እ! ተወው። እሱት እኔም አንተም ምኑም አይደለንም። እሱ የአንድ ጋያል ሚኒስትር አቃጣሪ ነው። በማቃጠር ነው

ለምክትል ማኒስትርነት ማዕረግ የደረሰው። ምንም አይደለም። 'For get it' ለእኔም ብለህ ቢሆን አለችኝ።

'All right' አልኩና ይ ጊዜ አለፈ። ይህን የደረሰብኝን ለሰለሞን ነገርኩት። ይገርማል የአበሻ ነገር፤ እያልን አወራገንበት። አንገሪኩ የሚባል ኬክ ቤት አለ አይደል? እዚያ ገብቼ ተቀምጫለሁ። እንደ ምትሀት ሰለሞንና አቶ ወዘተ ወደ ሙስጥ ገቡ። ከአሥር ወይ ከአሥራ አንድ ዓመት በኋላ ነውኩ። እኔም አበሻ አይደለሁም? ሄድኩና ሰላም አልኩት ሰለሞንን።

“ከአቶ እገሌ ጋር አትተዋወቁም እንዴ?” አለኝ ሰለሞን።

“አይ!” አልኩ።

የደማህን ቁስል ግን አትረግም። እሱ ደግሞ እንደሸረራት ድር በሰው ላይ የደራል እንጂ ምን ያህል እንዳደማህ ልብ አይልም። በልም ደንታ አይሰጠውም። ምን እንዳለህም አያሰታውሰም። እሱ ግን መረግቱን አልፈለገም።

“እ! እ!” ጭንቅላቱን ወዘወዘኩ።

“እንዴ፣ ሰፍያ አላሰተዋወቀችንም እንዴ?” አለ ወዘተ

እር! እኔ ነኛ ሐና መሆንዋን የማውቀው እሱ እኮ ረስቶሃል። ምን ነው ሰው ንቆ መራመድ? እኛ ነን ቁስላችንን ይዘን እሰዘዘህ የደረሰነው!

“ሰው ከንቱ! አላሰታውሰም” አልኩት።

ሰለሞን አለመተዋወቃችንን አምኖኝ “እገሌ ነው እኮ” አለኝ። ተጨባቦጥን።

“እንዴ?” አለ አቶ ወዘተ ትልቅ ነው፤ እንዴት ይረሳል?

“ምናልባት ሐና ትሆን እንዴ ያስተዋወቀችን?” አለኝ።

“እር እኔጃ! ትዝም አይለኝ” አልኩት።

ግር እንዳለሁ፣ ባለመታወቁ እየቆጨው ተሰነባበትን። በጨዋ ደንብ። እንደሂደት “እውነት አላወቅኩም እንዴ?” አለኝ ሰለሞን።

“ግና ብዙ አረሳዋለሁ። ለራሴ ብቻ አውቀዋለሁ። ለእርሱና ለአካባቢው ግን አላውቀውም። ሆነ ብዬ፣ አውቆ ነው።”

የገባኛል ማንም ሰው በምድር ላይ ከሚጠላው ነገር አንዱ አላውቅህም መባል ነው። አንድ ሰውዬ ምንአሉኝ መሰለህ “ሰሜን ያሰጠራ እንጂ የመጨረሻ ወንበዴም ልጅ ይነረኝ።” ብለውኛል።

አየሁኛ፣ የዘለንለማዋ ሕይወት ጥማትህን የምትወጣው ስምህን ቢቻል በጥሩ ባይቻል በመጥፎ በምድር ላይ በመተው ነው።

እማላውቀው የሆነኩበት ምንም አለመሆኑን ላሳዩ ነው። ብዬ ያለፈውን ታሪክ ለሰለሞን አስታወስኩት።

እሱም እየገባ “አንተ ደብተራ!” አለኝ።

“ደሞ ብትፈልግ ገና ሌላ ቀን ሳገኘውም አረሳዋለሁ።”

ወጎች እየጣፈሙ ሐሳቦች ሐሳቦችን እየወለዱ ሲሄዱ ጋሼ የወተ መነሻ ይጠፋዋል። ሰለዘህ የጋሼ አድማጭ በጣም ጥሩ አትኩሮት ያለው መሆን አለበት። በአትኩሮቱ ውሉን ካስያዘው በጨዋታ ምናብ እንደገና አብረው ይመጥቃሉ። እኔም ጭብጡን አሰያዝኩት።

“እ? ከዚያም የእኔ እንግዳ ሆኖ ሐና ወደ ፈረንሳይ መጣች። በማርሶይ ወደብ ቆይታ አደረግን። ወደ ኢጣሊያ ተሻገርን። ሮማን፣ ፍሎረንስና ጄኖቫን ተዘዋውረን ግንኙኛው። ከበርካታ ገጠመኞቹ መካከል የጄኖቫ ብቅ አለች። እሱን ላጫውትህ?”

በእግር እየተዘዋወርን እንድ አጭር ኢጣሊያዊ ሰውዬ እይቶን፣ መኪናውን አቁሞ መጣና ሰጠን። አጸፋውን መለስንለት። ከሚሰቱ ጋር ራት ሊጋብዘን እንደሚፈልግ ነገረን። ተገኝቶ ነው? በደስታ ተቀበልኩት። የት እንደምንገናኝ ተቀጣጠርንና ተለያየን። ሰውዬው ከሄደ በኋላ ሐና ፍርሃትዋን ነገረችኝ። በዚያን ጊዜ በአውሮፓ ውስጥ በርካታ ጥቁር ሴቶች አልነበሩም። ሰለዘህ ነጭ ወንዶች ጥቁር ሴት ካጋጠማቸው አስገድደው ይገናኙታል የሚባል ወሬ በሀፊው ይወራ ነበር።

ጥቁር ወንዶችን ነጭ ሴቶች በጣም ይቋምጡብን እንደነበር ትዝ ይለኛል። ይህንን ስጋትዋን ነግራኝ ቀጠሮውን ብንሰርዘው ይሻላል አለችኝ። እኔም ከአትማችን በላይ ቢሆን እንኳን አላሬ አግዳሚው ያግዝልናል። በዚህ ላይ “እኔም እኮ ወንድ ነኝ” አልኳትና አቅራቢው። “ለዚያውም ለጥልያን! በአባቶቻችን እንተዋወቃለን” አለና ሳቁን ለቀቀውና ወደ ጨዋታችን ተመለሰ።

በሐሳቤ ተሰማማች። እኔ ግን እውነተኛ ሰው እንደቀጠረን እርግጠኛ ነበርኩ። ተግባባን። እተባለው ቦታ፣ በተቃጠርንበት ሰዓት ሂድን፣ ሰውዬው ባለቤቱን ይዞ መጣ። ሚስቱ ረጅም ነች። እሱ ደረቷ ላይ በደርሰ ነው። በውለቱ ታጅቦን ከሚድትራኒያን ባህር ዳርቻ ወደሚገኝ መዝናኛ ወሰዱን። በዚያ መዝናኛ ፒማ ብቻ ነው የሚሠራው። ፒማውን የሚያሰስለው ባለ ሆተሉ ነው። ረጅም ነጭ ቆሱን አጥልቆ፣ ሊጡን በመጥበሻዋ ላይ ይጠፈጥፍና ወደላይ ያሸቀነጥራታል። ከዚያ እንደ መደነሰ፣ አንድ ሁለቱ እንደመሸከርከሩ ብሎ ጠረጴዛውን እንደ ታንቡር ካ! ካ! እንዳደረገ የፒማዋ ሊጥ ከላይ ትመጣለች። በመጥበሻው ይቀልባታል። ጋባገሮቻችን ባልና ማሰት ነሸጥ ሲያረጋቸው በአጭራ ስልት ነው የሚያወሩት አለና እርሱም በአጭራ ስልት ድምፁን ቃኝቶ አንገራገረ።

እኔና ሐና ደስ ብሉን እየጣቅን፣ እየበላን፣ እየጠጣን፣ እየተጨዋውትን ከአስተናጋጆቻችን ጋር አስደላች ጊዜ አሳለፍን። አጣሊያ ሙሉ በሙሉ ፍቅር አስያዘችኝ ልልሀ እችላለሁ። አሜሪካ ለመጀመሪያ ጊዜ ሂጂ በሥልጣኔያቸው መረበሹን አሜውጅካሊውን አሜሪካ መንገድ ላይ የሚሰቅ ሰው ናፍቆህ አታይም። ሁሉም ወደሥራው ሌትም ቀንም ይጣደፋል። ሣቅ በአሜሪካ በየቤቱ ውስጥ ታግቷል። አጣሊያ ግን ልክ እንደ አገራችን እዚህ ጋ የቆመው ሰውዬ እዚያ ማይ ካለው ጋር ሲያወራና ሲጣጣቅ ታያለህ። የት ጋ ነው ያለነው? ሙሉን አስያዘኝ?”

እሽ! በወቅቱ አባቷ እኔ ሐናን እንዳገባት አልፈለትም። ለምን? ማለት ጥሩ። ዘራ ትግራ በመሆኑ። አባባላቸውን ሁሉ አስታውሳለሁ። የትግራ ወንድ ሰለሆነ አይመችሽም። አሁን ሊያገባባሽ ነፃ ሰው ይመስላል እንጂ ካገባሽ በኋላ ቤቱ ቆልፎብሽ ነው ሥራ እንኳን የሚሂደው አሉዋት።

“ሰብሐት አንተ እንደገመትከው አይደለም። አንተ የእኔን ያህል እርሱን አታውቀውም። በማለት ካገባባቸው በኋላ፣ እንደ ምንም በግድ ተቀበሉኝ። ከወደደች ምን ላድርግ? ብለው እንድንገባ መልካም ፈቃዳቸው ሆነ።

የወላጅ እናቷ? አቀባበል በጣም ድንቅ ነው። እሷ ከወደደችው አለቀ። መርጣታለች። ልክ እኔም አንተን እንደ መረጣኩህ ነው ያሉት ወይዘሮ ኤልሳቤጥ።

በወቅቱ እኔ ተመርቋል። ሥራም አለኝ። ለአባቴ አንዲት ባለመደገፊያ ወንበር ገዝቼላቸው ወደ ንድፍ መሂደን አሜው ጅሃለሁ። የምሥራችም አለኝ። ትንሽ ከቆየሁ በኋላ አባይ አንንሸራ ሸርም። አልኩዋቸው። እሽ አሉኝና ነፋስ መቀበል ጀመርን። በሸርሸራችን ላይ አባይ ይኸውልዎ ሚሰት ላገባ ነው። የማገባት ልጅ ዘርዋ እርሞ ነው። ፎቶም ይኸውልዎ አልኩና ሰጠኝቸው።

ፎቶዎን ተቀብለውኝ አይተውት “ወይ! እንዴት ታምራለች! ቆንጆ ልጅ ነች።” አሉና ፎቶዎን ሳመት። “እንኳንም ትግራ ያልሆነች። ዶክተር ተወልዶ ብርሃን እንደነገረኝ እኛን ከሌላው ዘር ጋር መጋባታችን ያበዛናል። እኛ የሌለንን ተሰጥኦ ልጆቻችን ከሌላው ዘር ያተኛሉ እንጂ የሚፈጥረው ትግር የለም። አምላክ ጋብቻችሁን ይባርከው” አሉኝ። አለና እየጣቀ “የገዛ ልጆቸውን ዶክተር ተወልዶ ብርሃን ብለው ሰጡት አያስቅም?”

ከወለላይ ጋር እስከ ወደ ኋላ ድረስ አልተገናኘም። ዜናውን ስትሰማ ግን ተደስታለች።

“አሁን!” ማቀ። “ይኸውልህ! መተቃቀፍ ስትል ልብስ እንደተለበሰም መተቃቀፍ አለ። ንድፍን ቡዝዝ አድርጎ አየኝ። ፍቅ እንደሚያይ ሰሜቴን ገመተ። በመካከላችን ፀጥታ እንደሰፈነ ስትንደች አለፍ።

“ፍቅ ነው። ትዝ እንደሚለኝ እማስታውሰው እኔ በወቅቱ አልደፍርም። ‘Almost’ እሷ ነች የምትሰበኝ። ጊዜ ወሰደ፣ ተጋብተን እንደልቤ እስኪሆን ድረስ። እሷ ‘You are welcome’ ካለችኝ በኋላ ‘I made myself welcome’ ማለት ነው። ግን በታውና ሁኔታዎቼ አሁን ትዝ አይሉኝም። ተያይዞን ብንዝናናም ገንዘብ የሚያስከፍል ቦታ አንሄድም። ከደረጄ ጋር ነው የምንንሸራሸረው። እሱ አሜሪካዊት ‘girlfriend’ አለችው። አብረን በመኪና ከአዲስ አበባ ከተማ እንወጣለን። በረጸ በኩል ገጠር ውስጥ ሜዳ መርጠን እንዝናናለን። ማንም የለም። ነፃ ነን። እዛ ‘enjoy’ እናደርጋለን።”

እስከመተቃቀፍ የሚያደርስ አልነበረም። እዚያ ለመድረስ ንመታት ፈጅቷል። መሣጣም መጨዋውት ግን ነበር። አስፋውሰን ትምህርት ቤት ሳስተምር እዚያው አካባቢ ነበር የመኖሪያ ቤት የተከራየሁት። ቅዳሜና እሁድ ልትጎበኝኝ ትመጣ ነበር። እዚያ ነው፤ መተቃቀፍ የጀመርነው።

ሐና ወጣት በነበረች ጊዜ ውብ ነበረች። ብዙም አድናቂዎች ነበሯት። አሁን ሳስበው ለእኔ የተረት ያህል የራቀብኝ ትዝታ አለኝ። ሐና ድብን ያለ እንቅልፍ ይዟት ሂዶ እሷን ማየት እንዴት ደስ ይላል መሰለህ! በጣም! በጣም! ተውባ የምትታዩኝ እዚያ ጋ ነው። አቤት ስታምር! እዚህ ውበት ጋ ተኝቶ የሚያንከራፋም ይኖራል...

እንደነገርኩህ የወርግ ሥነ ሥርዓት እንደሚገራልግ ለአባቴ ሐና ነገራቸው ከተሰማው በኋላ ሐሳባቸውን ቀየሩ። ወደ ጃንሆይ ወስጂሽ ላገባ ነው ፍቀዱልኝ ትያቸውና ይፈቅዳሉ። በቤተክርስቲያን ሥርዓት በተከለል ትጋባላችሁ። አለዚያ ጃንሆይን እንደ መናቅ ይቆጠርበኛል። ከዚያም ከቤተ ክርስቲያን መልስ የቀርሰ ሥነ ሥርዓት በአትዮጵያ ሆቴል ይዘጋጅላች ኋል። የፕሮግራሙ ፍፃሜ ይሆናል። ተሰማማን። ሐና አባቴን ረጅም ሥርዓተ ተክል ለንዳይሆን አሳስቻቸው። ለአንድ ሰዓት ብቻ በፈጅ ሥነ ሥርዓት እንደምንፈጣጠም ተሰማው። ይህን ለቀሳውስቱ እንደሚነግሩዋቸው ቃል ገቡላት። አሁን እንደምጠረጥረው ልጆቸውን እሽ ይበሏት እንጂ ለቀሳውስቱ የነገሯቸው አይመስለኝም። በቤተ ክርስቲያን ደንብ መሠረት ሥርዓተ ጋብቻችንን ፈፀምን።

አልጋ ወራሽ እንግዳችን ነበሩ። ጃንሆይን ልንተዋወቅ ሃደን እጅ ስንገባቸው ጎርጎንና ዝግ ባለ ድምፅ ጥማን ልጅ ነው? አሏት ጃንሆይ።

ጃንሆይ አባቱን አያውቋቸውም አለቻቸው ሐና። ጃንሆይ በጋብቻችን መደሰታቸውን ገልጸውላት ሰባት ሺ ብር ሽልመዋት መጣች። የሜትላ ሽርሽራችን መቀሌ፣ ዓድዋ፣ አስመራና ምዕቀን ተዘዋውረን ነበርን። ይህን በሽበሽ የሜትላ ሽርሽር የጋብዘንና አብሮን የተጓዘው የሁላችንም ታላቅ ወንድም አያይ ገብረ ክርስቶስ ነበር። አይ መሰተንግዶ!

አዲሱ ፖስታ ቤት አካባቢ ኪዳኔ በየነ ሕንፃ አጠገብ ለአዲስ ተጋቢዎች የምትመች ትንሽዬ አጋርተማ ተከራይተን ኑሮ ጀመርን። በተሰበቻችን ይገበኙናልም፣ እንገበኛቸዋለንም። አባቷ አንድ ቀን ማታ እቤት መጡ። እንደገቡም ሐናን ጠየቁን። እኔ እኮ እናንተ አካባቢ ያለች መስሎኝ ነበር አልኳቸው። በኋላ እንደታወቀኝ የእርሷ እቤት ውስጥ አለመኖር አስደንግጦቻቸዋል። ወይኔ ልጄን አላጣኝት የሚል ሰሜት ይንገባረቅባቸዋል። እኔም ደሀና ከሆነች የእርሷ በመካከላችን ያለመገኘት እንደማያንድለን አወጋኝቸው። በሩን ቆልፈባት እንደማልሐድ ተገነዘቡ። እጩ አሉ። ከዚህ ዕለት ጀምሮ እንደ አብራካቸው ክፋይ ያዩኝ ጀመር።

እኔና አቶ ይልማ በጣም ከመቀራረባችን የተነሣ ወጣት ሆነው የጻፏትን አነስተኛ ድርሰታቸውን አሳይተውኛል። ለእኔም መጀመሪያው ገፅ ላይ ማስታወሻ እንደፃፉልኝ ትዝ ይለኛል። በግምት ሳስታውላት እንደ አደራ ተቀባያቸው ነው ያዩኝ።

አንድ መጽሐፍም ተውሰውኝ ነበር። 'The Fall of the British Empire' የምትል መጽሐፍ ነች። ከሰው መጽሐፍ ሲዋሱ እይቼ አላውቅም። እንግሊዝ ለእሳቸው ሁለተኛ አገራቸው ነች። እዚያ ነው የተማሩት። ስለዚህ የመጽሐፍ ደራሲ የእንግሊዝን አወዳደቅ እንዴት ያያት ይሆን? ብለው ነው የተዋሰኝ።

በጣም ሽርክ ከሆንን በኋላ የነገሩኝን ሳካፍልህ። አቶ ይልማ፣ ጃንሆይ ልክዋቸው ከወቅቱ የእሜሪካን ፕሬዚዳንት ፍራንክሊን ዲ.ሮዘቪልት ጋር ለመነጋገር ዋሽንግተን ዲሲ ሄዱ። የተጓዙበት ምክንያትም በወቅቱ እንግሊዝ ከደቡብ አፍሪካ ከዚፕታውን እስከ ግብፅ ዋና ከተማ ካይሮ ድረስ የባቡር መስመር ለመዘርጋት አስባለች። አ.ባሊያ ኢትዮጵያን ለቅታ ብትወጣም እንግሊዝ በእግረ ተተክታ የመዘግየቱ ነገር ጃንሆይን አሳስቧቸዋል። የባቡር መስመር መዘርጋት በኢኮኖሚ ረገድ ጥሩ እሴት ሊኖረው ይችላል፤ ነገር ግን

መስመሩን የሚዘረጋው እንግሊዝ ነውና የሚያመጣው መዘዝ ምን እንደሆነ አይታወቅም።

ዋሽንግተን በታሰበው ዕለት በገቡም ፕሬዚዳንት ሮዘቪልትን በቀላሉ ማግኘት ግን የማይታሰብ ሆነ። ከሰንትና ሰንት አገር ደጅ ለመጥናት በርካታ ጠቅላይ ሚኒስትሮችና ዲፕሎማቶች ናቸው ጌዶት ሀውስ የሚመጡት። ስለዚህም የአንዲት ትንሽ አገር መልዕክተኛ እንደመሆናቸው ምንም ዓይነት ዕድል አልነበራቸውም። አንዲት መንገድ ብቻ ፕሬዚዳንቱ ቢሮ ልታደርሳቸው እንደምትችል ገመቱ። ስለዚህ የሚሰበ ፍዝራትን ጓደኛ ተዋወቁዋት። ይህንን ገጠመኛቸውን ሲያወሩልኝ እያፈሩ ነበር። አለና ጋሼ ሰብሐት እየጣቀ ሴትየዋ በዕድሜ ትበልጣቸዋለች። መዝናናቱ፣ መደነሱ፣ ማውጋቱ ተጀመረ። ቀስ ብለው ወደ ፎቅ ወጡ። ለምን ወደ ፎቅ እንደወጡ አልነገሩኝም። ፎቁ የሰማዩን ገፅ በሙሉ ያሳያል። ተፈጥሮን እያደነቁ አወጡ። በሚቀጥለው ቀን አቶ ይልማ በሴትየዋ አማካኝነት ከፕሬዚዳንቱ ባለቤት ጋር ተዋውቀው የመጡትን ምክንያት አዋቁዋቸው። በነጋታው ፕሬዚዳንቱ ጋ ለመቅረብ ፕሮግራም ተያዘላቸው። በቀጠሮው ቀን ከፕሬዚዳንት ፍራንክሊን ዲ.ሮዘቪልት ጋር ተገናኝተው በተላኩበት ጉዳይ ላይ ተወያዩ፤ ፕሬዚዳንቱም ለኢትዮጵያ የሚጠቅም ትዕዛዝ አስተላለፉ። የእንግሊዝ አላማ ተደናቀፈ። እንግሊዞች በዚህም ተበሳጭተው ከአገራችን ሲወጡ የሚችሉትን እየነቃቀሉ፣ ያልሆነላቸውን እያፈራረሱ ሄዱ።

በሀገሪቱ የለውጥ ንፋስ መንፈስ ሲጀምር እሳቸውን አራተኛ ክፍለ ጦር ለወሰዱዋቸው ምሽት ላይ ወታደሮች ሲመጡ አብረን ነበርን። አንድ ሰው ለመውሰድ አንድ ማክ ሙሉ ወታደር ነበር የመጣው። ወታደሮቹ በግቢው ዙሪያ መሸገው ነበር። ወራተኛቸው እኔና እሳቸው ወዳለንበት ክፍል ገዙቱ ወታደሮች እንደሚፈልጓቸው ነገራቸው። ራሳቸውን ሲያዩ የቤት ልብስ ነው የለበሱት። ቆይ መጣቡ በላቸው አሉና ወደመኝታ ቤት ገብተው ልብሳቸውን ቀየሩና መጡ። ገጽታቸውን ስመለከት አንድም የመሸበርም ሆነ የመፍራት ሰሜት አልነበረባቸውም። የግቢውን ዙሪያ ከበው በነበሩት ወታደሮች ታጅበው ከቤት ወጣን። እሳቸው አቶ ይልማ መሆናቸውን ነግረው መሲና ውስጥ ገቡ። ተያይዘው ወደ አራተኛ ክፍለ ጦር ሄዱ። ብዙም ሳይቆዩ ታመሙ። ሆስፒታል ገብተው እንዲታከሙ ተፈቅዶላቸው በሕክምና ሲረዱ ቆዩ። ምን ያህል ጊዜ በሆስፒታል እንደቆዩ አሳስታውሰንም። ብቻ እዚያው ሆስፒታል ውስጥ ማረፋቸውን አውቃለኩ።

ከሐና ወንድ ልጅ ከነቃዎሉ ወልደናል። ስሙም ኢየሱስ ስብሐት ይባላል።

በእኔ የደረሰብኝን ልጄምርላለሁ። እኔን ከገንዘብና ከሕግ በስተቀር የሚገዛኝ ነገር የለም። ከዚያም በላይ ፍቅር ነው የሚረታኝ። ሐና ግን ለእኔ ከዚያም በላይ ነበረች። እንዴት ልንገርህ እናቴ ማለት ነበረች። በሕይወትህ እንዳንዴ ሙሉ ሰው የምትሰው ሰው ይከሰታል። ለእኔ ሐና ሙሉ ሰው ነበረች። በውበትም ዓይኔ ነበረች። በአካል ቁመና ጭምር። እንዴ እንዲህ ሆነ። እኔና ደረጃ ከምንሠራበት በሮ ማዶ ነው እኔና ሐና አጋርተው ተከራይተን የምንኖረው። ግማሽ እብድ ግማሽ ጁንያሰ የሆነው የትምህርት ቤት ንደኛዬ ሳምሶን ፈረሰ እኛ ቤት መጣ። ሰላምታ ተለዋወጥን። እኔ ምንም ሳይታዩኝ በጣም እንደራበው ሐና ታይቷል። አየሁ። እንዲህ ናቸው ሴቶች። አቀራርባለት ተመገብ። ሌላ ቀን ሰሮ የሚባል የብራዚል ሰው የሆነ ወዳጆችን እንዳለ አሜራካሃለሁ። የዚያን ጊዜ ኢየሱስ ነፍሰ ጡር ናት። ስለዚህ ሰሮ ለመሄድ እሷን ማስፈቀድ ያስፈልገኛል። ፈቅዳልኝ ሰሮ ቤት ሂድኩ። ሰሮን አግኝቼው የሚጠጣ ይዘን አንድ ሁለት ብለን ጨዋታ ጀመርን። በዚህ መካከል ስልኩ ጮኸ። ተነሣ። ስልኩ የፈለገው እኔን ነው። ሐሎ ስል ሐና ነች። አስታውሰ ነገራዎች ነው የሔድኩት። በስልኩ ውስጥ ግን እያለቀሰች ነው። ብቻዬን ትተኸኝ? ነው ምክንያቷ። ሳምን አልቻልኩም። እግዚር ረድቶኝ ቀደም ብሎ ስለ ነፍሰጡር ሴቶች ባሕሪዬ መለዋወጥ አንብቤ ባልቆይ ኖሮ አበደች ብዬ እደነግጥ ነበር። ሐና በፍፁም አልቅሳ አታውቅም። ወዳጅ ዘመድ ካልሞተ በቀር ያውም እንጂ። ትዝ የሚለኝ አጋጣሚ የለም። ስልኩን ቁጭ አድርጌ ወዳጄን ይቅርታ ጠይቄ ወደቤቴ ሔድኩ እልሃለሁ። ልጄምርላለሁ።

ይህን የምንገርህ አንብቤውም ኖራውም የማውቀውን ነው። ሴቶች ከእኛ ከወንዶቹ ይበልጥ ስሜታዎ ናቸው። በአስተዳደግ ይሁን በተፈጥሮ አይታወቅም። አሁን ባለንበት ስሜታቸው ከእኛ ከወንዶቹ ይለያል። ሴቷ! ነፍሰ ጡር ሳትሆን ሰውነትዋ ከልጅነት ጀምሮ እንደ እኔና አንተ ብቻውን ነበር። አንድ ቀን ላፍቅር ብላ ብትተቃቀፍ ሁለት ሰውነት ይኖርባታል። ስለዚህ ሕሊናዋ ሳይዘርበት አይቀርም። ደግሞም እውነት አላት። ሰውን የሚያክል ፍጥረት በአካሏ ውስጥ አየፈጠረች አይደል? ሚሊዮን ወንድ ጁንያሰ ይሰበሰብ እኮ እንደ እሷ አንድ ሰው አይፈጥርም። አንተ ግን ይህንን ጊዜ እኔ ትንሽዋን ልጄን እንደማቀብጣት ማቅበጥ ነው። ይህ አድራጎትህ ምን

ያስከትላል መሰለህ? አካላቸው መረበሹን ትቶ ዘና እንዲል ይሆናል። ሙሰሚ ያለውም ፍጥረት እንደ ልቡ ይዋኛል። ውጪውን ከረበሽከው፤ ውስጡ ሊበጠበጥ ይችላል። ስለዚህ አንተ ጠንቃቃ ሁን። ይህንን የምንገርህ አስበህበት እንድትቆይ ነው። በቅርቡ ከወሐዶ ጋር እንጋባለን? ብለኸኝ የለም? እንድታውቀው ስንቅ እያቀበልኩህ ነው። እንቀጥል...

የጥበብ ሙሉቶችም ሆነ ባሕላዊ ቁሳቁስ መሰብሰብ የሚማርካት ሐናን ነው። እንዴ አሌክሳ (እስክንድር ዮሴፍን) ልዩ ልዩ ሥዕል እየሳለ ለንደኞቹ ይሰጠን ነበር።

እሱ የሳለልን ሥዕል እሴታችን ነበር። ሐና አሜሪካን እንደገባች እኔ ጋ በሆን ይጎላቆላል ብዬ ለአንድ ነውረኛ ለሆነ፤ በወቅቱ እንዲህ ያደርጋል ብዬ ላልገመትኩት ተዋናይ በአደራ እንዲያስቀምጥልን ሰጠሁት። ዓመታት አለፉ። አንድ ቀን ጥበብ ተርፋ አንድ የታዋቂ አስመጪና ሳኒ የሆኑ ሰው ቤት ይህንን ሥዕል አይቶ ከየት እንዳገኙ ጠየቃቸው። አሁን ማንነቱን ካልገለጸኩልህ ተዋናይ በሰባት ሙቶ ብር እንደገዙት ነገሩት። በወቅቱ ተናደደኩ። ሳገኘው የሠራው ሥራ ዐያፍ እንደሆነ ልነግረው ወሰንኩ። ሳንገናኝ ዓመታት ተቆጠረ። ሰውየውን ግን እንቀጥለሁ።

ተከዝ ብሎ አየኝ። «እኔ! መለያየት በሁለታችንም ነፍሰ ውስጥ የለችም። ችግር ግን የማንወደውን ምዕራፍ አመጣችው። እሷ የልብ ሕመምተኛ ነች ብዬሃለሁ። በዚህም ምክንያት በጃንሆይ ጊዜ ለሕክምና ወደ ለንደን ሄዳ ታከማለች። ፍቃድ የሰጧት የአገር ውስጥ ዶክተሮች ናቸው። ለድጋሚው ገብ አልሰመረም። ምክንያቱም ደርግ ወደ ሥልጣን የወጣበት ጊዜ ነበር። ደርግ እርሰ በራሳቸው በጣም ይፈራራሉ። ምን እንደሚሠሩም ገና በደምብ አያውቁትም። ማን ደፍሮ ወደ ለንደን ለሕክምና እንድትሄድ ይፍቀድላት? ፈቃጅ ስታጣ ጊዜ እዚህ ተቀምጧ ሞትን ከምጠብቅ ለምን አልተበልልም?» ብላ በአፕሬሽን ደረጃ አማካይነት አገር ጥላ ጠፋች።

ደረጃ ደሬማ የአክሲቷ ልጅ እንደሆነ እናስታውሳለን። እሱ ከሚቼልኮትስ ኩባንያ ጋር ተነጋገረ። ኩባንያው ሴስና የምትባል ትንሽ አውሮፕላን አለችው። ምናልባት ከአሥር እስከ አሥራ አንድ ሰዎች ትጭናለች። ይችን አውሮፕላን ለጥ ባለው ቢሾፍቱ መንገድ ላይ አሣረፋት። እነ ሐና በመኪናቸው ደረሱ። ቀጠሮው ሠመረ። ሴስና አቆቆበች። በሠላም ተነሣች። ፍቅረኞቹንና የማደንቀውን ንደኛዬን ይዛቸው በረረች፤ እልሃለሁ።

እንደርጉ የዚያን ጊዜ ገና እጅ እጅ አላሉንም። አዲስ ወቅት ነው። ተስፋ የምናደርግበት። እንደ ጊዜ የሚቻልኩት ሥራ አስኪያጅ ሚስተር ኦቶል ቤት ራት ተጋብዞን የደርጎች ጉዳይ ተነስቶ ሰንጨዋውት ተጣላን።

ወደ ፀብ ከመሄድ በፊት መጀመሪያ ሚስተር ኦቶልን ሳሳይህ። በባሕሪው ጠጪ ነው። ከጣት እስከ እኩል ሌሊት የሚጠጣ ሰው ነበር። ነገር ግን ሕሊናው በምንም አይነት ሚዛኑን አይሰትም። ሥራውንም በደንብ ያከብራል። እንዳንድ ጊዜ ከሰላሣ እስከ አርባ የምንሆን የቢዝነስ መሰሎቹን እንዲሁም የሚገባባንንና ወዳጆቹን በቤቱ ራት አዘጋጅቶ ይጋብዘናል። በነገራችን ላይ የራት ግብዣን ሳነሣ ገብረ ክርስቶስ ደስታ ትዝ አለኝ። እሱም እቤቱ በወር በወር በርሱ ዝንባሌ ዙሪያ ያለውን ሰዎች ራት የመጋበዝ ባሕሪ ነበረው። ወደ ሚስተር ኦቶል እንመለስ።

የደርጎቹ ስም ተነሳና እንዲህ አለ "እነዚህ አሁን የለውጥ እውነተኛ አርበኞች ይመስላሉ እንጂ ጉቦ ሲለምዱ ይነቅዳሉ" ይህንን ጊዜ እኔ በጣም ተናደድኩ። "ሚስተር ኦቶል!" አልኩት። በገዛ ቤቱ። እኔ ያውም ራሴን ጨዋና ጭምት ነኝ ብዬ የማምን ሰው ነኝ። የዚህ ዕለት ግን አላስቻለኝም። "በነቅዙም እንኳ ብዙ አስፈላጊ ለውጥ ካመጡ በኋላ ነው" ብዬ መጮራኔን አስታውሳለሁ።

አይ! ደረጃና ሐና በዚህ አባባሌ ግድ የላቸውም። ዓላማቸው እኔ ሳላውቅ እርሷን ይዞ ከአገር መውጣት ነው። ሚስተር ኦቶልን ባልናገረውም ኖሮ፣ ተደብቀው መከብላቸው የታመነበት ጉዳይ ነው!

እኔ ከአገሪ የመውጣት ፍላጎት አልነበረኝም። እኔ ከዚህች አገር አልወጣም። እንዴት ይህንን ብሩሕ ተስፋ ሳልቋደስ፣ የበኩሌንም ሳላዋጣ አገሪን ጥዬ እከበላለሁ? በጣም የሚያስደስት ተስፋ ነበር የተቀጣጠለው። ፀጋዬ ገብረመድህን ሀሁ በሰድስት ወር የሚል ርዕሰ የሰጠውን ቴክትር ስታንብ ግልፅ ይሆንልሃል። ሁላችንም እንደእዚያ አይነት ተስፋ ነበር በልባችን የሰነቅነው። ግን በቆይታ ስናየው አልሆንም። "ላም አለኝ በሰማይ... እንዲሉ ሆነ።" አለና ተከዘ።

እህ! ይሄም አጋጣሚ ባይኖር ትተውኝ ነበር የሚሄዱት። በሚገባ ያውቁኛል። እኔ ከዚህች አገር መውጣት አልፈልግም። በእርግጥ ወቅቱ አብዮት የሚካሄድበት ጊዜ ባይሆንና ቀድሞ የነበረው የጃንሆይ መንግሥት በቆይ ኖሮ ተነጋግረን እንሰነባበት ነበር።

ለሥራ ጉዳይ ለአስራ አምስት ቀን ከአዲስ አበባ ወጥቼ ነበር። ስመለስ ከአራት ቀን በፊት መሄዳቸውን ሰማሁ። እሌኒ መኮሪያ ነበረች ይህንን የነገረችኝ።

ደረጃ እኔንና ሐናን ጠንቅቆ ያውቀናል። ስለዚህ ሐናን እንዲህ ያላት ይመስለኛል። ይህ የምንግርሀ እርግጠኛ ነኝ ብዬ የማምነውን ነው። አጠፋፋቸው ተጠንቶ አልቋል። ሐናም የመጨረሻ ውሳኔዋን ልትነግረኝ ፈልጋ ለደረጃ አማካኪች። እሱም እንዳትነግረኝ ከለከላት። ሲያሳምናትም ስብሐት አብሮን መከብለል አይፈልግም። ስለዚህ እኛ ከጠፋን በኋላ ደርጎች ይመረምሩታል። የዚያን ጊዜ ስለ አጠፋፋችን ምንም የሚነግራቸው አይኖርም። ይኸንንም ደርጎች ስለማያምኑት አማካሪህ ነው የሸኘሃቸው፤ ብለው አሣፋን ነው የሚያሳዩት። ምንም ሳንነግረው ከሄድን ግን ደህንነቱን ለመጠበቅ የተሻለ መንገድ ነው ሳይላት አልቀረም።

አዎን! ሐና ለንደን መድረሷን ከሰማሁ በኋላ ሁለት የደርግ አባሎች ቢሮዬ መጡ። አንዳንድ ጥያቄዎች ይጠይቁኝ ጀመር። ከአጠያየቃቸው የተረዳሁት የመደብ የበላይነትና የበታችነት አለበት። በእነርሱ አስተሳሰብ ሐና የኔን መደብ ንቃ ከድታኝ ነው የተበለለችው። እኔ ግን በፍጹም ከድታኝ እንዳልሄደች ነገርኳቸው። መታመሚንና ፈቃጅ ማጣትዋን ሳስረዳቸው ሞክርኩ። በተጨማሪ በጃንሆይ ዘመን-መንግሥት ሐና አንድ ሕቡዕ ድርጅት ውስጥ እንድንገባ ትገፋፋኝ ነበር። እኔ ግን የጃንሆይን ነጭ-ለባሽ መበጣጠስ የሚችል ጠንካራ ድርጅት በአገራችን ውስጥ ስለሌለ ይህንን ሐሳብዋን መተው እንዳለባት አስረድቼ ከለከልኳት፤ እንጂ የሐና ነፍስ አብዮተኛ እንደሆነ ሳስረዳቸው ጣርኩ። አላመኑኝም። ዕድለኛ ስለሆንኩ የቢሮው በር ተንኳኳ። ሰው ገባ። በዚህ ጊዜ ደርጎቹ ተሰናብተውኝ ወጡ። ከዚያ በኋላ ለእኔ በጣም ጥሩ ሰዎች ሆኑልኝ።

በዚያን ወቅት ቀበሌ አዲስ ነገር ነው። የዚያው ሠፈር ቀበሌዎች ቢሮ የሚያደርጉት ቤት አጡ። ይህንን ሊያማከሩኝ ወደ እኛ ቢሮ መጡ። ለጊዜውም ቢሆን የምንሠራበት ትርፍ ክፍል ካላችሁ ብለው እንድናውሳቸው ተማፀኑን። እኛም ከአሜሪካን የሰላም ንድ አባል ሆነው የሚመጡ ወጣቶችን የምናሠለጥንባቸው ሰርቪስ ክፍሎች አሉን። በግመት ውስጥ ለአራት ወራት ብቻ ነው የምንጠቀም ባቸው። እነዚያን የሰርቪስ ክፍሎች እንዲጠቀሙባቸው ፈቀድኩ። ይህንን ቀበሌዎቹ ለደርጎቹ ሲመጡ ነገሯቸው። ደርጎቹም ይህንን ሰሰው ልክ እንደ ሀቀኛ ዜጋ ድርጊት ቆጠሩት። ቀበሌዎቹ ቢሮ ባይጠይቁኝ፣ እኔም ፈጥኜ ባልተባበራቸው ኖሮ ምን ያውጠኝ ነበር?

አንድ ቀን ደርጎቹ መኖሪያ ቤቱ መጡና ከቤቱ እንድወጣ አዘዙኝ። እሷ በሌለችበትም ቤት ውስጥ መኖሩንም አልፈለግኩትም። ስለዚህ ሻንጣዬን አንጠልጥዬ ወጣሁ። እሷን መከራከሪያ ሐና የመሠነባበቻ ደብዳቤና አሥር ሺ ብር ትታልኝ ሄዳለች። ያንን ተቀብዬ ቀሪውን ሕይወቴን ጀመርኩ።

ደብዳቤዎቼ አሁን የሱም ከዓመታት በኋላ እኔ የጻፍኩላትን ደብዳቤዎች ሰብሰባ ሰጠችኝና ተለያየን። በዚያን ጊዜ አብዮቱ በአገራችን ፈንድቷል። ደብዳቤዎቼ ለእኔ ጥሩ ትዝታ ቢኖራቸውም እየቆየ በውስጤ የሚተራመሰውን ስቃይ መቻል አቃተኝ። ስለዚህ ለዜና እናት አንድ ቀን እንዲገኝ፣ እሣት ለኩሸበት። ብዬ ሰጠኋት። አብረን የተነሣናቸውን ፎቶዎች ደግሞ ሐና አውሮፓ ከገባች በኋላ ሰብሰቤ ላኩላት። እኔ አገራ ውስጥ ነው ያለሁት። እሷ ብዙ የሀገሯ ልጅ በሌለበት ዓለም ውስጥ ነው ያለችው። ስለዚህ አንዳንዴ ትካዜዋን መክፈያ እንዲሆናት፣ ለልጃችንም ዘመዶቹን እንድታስተዋውቀው አሰቤ ላኩላት።

ሐና አሁን አሜሪካ ነች። የተባበሩት መንግሥታት ድርጅት መልዕክተኛ ነች። በአንድ ወቅት ደቡብ አፍሪካ ሄዳ ነበር። ኔልሰን ማንዴላ ትከሻዋን አቅፏት ፈገግ ብለው የተነሱት ፎቶግራፍ ወላጅ እናቷ ቤት በቅርቡ አይቼዋለሁ። በአውሮፓ ውስጥ የኮሎን ትግሮች ሲከሰቱ ተልካ ሐዳለች። ጥይት በአናቷ ላይ እየጮኸ ተልእኮዋን ከግብ ለማድረስ ትጥር እንደነበር በቅርቡ እዚህ አዲስ አበባ መጥታ አግኝታኝ አሜራታኛለች። የሚተኩሱት ሊገድሉን ይሁን ሊያሰፈሩን እንጂ አለች።

አይሱ?! እሱማ በባዮኬሚስትሪ የደክትሬት ዲግሪውን ተቀብሏል። የሚሰማማውንም ሥራ አግኝቷል። በግምት ከኒውዮርክ በባቡር ሰላሣ ደቂቃ በሚያሰኬድ ከተማ ውስጥ ይኖራል። በፀጥታ ጢሙን ሲልግ ቆየና The Iron Lady የሚለውን ሐረግ ስትሰማ ማንን ታስታውሳለህ?

አዎን ማርጋሬት ታቸርን ታስባለህ። እኔ ግን ሐና ይልማን ነው የማስታውሰው። ጠንካራ፣ በራሷ የምትተማመንና በሥርዓት የታነፀች፣ ሰው አፍቃሪ፣ በባሕሪዋ ቀጥተኛ ሴት ነበረች። ያ ቆራጭነት ባይታዘልበት ኖሮ እዚህች አገር ብትቀር ኖሮ ይኼ አፈር ልትሆንም ትችል ነበር። ስለዚህ ሐና የማፈቅራት ብቻ ላትሆን የማደንቃትም ሴት ነች አለኝ። አዛውንቱ የገሃዱ ዓለም መምህራ፣ የዕድሜ ልክ እውነቱን አጥልቶ አማየኝ።

ከኃይለ መለከት መዋዕል ጋር ወደ ስሜን ሸዋ ይፍራታ ቢ1981 ዓ.ም ሄደው ነበር። ይፍራታ ቀበሌ ስለሉ ውስጥ ልዩ ስሜን ጊደል በምትባል ቦታ መሰከላ ዓይ ተቀምጠው ስብሰታ ስለ ሐና ሲያወራሉት ከቆዩ በኋላ “ቀደም ብለው ነገረውህ ቢሆን ኖሮ” አባረሃቸው ትሄድ ነበር ወይ?” ብሎ ጠይቀው ነበር። “ከልሄድም” ነበር ትልቅ የወይራ ዛፍ ካለበት ቦታ ተንቅሎ እንደገና ቢተከል አይዘቅልም። እኔ ሥራዎ ግንደም ያለውና የሚኖረው እዚህ ነው” ብሎ ከምና እንዳጠቃለተው ገለጸልኛል።

፲፫

ያለፈውን ታሪክ ፍለጋ

ሐምሌ 12 ቀን 1992 ዓ.ም በ.ሮ ጠረጴዛዬ ላይ የእሴን መከራከያን መልዕክት አገኘሁ። ደወልኩላት። ከሰላምታ መለዋወጥ በኋላ ሐና ይልማን በመስመር ላይ አገኘኋት። አዲስ አበባ መጥታለህ

ቀደም ብዬ ስለ ግስታወሻ ለእሴን አሜራታኛ አታለሁ። ይህን ሥራዬን በተመለከተ ለሐና ነግራታለች። ስንጋሪ የሰነበተ ወዳጅነት እንዳለን ነው የተሰማኝ። ከአወራሯ እንደተረዳሁት ቅን ነች። ነገ በአምስት ሰዓት ሐልተን ሆቴል ተቀጣጥረናል።

ቀጠጮ ተሰዋጦ በሌላ ሰዓት ሼራተን አዲስ ሰመርፈልድ ሬስቶራንት እንድንገናኝ እሴን ቀጠረችኝ። በዕድሜ ካፈያው ገለል ብሎ የዳመና ግላጭ ፀሐይ ወጥታለች። ወደ ውስጥ ዘለቅሁ። የሆቴሉ ፀጥታ አስከባሪዎችና አስተናጋጆች መድፍ ቀረሽ ሰላምታ እየሰጡኝ እኔም አፀፋውን እየመለስኩ በተባለው ቦታ ደረስኩ።

ሼራተን እንደደረሰኩ በሆቴሉ አስተናጋጅ መሪነት የታሰበው ቦታ ደረሰኩ። ጠምዘዝ እንዳልኩ እኔ ሐናን ከፊት ለፊት አየኋቸው። በሬስቶራንቱ ከአንጹ ጥግ የሐና ቤተሰብ ታድመው የከምማ በኋላ ቡናቸውን ሲጠጡ ነው የደረሰኩት። መጀመሪያ ዓይኔ ያረፈው እሴን ላይ ነው። እኔ ከምመጣበት አኳያ ሐና ጀርባዋን ሰጥታኝ ነው የተቀመጠችው። አጠገባቸው ሰደርሰ ተነስታ ተቀበለችኝ።

ሐና ይልማ ገፅታዋ የቀፏ ዳማ ነው። በቁመት አጠር ብላ በሰጋርት የተገራ የሚመስል ሽንቃጣ አካል አላት። ለቁመናዋ

የሚሰማው ቀለል ያለ አለባበስ ለብሳላች። ቁንጠኛ መነፅር አድርጋለች። በዕድሜዋ ከጋሼ ስብሐት በሰምንት ንግድ እንደምታንሰው ባውቅም አሁን በአካል ያገኘንት ወይዘሮ በዕድሜዋ አርባዎቹ ውስጥ ያለች ነው የምትመሰለው። ከዕድሜዋ 16 ንግድ ተቆይቶ የት ገቡ? ሰው ማንን ይመስላል? ቢሉ ኑሮውን አልኩ በልጤ። በአንጋገሪ ከአማርኛው ይልቅ እንግሊዝኛው ነው የሚቀናት። ይህች ወይዘሮ ነች የጋሼ ስብሐት የዕድሜ ልክ እውነት።

ራሷን አስተዋውቃኝ ቤተሰቦቿን አከሰች። ከቤተሰቡ ተነጥለን ብቻችንን እንድናወጋ ቦታ ቀየርን። ጥድፈያው ተጀመረ። ስትራመድ ሊያዎቹ ዕድሜ ክልል እንደሚገኙ ወጣቶች ቀልጣፋ ነች። የምጠጣውን እንዳዝ ጋበዘችኝ። ቡና አዘዘኩ። ለጨዋታው ቸኩያለሁ። ሐና ግን በመጋበዙ ፀናች። ብፊ የተዘጋጀ ገበታ ሰላለተኝ የምርጫህን አንስተህ ወደ ጨዋታው ብንመለስ አለችኝ።

እርሷን ደስ እንዲላት ወደተሰናዳው ምግብ ልድኩ።...

“በቅርቡ ከኒውዮርክ ወደ ደቡብ አናሪካ መሥሪያ ቤቱ አዛውሮኛል። አሁን ያለሁት በጥድፈያ ላይ ስለሆነ ጊዜ የለኝም እንጂ። ሥራህን ባነበውና ባግዝህ ምርጫዬ ነበር። የሚቻል ከሆነ ቤተሰባችንን የሚመለከቱትን ምዕራፎች ብትሰጠኝ ለሰለሞን እልክለትና አስተያየት እንዲሰጥበት እፈልጋለሁ” አለችኝ።

እኔ እንደምገምተው ሰለሞን ዴሬሳ ካነበበ የቤተሰቡን ብቻ ሳይሆን የጓደኛውን ሙሉ ታሪክ ነው ማንበብ የሚፈልገው። ስለዚህ “ሙሉ መጽሐፉን የምልክለትን ብልህት እፈጥራለሁ” ብደት በእርሷ ጎዶን ስብሐትን እንድታሳዩኝ ጠየቅኳት።

ረጅም ፀጥታ፣ ከውብና የመደነቅ ፈገግታ ጋር ይኸውልህ፣ ስብሐት ብዙ ሰው ነው። ሲያሰኘው ማንንም ከራሱ ነጥሉ የሚወደውን ማሳየት ይችላል። እኔ ግን እርሱን ከራሴ ነጥዬ ላላይህ አልቻልኩም። እሱ ምንጊዜም ከእኔ ጋር ነው። በወደደው መንገድ ተጓዘ። እንደ ሌሎቹ የሙያ ባልደረቦቹ ሁሉ ጧፍ ሆነ።

“ልጆችን ኢያሱን አዲስ አበባ ሲመጣ ተገናኝታችሁ ተጨዋ ውቁ። አስተምራ እዚህ ያደረሰኩት አባትየው እንደሚፈልገው ነው የተቀረፀው። ቋንቋው እንግሊዝኛ ከመሆኑ በቀር ነብሱ እንዳለች ያበሻ ነች። ፖዘቲቭ ነሽ ላልኩኝ፣ እንዴት የስብሐት ሚስት ተኩና ኔጌቲቭ መሆን ይቻላል?”

አብረን ግቅን። በአገራችን፣ ባለፈው ታሪካችን፣ በአሁኑ የሕዝባችን ጥንካሬ ላይ አውግተን ሰንደመድም ወይዘሮ እሌኒ መጥታ እንደሚበቃን ነገራችን።

እኔም ሐና፣ የመጀመሪያውን በመጨረሻ በመናገሪ ይቅርታ፣ ዛሬ ጠዋት ከጋሼ ስብሐት ጋር ቡና አብረን ጠጥተናል። ብዬ መልዕክቱን ነገርኳት። “እንኳን ደህና መጣሽ።” ከቀጠርኪኝ በፈለገሽው ቦታና ጊዜ ለመገኘት ይመቻቸል በልልኝ ብሎኛል” አልኳት።

“እኔ እኮ እንደሌኒን ፈልጎ እያልኳቸው ነበር። ነገ ቅጠርልኝ። በአሥር ሰዓት ግድን ሆኑልኝ አለችኝ።

“የሰዓት አቆጣጠሩ በእኛ ወይስ በምዕራቡ አቆጣጠር ነው?” አልኳት።

“በእኛ ነው?”

እሌኒ በጨዋታችን መሐል ገብታ 4 ሰዓት ማለቷ ነው ብላ አግባባችን። ሐና እንደምትኖርበት ዓለም ደንብ መሠረት በክሬዲት ካርድ የሆኑትን ሒሳብ ከፈለች። ወደ ቤተመገባችን ስንቀላቀል የ83 ንግድ አዛውንት የሆኑትን እናቷን ወይዘሮ ኤልሳቤጥ ወርቅነህን በድጋሚ እያስተዋወቀችኝ። ያለውን ታሪካችንን መስማት የምትፈልግ ከሆነ እሷ በሰፊው ታጫውትላለች” አለች። ልንጠናቸው ብዘልቅ እናቷ ተቀብለው እንዲያስተናግዱኝ ነገረቻቸው። በተግባር ሰሜት ደርባባዋ ወይዘሮ ጭንቅላታቸውን ወዘወዙ።

ወይዘሮ ኤልሳቤጥ የታዋቂው ዲፕሎማት የሐኪም ወርቅነህ ልጅ እንደሆኑ ሰምቻለሁ። ጋሼ ስብሐት ስለሐኪም ወርቅነህ ሲያጫውተኝ የሚያሳድሱት ለማዳ ነበር ነበራቸው። ከዕለታቱ በአንዱ ቀን ከነብራቸው ጋር ሲጫወቱ እጃቸውን መላሰ ጀመረ። ሐኪሙም መዳፋቸውን ሰጥተውት ከራሳቸው ጋር በሒሳብ ያወጋሉ። እጃቸውን አድምቶት ደማቸውን እየላሰ ነው። ነቅነቅ ብለው በቆጠ ዘሉ የሚያንቃቸው እንደሆነ ተገንዝበዋል። እጃቸውን ሳይሰበሰቡ ከቤተኛው አንዱን ጠርተው ሽጉጥ እንዲያመጣላቸው አዘዙ። ነብሩ አሁንም ደማቸውን እየላሰ ነው። ሽጉጣቸውን በሌላኛው እጃቸው ተቀብለው አናቱ ላይ በመደገን ቃታ ላቡ። ነብሩ ተዘረረ። ሐኪሙም እጃቸውን ማስታመም ጀመሩ።

ሐኪም ወርቅነህ በአጼ ቴዎድሮስ ዘመነ መንግሥት ከልዑል ዓለማየሁ ቴዎድሮስ ጋር በጄኔራል ናፒየር ጠር ታግተው ወደ እንግሊዝ በመጓዝ ተምረዋል። የመጀመሪያው ኢትዮጵያዊ ዶክተር ለመሆን የበቁ መሆናቸውን አስታወሰኩ። በርግጥም እኝህ ወይዘሮ ያለፈውን ጊዜ በመፈለግ እንደሚመሩኝ ተማመንኩ።

አለቤ ሾው ላይ ስብሐትን እንዳዩትና በአመላላሱ መርካታቸውን አውግተን ለወዳጅነታችን መሠረት ጥለን ተሰነብበን። ያላካ እይላካ አላውቅም። ሐና ለረጅም ጊዜ በተባበሩት መንግሥታት ድርጅት ውስጥ ሠርታለች። ባልላሳት ለሩብ ክፍለ ዘመን ያህል (25

ዓመታት) ይህንን ልምድን እንድትፈውና እንድታስነብን አማክሪያት፤ እንደምትጥክር ቃል ገብታልኛለች። እንዲህ ዓይነቱ ትልቅ ዓለም አቀፍ ተቋም ገብተው ዓለማችንን ማገልገል ለማፈልገም ወጣቶች ማለፊያ ይሆናል ብዬ እገምታለሁ።

በ1993 ዓ.ም በመስከረም ወር በሰባተኛው ቀን አራት ሰዓት ገደማ ሲይደር። ሰል ጋሼ ጠራኝ። በዚህ ቅፅል ስም የሚጠራኝ እሱ ብቻ ነው። ጠዋት ቡና ጠርተነው አልመጣም። የበኸር ልጅ ደክተር ኢያሱ ከአሜሪካ መጥቶ፤ ታናናሽ ወንድሞቹ በእግር በፈረስ ፈልገው ከልጁ ጋር አገናኝተውት፤ አቶ ዮሴፍ ቤት አምሸተው፤ እዚያው ማደሩን ሰምቻለሁ።

የሰ ሰር። ብዬ ወጣቱ። ከኋላው ሁለት ወጣቶች ቆመዋል። ኢያሱን እንዳየሁት ነው ያወቅኩት። አወጣጡ እንደ ሰንበሌጥ ሙሽራ ያሣረ መለሱ፤ ፀይም፤ ክብ ጠም ያጤመ ወጣት ነው። የመልኩን ገፅ ከአባቱ ቤተሰብ ሲኮርጅ፤ አረዛዘመ በእናቱ ዘሮች ነው። ኢያሱን ልብ ብዬ ሳስተውለው ደክተር ተወልደ ብርሃንን በልጅነታቸው የማየት ስሜት ተሰማኝ።

ይህ መርከበኛው ዓደኛዬ ነው አለ ጋሼ ሰብሐት በእንግሊዘኛ ልጁን ሲያስተዋውቀን።

ሰማችንን ተለዋውጠናል። ከዘር ማንዘሩ ቋንቋ ለመግባባት እንኳን እንዲንም አይችልም። ለሰላምታ ያህል ጥቂት የአማርኛ ቃላትን ይሞካክራል። በእንግሊዘኛ ሐሳባችንን መለዋወጥ ጀመርን።

በቀጥታ ወደምፈልገው ርዕሰ ጉዳይ ላይ ጨዋታው እንዲያነጣጥር አደረግኩ። የእናቱን ደህንነት ከጠየቅኩት በኋላ ለመጽሐፈ የሚሆኑ ፎቶዎች እንደምትልክልኝ ነግራኝ ነበር። አመጣህልኝ? አልኩት።

እናቱ ይህንን ጉዳይ እንዳሳችበት አስታውሰኝ። ነገር ግን በእሁኑ ጊዜ ቤት አያቱ ወይዘሮ አልሳቡጥ ታመው፤ ወደ ደቡብ አፍሪካ ወሰደ ለማሳከም ድንገት እንደመጣ ነገረኝ።

አባቱ ቤት ገብተን ወጋችንን ቀጠልን። ስለ መጽሐፉ ጠየቀኝ። ባለፈው ታዛሳስ ወር መጥቶ በነበረ ጊዜ አባቱ ስለእኔም ሆነ ስለሥራው እንዳወጋው አውቃለሁ። አሁንም አጠር አድርጌ ገልጬለት የአባቱን የሕይወት ታሪክ ለማንበብ አማርኛ ቋንቋን መማር እንዳለበት ሰነግረው፤ ተማማቅን። መማሩ ግን የግድ እንደሆነ አወጋኝ። ከደቡብ አፍሪካ ጉዞ በኋላ ወደ ኒውዮርክ እንደ ተመለሰ ፎቶዎቹን እንደሚልክልኝ ገልጾልኝ የአሜሪካ አድራሻውን ሰጠኝ።

ኢያሱ ረጋ ያለ ነው። ከመናገር ማድመጥን ያዘወትራል። ከሰው ጋር ሲጨባበጥ በትህትናና በሁለት እጁ ነው። ይህ ወጣት ደክተር በለንደንና በአሜሪካ ውስጥ አድጓል ብሎ ለመገመት ተቸገረ።

ጋሼ ሰብሐት ከዓመታት በፊት ለመጀመሪያ ጊዜ ልጁን ነብስ አውቆ ሲያገኘው ለእናቱ ልጁን እንደፈለኩት ነው ያሳደግሽልኝና አመሰግንኛለሁ በልልኝ ብሎ በራሱ በኢያሱ መላኩን ያወጋልኝን አስታወሰኩ።

እናቱ ወይዘሮ ሐና የእንግሊዘኛ ቋንቋ ተናጋሪ ከመሆኑ በቀር ነብሱ እንዳለች የሐበሻ ነች ያለችው ትዝ አለኝ።

እንደከዚህ ቀደመ ሁሉ ለአባቱ ዛሬም ሦስት መጽሐፍ ይዘለት መጥቷል። አገላብጫ አየኋቸው።

ጊዜ ሰላልነበረኝ ከአሜሪካ መጸሐፍት ይገርልህ ልመጣ አልቻል ኩም። እነዚህን ከሴት አያቱ ቤተ መጻሕፍት ነው ያመጣሁልህ። እምትወዳቸውን አስቀርና ምርጫህ ያልሆነውን ሲመኝህ መልሰላት አለ ኢያሱ አባቱን።

ብፌ ውስጥ በአንድ ወገን መጽሐፍ መደርደሪያ አድርገውታል። ጋሼ ሰብሐት ተነስቶ ብፌውን ከፈተና The Sign and the Seal መጽሐፍን አንስቶ አሳየው። ጉዞተህ እንብብው አለቁ ተቀብሎ አስቀመጠው። ሰምን አልሰጠውም? ስል አብሰለሰለኩ። መጽሐፉን ከልብ እንደወደደው አውቃለሁ። ልጁም በሚኖርበት ዓለም በቀላሉ ያገኘዋል ብሎ እንዳሰበ ገመትኩ።

ይህንን መጽሐፍ መገዛት እንዳለበት ወሰንኩ። እንደመታደል በዚያን ሰሞን ከጓደኞቼን ከሙሴ ኃይሉ ጋር ተቀጣጥረን ሰናወጋ በሚቀጥለው ወር የጋሼን 64ኛ ዓመት በዓሉን ሰለምናከብር ቤታችን ብቅ ብለህ ቡና አብረን እንጠጣ አልኩት።

እኔም ያቅማቲን ያህል አንድ ነገር ባደርግ ደስ ይለኛል። አንተ ደግሞ የቅርብ ሰው ስለሆንክ ፍላጎቱን አጥናና ደስ የሚለውን ነገር አይተህ ነገረኝ አለኝ።

የመሰለል ያህል ጋሼን ለአንድ ወር ተከታተልኩት። ልደቱን የምናስብበት ሚያዝያ 27 ቀን ተቃረበ። አሁንም ከግራሀም ሀንከካ መጽሐፍ ጋር ነው። ቡና ላይ ጋሼ አንድ ወዳጆችን ልደትህን ምክንያት በማድረግ አንድ ነገር ማድረግ አስቦ The Sign and the Seal እንዲገዛልህ ነግራለሁ ብለው

ይህ ሰው ፀደቀ በለኝ አለ።

መጽሐፉ ተበረከተለት። ጋሼ ለመሪቅ ብቻ አይደለም፤ እርዳታ ጋዜጣ ላይ ይህንን መጽሐፍ ምንጭ አድርጎ የጻፋቸውን አምስት

ምዕራፍ ያለውን ጽሑፍ ሰብሰቦ ለሙሴ እንዲያነበው ሰጠው። ጋሼ ሰብሐት የገፈውን ጽሑፍ ሰብሰብሎ ላይ ይህ የመጀመሪያዬ ነው።

ይህንን እያብሰሰሰልኩ ወደ አያሱ ተመለስኩ። “እድለኛ ነህ ምክንያቱም ሴት አያትህ እንግሊዘኛውን አቀላጥፈው ሰለሚናገሩ ሐሳብ ለመለዋወጥ አትቸገርም” አልኩት።

“ባይገርምህ ችሎታዎም የተራው እንግሊዘኛ ተናጋሪ ቋንቋ ሳይሆን የአረብ ተክራራው ነው” አለንና ተነሳ።

ቤት ያፈራውን እንድንቃመስ አባትና ልጄን ጋበዝኩ። አያሱ ከአያቱ ጋር ቀጠሮ እንዳለው ነግሮን ተሰነባቡትን።

ሐሙስ ጥቅምት 2 ቀን 1993 ዓ.ም ደክተር ተወልደ ብርሃን አማራጭ የኖቤል ሽልማት ተሸላሚ በመሆኑ ለጋዜጣ ሥራ ላንጋግራው ወደ ቤሮው የዘለቅኩበት ዕለት ነው። ከእንድ ሰዓት በላይ በጄኔቲክ ኢንጂነሪንግና በማኅበረሰብ የባለቤትነት መብት ዙሪያ ያደረጉትን አስተዋፅኦና እንቅስቃሴ ገልጾልኝ ሰንሰባበት ዝነበ አንድ አሳዛኝ ነገር ደርሷል። ወይም ኤልሳቤጥ አርፈው ዛሬ የቀብረ ሥነ ሥርዓታቸው ያፈፀማልና ለቅሶ እንዲደርስ ለሰብሐት ንገራው አለኝ።

ደነገጥኩ። ይህ መጽሐፍ ታትሞ ከእጄ እንደወጣ ያለፈውን ታሪክ ፍለጋ በሚል ርዕስ ለምጽፈው መጽሐፍ እኝህ ወይም እንደሚረዱን አርግጠኛ ነበር። ወዳጅነቴም መልካም በሆነ መልኩ ተጀምሮ ነበር። ለጋሼም በወይም ኤልሳቤጥ ላይ ወግ አንሰቼበት ለወጣት ደራሲ በጣም ለሰፈላጊ ሰው ናቸው። ወዳጅነትህን ቀፅለበት። እንዲያውም የመጀመሪያውን ጉብኝት አብራህ እሑዳለሁ። ብሎኝ ነበር።

ወይም ኤልሳቤጥ ተምረዋል። ከ80 ዓመት በላይ ናረዋል። እንብባዋል። በሳቸው የዕድሜ ደረጃ የራሳቸው ቤተ መጻሕፍት ያለው ሰው ሳውቅ እኝህ ወይም የመጀመሪያዬ ናቸው። ዜና ረፍታቸው በጣም አሳዘነኝ። አሁን በወይም ኤልሳቤጥ ዜና ዕረፍት ሐዘኔን ቀሰቀሰው እንጂ ሰንቱን አይደል አትዮጵያ ጭጭ ምጭጭ እንዳለ የምትሸኘው? እንደቀዘምኩ አያሌዎቼን እያብሰሰሰልኩ ወደ ቤሮዬ አዘገምኩ።

አርብ ጠዋት ከጋሼ ሰብሐት ጋር ቁርስ አብረን ተቋደስን። ቡናችንን ጠጥተን ወደ ሥራ ለመሄድ ሰንነሣ ጋሼ መጥሮ ዜና ልነግርህ ነው ወይም ኤልሳቤጥ አርፈው ትናንት የቀብር ሥነ ሥርዓታቸው ተፈጽሟል። ባለቤትህም ሆነች ልጅህ አዲስ አበባ መጥተዋል ብዬ እገምታለሁ። ስለዚህ ለቅሶ መድረስ አለብህ አልኩት።

ከረጃም ፀጥታ በኋላ “እሺ” አለኝ። ቅዳሜ ጠዋት ቡና እየጠጣን ለቅሶ መድረሱን ጠየቅኩት።

“አልሂደኩም።”

“ለምን?” ብዬ በጥያቄ ላፋጥጠው አልፈለግሁም። ወይም ኤልሳቤጥን እንደሚወዳቸው፣ እሳቸውም ለእርሱ ያሳቸውን ጥልቅ ጭቅር አሜውቶኛል። ይህንን እያብሰሰሰልኩ “አንድ ቀን ዓምድህ ላይ ተወዳጅዎን ወይም ታሰነብበናለህ?” አልኩት።

“አልጽፋቸውም” አለኝ በእርጋታ።

“ለምን?”

“ከወይም ኤልሳቤጥ ጋር ብዙ ሙብና ቆንጆ ትዝታዎች አሉኝ። እነዚህ ትዝታዎቼ አብረውኝ እንዲኖሩ ፈልጌ ነው ለቅሶ መድረሱን የተወኩት። ሐዘንተኞች መሐል ሆኜ ስለ ሕመማቸውና የቀብር ሥነ ሥርዓታቸው የሚያወግዱን ምዕራፍ መሰማት አልፈልግም። እኔ እስካለሁ ጊዜ ድረስ ወይም ኤልሳቤጥ እኔ ውስጥ ሕያው ናቸው። ወደ አንባቢዎቼ ስንመጣ፣ የማካፍላቸው ዕውቀትም ጨዋታም የመኖሩን ያክል የማላጋራቸውም ይኖረኛል። እሳቸው የብቻዬ ናቸው” አለኝ።

ከዚህ በኋላ ከጋሼ ጋር በዚህ ርዕስ ብዙ መሄድ አንችልም። በእንዲህ ዓይነት ስሜት ብቻውን መሆን ነው የሚፈልገው። ከሰው ጋር ቢሆንም ዝምታውን ፈቅጄለት ወደ ሥራ አዘገምኩ።

አባባሉ ሆዴን በላዋ። እንባዬ በዓይኔ ግጥም አለ። እያዘገምኩ አብሰሰሰላለሁ። አካካዩ ለሚለው ምዕራፍ ብላታ ዴሬሣ አመንቱን መቼ እንዳረፉ ጠይቁው ሲመልሰልኝ “እኔ እንጂ እኔ ውስጥ ያሉት ብላታ ሕያው ናቸው” ብሎኛል።

ጨለማው ያዘ ሲያደርግ ነው ቤት የገባሁት። ጋሼም ረፈድ አድርጎ 2:45 ገደማ መጣና አጠገቤ ተቀመጠ የዕለቱ ውሳኔ እንዴት ነበር? አልኩት የጨዋታ ቦይ ለመቆደድ ያህል።

“ለቅሶ ቤት ውዬ መምጣቴ ነው” አለኝ ጋሼ።

“ጎሽ ለልጄ ስትል ተወጋች አልኩ በልቤ። ልጄና ባለቤቱ መምጣታቸውን ሰምቻለሁ። ለእነርሱ ሰል ከሚጠላው እውነታ ጋር መጋፈጡን ተገንዝብኩ። ለሰማው የሚያፈልገውን የመጨረሻውን ምዕራፍ ሰማ “ልጅህንና ባለቤትህን አገኘሃቸው?”

“አዎን!”

ከዚህ በኋላ ጥያቄ መጠየቅ የለበትም። በእንዲህ አይነት ወቅት ስሜቱን ከመንካትና ከማስቆጣት በቀር ፆንም የሚረባ ነገር እንደሚያወጋ ከልምድ ተገንዝቤያለሁ። ከጥቂት ፀጥታ በኋላ “ራት በልተሃል?” አልኩት።

“አዎን። አሁን የሚያስፈልገኝ ለጥ ብዬ እንቅልፈን መለጠጥ ብቻ ነው” አለና በርሳውን አነግሮ ወደ መኖሪያ ቤቱ አዘገመ።

10

ባለመትረፍ

ደረጃና ሐና ሁልጊዜ አብረው ናቸው። ልብአርግ። እና እኛን የሚጠብቁን እነሱ ናቸው። መኖሪያ ቤታችን ከከተማ ጸር ነው። በዚያን ጊዜ ዘንድ ወርቅ አካባቢ ነበር የምንኖረው። እንግዲህ ዘመኑን ስንመዝነው ጃንሆይ አርጅተዋል። መውደቃቸው አይቀርም። እና ምንም ነገር አላስተካከሉም። እናውቃለን ደግሞ ሽኩቻ እንደሚኖር። ይታወቃል። ስለዚህ ራሳችንን መብቁያ ያሻናል የሚል ሐሳብ መጣ።

ገበሬውም ሆነ በከተማው በተለያዩ መልኩ መተቶ የተከማቸው ሥራ አጥ ለወረራ ወደ አዲስ አበባ ይገባል። በወቅቱ በደምም መስከር አለ። ስለዚህ ራሱን መጠቀም ያስፈልገናል አሉኝ። እና መትረፍን ይገባ ተባለ። መትረፍን ከድሬዳዋ ነው ልናመጣ የምንችለው። ኮንትራባንድ ከአዚያ ነው የሚገኘው። እኔ ተመረቅኩኝ። ከድሬዳዋ መትረፍን ገዢ እንዳመጣ ሸኝኝ። ባዙር ጣቢያ ድረስ ተሸኘሁ። በባቡር ተሳፍሯል ድሬዳዋ ገባሁ።

ሆኔል ያገቡ። ከተማው ውስጥ ተዘዋወርኩ። አወጣሁ አወረድኩና በጀብሉ ነጋዴ በኩል ሰው ለመተዋወቅ ወሰንኩኝ። ጠራቱ አንድ ትንሽ ልጅ።

«አይ ሲጋራ ሳይሆን ሌላ የሚገባ ነገር እፈልጋለሁ ሰው አገናኝኝ» አልኩት። ሐሳቡ ገብቷታል። ሰተት አድርጎ ወሰደኝ።

የወሰደኝ ሰው ድር ተዋወቅን። ስንጨዋወት ሁለታችንም የዓድዋ ልጆች ሆንን። «ቡና ልጋብዙ» አለኝ። እሷ አልኩና ስንገባበዝ የመጣሁ በትን ጉዳይ ነገርኩት። በአጭር ሰዓት ተገባብተን ግልጽ ሆንኩለት። አንዳንድ ቀን ወዲያውኑ ከኩባህ ይገኘዋል። መትረፍን መፈለግን በግልጽ አዋዩት።

«እሷ» አለኝ። በጣም ስለተጣጣምን «የምሸጥበት 900 ብር ነበር። አንተን ግን ስለወደድኩህ በገዛብት 700 ብር አስተላለሁ» አለኝ።

«እሷ» ብዬ በደስታ ተሰማማሁ።

ከዚያ ስናወራ የበለጠ አወቅኩት። ለሚወታ ያህል «እንዴት ነው ነሮ በድሬዳዋ አንተስ እንዴት ትኖራለህ?» አልኩት።

«ይኸውላህ የጭነት መኪና አለኝ። በእሱ ለጦር ሠራዊት ቁስለኛ የሚያስፈልግ መድኃኒት ጭኝ እየነዳሁ ሰተት ብዬ አሰብኩበት እገባለሁ። የማንኛውም ሠራዊት ቢሆን ይፈልገኛል። ሽጮለት እመለሳለሁ። አንድ ጊዜ ለኢትዮጵያ ሠራዊት ሽጮ ልመለስ ስል ተኩስ ተከፈተ። ገባሁ ወደ ቁልቁለት ተደበቅኩ። ተኩሱ ቀጠለ። አልሸናኔና እያለ። ሦስት ቀን እዚያ ቆየሁ። አይ አልኩና በሬዲዮ ድረሱልኝ ብዬ ለሸሪቶቼ ተናገርኩ። ድረሱልኝ። በሾሬር ነው የምሄደው። ከማይ ተተኮሰ። ሾሬሩ በጥይት ተመትቶ ሞተ። ዞር አደረግኩና መንጻጭን ቀጠልኩ» አለኝ።

«የሚቀጥለው ጥይት አንተን ቢመታህስ?» ሰለው

«ግልግል ነዋ» አለኝ።

እውነቱን ነው። መካከሉም አይደለም። ሥራው ሁልጊዜም የሚጫወተው ከአደጋ ጋር ነው። «ግልግል ነዋ» ሲል የምሩን ነበር።

ወደ እኔ ስንመለስ መትረፍን የምረከብበትን ቦታ ነገረኝ። «አዲስ አበባ ተመልሰህ ትሄዳለህ። መርካቶ እንዲህ እንዲህ ቦታ ትሄድና ሐጂ እገሌን በመደብራቸው ውስጥ ታገኛለህ። አሁን ስሙን ረሳሁት እገሌ ነው የላከኝ ትላቸዋለህ። መትረፍን እዚያ ትረከባለህ» አለኝ።

በጣም ገርሞኝ «እንዴት ሆኖ?» አልኩ በመደነቅ «እስኪ ከዚህ እስኪያ እንዴት እንደምታደርሱት ንገረኝ» አልኩት።

ግልፅ ነው «ይኸውላህ ምድር ባቡር ውስጥ ያሉ ፖሊሶቹ ሁሉ የእኛ ደመወዝተኞች ናቸው። በመተላለፊያ ኬላዎቹ ላይ የሚገኙ ፖሊሶች ሁሉ በላይኛው ሰቃ ላይ ያደረገነውን ምልክት ያውቁታል። እሱን መፈተሽ የለባቸውም። ያ ምልክት ከሌለበት ግን ይፈትሻል። የእኛ በእንዲህ መልኩ ሳይፈተሽ ሰተት ብሎ አዲስ አበባ ይገባል» አለኝ።

ለባለድ የማንብ ነው የመሰለኝ። ተሰነባበትን። አዲስ አበባ ደርሼ በተሰጠኝ ምልክት መሠረት መርካቶ መጣሁ። ሐጂን አገኛኋቸው። የወዳጃቸውን መልዕክት መያዘን ስናገር ተቀብለው አስተናገዱኝ። ከፍያውንም አጠናቅቄ መትረፍን ተረክቤ ለላኩኝ ቤተሰቦቼ አስረከብኩኝ።

፲፭

ነጂና ተነጂ

ሰለሞን ደሬሣ አሜሪካ ሲሄድ ከወንድሞቹ ጋር አስተዋወቀኝ። በእርሱ ምትክ እንዲያዩኝ አደራ አላቸው። በርግጥም ልክ እንደ ሰለሞን አቀረቡኝ። እንደ ወንድማማች እንተያይ ጆመር።

በዚህ ወቅት ነው ደረጃ ደሬሣ በእኔ ሕይወት ውስጥ የነጋው። ቁመናውን ላሳይህ። መልኩ በጣም የሰጠ፤ ጭንቅላታም፤ ፀጉሩ ትንሽ ሸሽት ያለ። ፈገግታው በጣም የሚያምር። ጥርሶቹ ከዝኔር የበለጠ አዋቂ በጥበብና በጥንቃቄ የቀረጸቸው ነው የሚመስሉት። ረገጥም ቀጣም ነው። እኔ ደግሞ እንደ እዚያ ቆንጆ አድርጎ ፈጥሮት ቀጣም አርጎ አከሰረው፤ እያልኩ እግዜናን እታዘበው ነበር። በእኔ ቤት ሴት ልጅ ነች ቀጣም ስትሆን የምትወደድ። ብዙ ንመታት ካለቀ በኋላ የአሜሪካኖችን ሪደርስ ዳይጀስት መጽሔት ሳንብ ሴቶች የሚወዱትን የወንዶችን ቁመና ዘረዘሩልኝ።

እየሣቀ ቀጠለ። የፊልም ተዋናዩ በርትላንትስተርን የሚያካክሉ የኔ እጅግ መልክ መልካም ግዙፎችን አራተኛና አምስተኛ ደረጃ ላይ ነው ያሰፈሩቸው። በመጀመሪያ ደረጃ የሚወደደው ግንባረ በራ ነው። ይህ ደረጃ ሲፈጠር ተሰጥቶታል። ቀጥሎ ደግሞ ቀጣም ወንድ ሰል በእራሱ ላይ ማቅኩ። ያ የደረጃ ቁጥ ለካ ትልቅ እሴት ኖሯል፤ ደረጃም ሴት በጣም በጣም ስለሚወድ ተገናኝተዋል።

ደረጃ ማለት ትንሹ ያልላ ልትለው ትችላለህ። እሳቸው በፖለቲካ፣ ደረጃ ደግሞ በቢዝነስ ንለም ለእኔ የተሣካላቸው ነበሩ። በአስተሳሰባቸውም ሁለቱ የሚመሳሰሉበት ባሕር አላቸው። ተቃራኒያቸው ላይገምታቸው እነርሱ አስቀድመው በመንቀት እንድ ርምጃ የመቅደም ልዩ ኃይል አላቸው። የቼዝ ጨዋታ ምስጢር የተቃራኒህን ርምጃ አጠነህ በሐሳብ አንድ ርምጃ ቀድመኸው መሔድ ነው። እነርሱም ሁሉም እንደቼዝ ተጫዋች በንቃት አካባቢያቸውን እያስተዋሉ ነው የሚጓዙትና ተወዳዳሪያቸውን የሚቀድሙት።

ደረጃ ተቃራኒዎቹንም ሆነ ወዳጆቹን አቅርቦ የሚያጨዋውታቸው ጊዜ ነበረው። በተወሰነ ጊዜ አንድ ቀን ቤቱ ፓርቲ አዘጋጅቶ

ይጠራቸዋል። ይበላል፣ ይጠጣል፣ ይደነሳል። አንዴ አስታውሳለሁ የባሕል ዘፈን ተጫዋቹን ባህሩ ቃኝን ቤቱ ገብዞት ሌሊቱን ሙሉ ሲያጫውተን አድሯል። ባህሩ ጥሩ ድምፅ፣ የግጥም ምንጭ የሆነ ሕሊና ተፈጥሮ ችራዋለች። ስማችንን ብቻ ነግረንው በግጥሙ እየተቀኘልን ሲያስደሰተን አምሽቷል።

ደረጃ በተፈጥሮው ለገንዘብ ግድ የለውም። ገንዘብን የሚፈልገው የልቡን ለማድረስ ነው። ገንዘብን አያመልክም። አይቼዋለሁ ዝም ብሎ ሲበትን። ገንዘብ የሚወድ ሰው እንደሱ አያደርግም። ለደረጃ ገንዘብ መረማመጃው ነው።

ማስታወቂያ ሚኒስቴር ውስጥ ተቀጥሎ እየሠራው ነበር። ከበዓሉ ግርማ ጋር መነን መጽሔትን እናዘጋጃለን። ታዲያ ደረጃ መጣና "ቢዝነስ እናቋቋም" አይለኝ መሰለህ?

አውቃለሁ፤ አንተ ለገንዘብ ግድ እንደሌለህ። ባለቤትህ ግን ሙሉ ጤና የላትም። የሐናን ደህንነት ጠብቀህ ለመኖር ሀብት ያስፈልግሃል። ስለዚህ በእኔ ጋር አንድ ኩባንያ መስርተን አብረን እንሥራ። ቢዝነሱን ለእኔ ተወው። አንተ የራስህን የፈጠራ ሥራ እየሠራህ እኔን ባለህ ተሰጥቶ ታግዘኛለህ አለኝ።

ተሰማማሁ። አለና በሐሳብ ተወጦ ጠሙን ሲያፍተለትል ቆይቶ ትክክል ነው። የልብ ሕመምተኛ ሚስት አግብተህ ሀብት ሳይኖርህ እንዴት መኖር ይቻላል? በዚህ መስመር ደረጃ ደሬሣ እንደፈለገ እየነጻኝ ነው የኖርኩት። እኔን በሕይወቴ ማንም ነድቶኝ አያውቅም። ደረጃ ግን እንደፈለገ ነድቶኛል። ይህንንም ስልህ አንዳንድ ነጂ አለ፣ የራሱን ጥቅም ብቻ ለማስከበር የሚጋልብህ። ደረጃ ለእኔ ለሐና ደህንነት ሰል ነው የማነጻጻኝ።

ዓለም የሕዝብ ግንኙነት ብለን ሥራ ጀመርን። በወቅቱ ለሥራ ማሰኔጃ ገንዘብ የለንም። እንዲያም ሆኖ ምንም ለማግኘት መጨነቅ የለብንም። የደረጃ ጭንቅላት አለና፤ ደረጃ ሲያስተውል አቶ አቦን ተመለከተ። አቶ አቦ ግማሽ ግሪክ ሲሆኑ ብሔራዊ ሎተሪን በአገራችን የጀመሩ ሰው ናቸው። አሁን የሎተሪ አርማ የሆነችው እንሥራ አዝላ የምትታዩውም ሰንን የእሣቸው ፈጠራ ነች። በጣም "brilliant" ሰው ሲሆን፣ በተጨማሪ የይልማ ደሬሣ ጭፍራ ናቸው። ድርጅታቸው ብሔራዊ ሎተሪ የገንዘብ ሚኒስቴር ቅርንጫፍ ነው።

ደረጃ በተፈጥሮው ለሚወደው ሰው ግልጽ ነው። ከሌላው አህዛብ ጋር ግን በብልሀት ነው የሚጓዙው። ደረጃ ደሬሣና አቶ ያልላ ደሬሣ በአባቶቻቸው ስመ ሞክሼነት እንጂ የአንድ አባት ልጆች አይደሉም። አቶ ያልላ ለደረጃ አጎቱ ናቸው። የእናቱ የእማማ የሸመቤት ባል የአባታቸው ሞክሼ ናቸው። ደረጃም እኔ ደረጃ

ደሬሣ ነኝ ሲል የሚሰጠው ሁሉ የይልማ ወንድም ነው የሚሉት። እሱም ተሳታፊነቱን አይላቸውም።

አቶ አቦን ተጠጋቸው። አንድ አስታውሳለሁ እኔንና ሌሎችንም በዚህ ሙያ ላይ የተሰማራነውን ሰበሰበንና አቶ አቦ ልምዳቸውን እንዲያካፍሉን ጋበዛቸው። እሳቸውም በደስታ ይነግሩን ጀመር። የብሔራዊ ለተሪንም መጽሔት እንድናዘጋጀው ሰጡን። እኛ ምንም የጨመርነው ነገር የለም። ቃላት ነው ያስተካክልንው። ደረጃ በምስጢር እሳቸውን የድርጅታችን ሲሰ ሸሪክ አደረጋቸው። እሳቸው በቂ ገንዘብ ሰጥተውን ከዜሮ ተነሣን።

በዚያን ጊዜ እንዲህ ዓይነቱን ሥራ ስትጀምር 15ሺ ብር ባንክ ማሰያዝ አሰብህ። ያንን ደረጃ በደንብ አሳምኗቸው ገንዘቡን ተቀበላቸው። ሥራውን ከጀመርን በኋላ በማንኛውም ጊዜ አውጥተን እንደምንመልሰላቸው ቃል ገባንላቸው።

በዚህ መሐል ጃንሆይ ሹም ሸር አደረጉና አቶ ይልማ ደሬሣን የንግድና ኢንዱስትሪ ሚኒስትር አደረጓቸው። ይኸኔ ደረጃ ለአቶ አቦ እንደቀድሞው አያስፈልጋቸውም። ስለዚህ አንድ ቀን አቶ አቦ እንዲህ አሉን። እናንተ ሥራችሁን ቀጥሉ። እኔ ዕድሜዬ እየገፋ ነው። ስለዚህ ገንዘቤን መልሳችሁልኝ እንለያይ።

ደረጃ አሰማተኛው ያን ዕለት ያላቸው ትዝ ይለኛል። አባባሉን ሰሰማ ለካ ደረጃን አላውቀውም ነው ያልኩት። እንዲህ አላቸው። “በድራሽ! አቶ አቦ ያስፈልጉናል። እንዴትስ ይለዩናል እዚህ ካደረሱን በኋላ?” እምቢ ሊሉ እንዳይችሉ አርን ለመናቸው። ስምንት ፐርሰንት ሽርካችን ሆነው እንዲቆዩና በፍፁም አለመለያየታችንን ወዳጆቻችንም ሆነ ጠላቶቻችን እንዲያውቁ መሆን እንዳለበት ነገራቸውና ተሰማሙ።

አያስፈልጉንም። የደረጃ እልህ ነው። አቶ ይልማ ከገንዘብ ሚኒስቴር ሲነሱ ጊዜ አቶ አቦ እኛን እንደ አሳስፈላጊ ሸክም ሊያራግፉን ነውኩ የደረጃ ለሜት ግን እኛ በትንሽ ክርም ቢሆን እንቆጣጠራቸዋለን ነው። አየኸው?

አሁን ሳስታውሰ እሳችንን ከፍለን ጨርሰን ምንም እዳ ሳይኖርብን እርምጃችን አድጓል። ድርጅታችንም በሁለት እግሩ ቆሟል። “ጋሼ የጨዋታችን ውል ጠፍቶት ጥቂት ግር አለውና “እ? ከደረጃ ጋር ነን? ፖለቲከኛ? ነጋዴ? ሸሌ እርሰ በርሰ እንደሚቀናና ሁሉ፣ የቢዝነስ ሰውም እንደዚያው ነው። ደረጃ ግን እርሱ በፍፁም የቢዝነስ ሰው ያልሆነ ያህል ሌሎችን ሲያደንቅ እሰማዋለሁ። አንድ ምን አለኝ መሰለህ? ተመልከት ይህንን ገብረዮስ ቤኛን። እርሱን የሚያክል የቢዝነስ ሰው የትም ብትሄድ አታገኝም። እየው

ይቀጥላል። ማንም ምንም የማይቆመው ሰው ሆኖ ታገኝዋለህ “አለኝ። ይሄ በጃንሆይ ጊዜ ነበር። ቀጠለ። ደርጉም መጣ። ገብረዮስን ምንም አላቆመውም። በአሁኑም ዘመን እንደቀጠለ ነው። አትቶጵያ አማልጋሜትድ የሚባል የድርጅት ስም ስምተህ ታውቃለህ? በቅሎ ቤት አካባቢ መሰለኝ፣ ቢሮው። የሱ ድርጅት ባለቤት ነው። ገብረዮስ ቤኛ።

የእኔና የደረጃ ተፈጥሮ ተቃራኒ ነው። ለምሳሌ እኔ አንድን መንገድ ደጋግሜ ካላየሁት ይጠፋኛል። አንድ ማታ ከደረጃ ጋር ፓርቲ ተጠርተን እንሄዳለን። የምንሄድበት መንገድ ተራጉጥር ነው። መጠማዝዝ ይበዛበታል። በዚህ መንገድ ስንሄድ እንዴት አባቱን ከዚህ ውስጥ ሊወጣ ይሆን? አሰብኩና “አንተ? እንዴት አድርገህ ልትመለስ ነው?” አልኩት። እንዲህ አለኝ። “የእኔ አንገል ያለፍነውን መንገድ ጭንቅላቱ rewind እያረገው እንዳለሁ። እንዳመጣጣችን ሳልደናገር እንመለሳለን” አለኝ። አምኜዋለሁ። ከእንደ እኔ ዓይነት ሰው ጋር ምን ያህል እንደሚራራቅ ነው የሚያሳዩው።

ከሐና ጋር ደግሞ አንድ ዓይነት ተሰጥኦ አላቸው። በሌላ ቀን ከደረጃ ጋር ፓርቲ ተጠርተን ሄድን። ከተጠራገንበት ቤት ስንደርስ ቤቱ በሰዎች ተሞልቷል። ደረጃ ወደሌላ አቅጣጫ እየተመለከተ በሹክሹክታ “እገሌንና እገሊትን እያቸው፣ ተከርፈዋል” አለኝ። የተባሉት ሰዎች በጣም ተራርቀው ነው የተቀመጡት። በኋላ፣ ጊዜ እያለፈ ሰከታተላቸው በርግጥም ተከርፈዋል። በዚያ ውክቢያ መካከል፣ በዚያ ርቀት ሰው አይተህ ሁኔታቸውን መረዳት የሚደንቅ ነው።

ልክ እንደ ደረጃ ሐናም ቀድሞ ታያለች። በጎቅረኝነት ዘመናችን ለንደን ውስጥ መጀመሪያ ምቹ ሆቴል ነበር ያረፍኩት። እዚያ ዋጋው ለተማሪ በጣም ውድ ነው። የሐና አባት ባለወጋ ቢሆንም በተማሪ ደረጃ እንድትተዳደር የሚያበቃ ተቆራጭ ብቻ ነው የሚያደርጉላት፤ በእምነታቸው ሕይወቱንም እንድትለምድ ጭምር ነው። የገንዘብ ችግራን ለሆቴሉ አስተዳደር ነግራ ቀለል ባለ ዋጋ ሆቴል የምከራይበትን እንዲጠቀሙኝ ጠየቅኳቸው። የዚህ ሆቴል ቅርንጫፍ የሆነ አንድ አካባቢ እንዳለ ጠቆሙኝ። እኔ ቀድሜ ሄጄ መኝታ ቤት ተከራይቼ ጠበቅኳት። የተቋቋለኝ የሆቴሉ ሥራ አስኪያጅ መልኩ ልክ የታወቀው የልቦለድ የወንጀል መርማሪ ሼርሎክ ሆምዝን (Sherlock Holmes) ነው የሚመስለው። ተግባብተን ሼርሎክ ሆምዝ

እንደሚመስል ነገርኩት። ብዙ ሰው እንደ እኔ እንደሚለው አጫወተኝ።

“ባዶገርምህ ሰሜም ዋትሰን ነው።” አለኝ።

“እ! ዋትሰን። ዶክተር ዋትሰን የጄርሎክ ሆምዝ የቅርብ ንደኛና ረዳት መሆኑን ታውቃለህ?”

“ይኸውልህ፣ ለዚህ ሰውዬ የልጃገረድ ንደኛ አለኝ” አልኩት።

“አይ እንግዲህ እዚህ ሴት ይዞ መምጣት ከልክል ነው። ግን እኔ ሳላይህ ይዘህ መግባት ትችላለህ። እኔም እየየዙህ አላይዘም” አለኝ። ተሳሳቅን።

ቁና መጣችና ገና ከፍቅ እንዳየችው በእንግሊዝኛ “ያንን ሰው አልወደውም” አለችኝ።

“ምን ማለትሽ ነው?” አልኳት።

“አንተን የማይደበት አስተያየት ደስ አላለኝም” አለችኝ።

“ዝም ብለሽ ነው” ብዬአት ባለውለታችን መሆኑን እያጫወት ኳት ገባን። ተመላልሳ እዚያ ሆቴል ትመጣለች። ሰውዬው አይቶ እንዳላየ ያሳልፈናል። ጥሩ ጊዜ አላለፍን። ከሥራ አሰሪያጅም ጋር ይበልጥ ተቀራረብን። ያኔ ወጣት ነኝ። ሁሉን ነገር የማወቅ ከፍተኛ ጥንት አለኝ። ታዲያ ሚስተር ዋትሰን “እንዲያው ፈገግታህ በጣም ደስ ይለኛል” አለኝ። ገባኝ። የሐና ዕይታ ተገለጸልኝ። የፍቅር ጨዋታን ከተቃራኒ ይታ ጋር ሳይሆን ከተመሳሳይ ጋር መደሰት የሚፈልግ ሰው ነው። በጨዋ ቋንቋ ልተባበረው እንደማልችል ነገርኩትና በሁኔታው እያዘነኩ ተለያየን።

ደረጃ ትምህርቱ ከሁለተኛ ደረጃ የዘለለ አይመስለኝም። ግን በዚያን ወቅት እዚህ ደረጃም ድረስ መግሩ ሥራ ያስገኛል። የእርሱ ግን ከዚያም በላይ በጣም ከፍ ያለ ነው።

ልነግርህ ነው። ሚቼልኩትስ ኩባንያ ውስጥ ሥራ ተቀጥሮ ገባ። ትዝ ያለኛል ቢሮው በመተላለፊያ ኮሪደር ላይ ነበረች። በወቅቱ የዚህ ኩባንያ ሥራ አሰሪያጅ ሚስተር አቱል ይባላል። ደረጃም በሁለት ዓመት ጊዜ ውስጥ በፍጥነት ማደጉን አስታውሳለሁ እዚህ ድረስ ብርቱ ሰው ነው ደረጃ ማለት። ከምፕሊክስ የሌለበት፣ በራሱ የሚተማመን ሰው ነበር።

አንድ ጊዜ ሰለሞን ደሬሣ “አንተ ተጠንቀቅ። ደረጃ ለቤዝነሱ ማንንም ከመሸጥ ወደኋላ አይልም” አለኝ።

ያን ጊዜ የኢትዮጵያ ንግድ ባንክን፣ የሚቼልኩትሰን የማስታወቂያና የሕዝብ ግንኙነት ሥራ የምንሠራው እኛ ነን። ቀጥሎ በሰ ኩባንያ ላይ አነጣጠርን። በዚያ ኩባንያ ውስጥ አስፈላጊያችን የሆነ

ሥራ አለ። የዚያ ሥራ ኃላፊ እኔና ደረጃን ጠራን። ሚስተር ጆንሰን ይባላል። ሄድን። ቢሮው ገባን። ደረጃ ከፊት ለፊቱ ሆኖ እንዲደራደር እኔ በፋ አጠገብ ተቀመጥኩ። “በፋን ዝጋው” አለኝ ጆንሰን። ንቀት ያለበት ትዕዛዝ ነው። ዝም አልኩት።

“አሁንም በእንግሊዝኛ በፋን ዝጋው እያልኩህ ነው!” አለኝ።

“እኔን ነው የምትለው?” አልኩት።

“አዎን!” አለ።

ደረጃም ጣልቃ ገባና “ሚስተር ጆንሰን፣ አቶ ሰብሐት የእኔ ሠራተኛዬ አይደለም። ሸሪኬ ነው” አለው። እኔም ጨመርኩበት “በፋን መዝጋት ከፈለግክ ራስህ ተነስተህ መዝጋት ትችላለህ” አልኩት። በቁጣ ወደኔ ዘሮ ዝጋ ብዬሃለሁ” ሲል

“ሚስተር ጆንሰን፣ ነገርኩህኮ...” ብሎ ደረጃ ሲጀምር፣ ከአቶ ነጥቀው “ደረጃ ጆንሰንን ተወው። ከኔያ ምን ሲሠራ እንደከረመ ሰምቻለሁ። እዚያ ቡዋና ነው የሚሉት” ብዬ ወደ ጆንሰን ዞራ ቡዋና ጆንሰን አሁንም ከኔያ ያሉ መሰላቸው ነው ተዋቸው ደረጃ። ቡዋና ጆንሰን፣ ሌላስ የምናደርግለት አለ?” አልኩት።

ዝም አለ። ደረጃ ሲደመድምልኝ። “ቡዋና ጆንሰን፣ አንተ ከብራችንን ሰለደፈርክ የይቅርታ ደብዳቤ ለድርጅታችን እስካልጻፍክ ጊዜ ድረስ ያንተን ቢዝነስ አንፈልግም” አለው።

ደህና ሁን እንኳ ሳንለው ተነስተን ወጣን። ምን የመሰለውን ቢዝነስ ተውነው። ቡዋና ጆንሰን በብልግናው ተፀፅቶ ደብዳቤ ጻፈልን። ደረጃም እየሳቀ መልሱን ጻፍ አለኝ።

ውድ ሚስተር ጆንሰን፣ ከብራችንን ለመንካት ትንሽ ብትባልግም ይቅር ብለንሃል። ሥራችንን ለመቀጠል ዝግጁ ነን... ብለን አዎር መልስ ፀፈንለት ሥራ ጀመርን።

የደረጃን መጨረሻ ያጫወተኝ ታናሽ ወንድሙ የናስ ነው። ከሐና ጋር ደረጃ ለንደን መግባቱን አጫውቼሃለሁ፤ ከዚያም ወደ አሜሪካ ተሻገረ። የአጥንት ካንሰር በሽተኛ ሆነ። በቅልጥሙ ውስጥ ያለው መቅኒ ነው ሕመም የሆነበት። ከዘመዶቹ ተመሳሳይ መቅኒ ሲፈለግ የሰለሞን እንደሚሰማው ታወቀ። ሰለሞንም መቅኒውን ለመስጠት ፈቀደ። የሰለሞን መቅኒ በቆይታም እንደሚተካ በሳይንስ ይታወቃል። ይሁን እንጂ ደረጃ አልተረፈም። መሞቱን ተቀበላት። በእር ጋታ፣ በፀጥታ፣ ሳይርብተበትና ሳይሸበር ሞትን ተሳፍሮ ሄደ። ምናል ባት ይኸ ደረጃ እኔን ብቻ ሳይሆን የማትቀረውን ሞትንም ነድቷት ይሆንንደ?!

፲፮

“አካካዩ”

ለእኔ በሕይወቴ በጣም የሚያስገርውኝና የማደንቃቸው ሰው ጥራት ብባል ብላታ ዴሬሣ አመንቴን ነው። በጣም የማደንቃቸው ሦስትና አራት ልዩ ልዩ ተሰጥኦች ነበሩባቸው። አንደበተ ርቱዕ ተራኪ፣ የታሪክ ሊቅ፣ ለአገራቸውና ለወገናቸው ታማኝና ድንቅ የባሕር ሙድሐኒት አዋቂ ነበሩ።

ከእኔ ጋር ሰንተዋወቅ እሳቸው ከሰማኒያ እስከ ዘጠና ዓመት ይሆናቸዋል። እኔ በጊዜው ለጋ ወጣት ነኝ። ትዝ እንደሚለኝ ከሰለሞን ጋር የኒቨርሲቲ ኮሌጅ ተዋወቅን። ከዚያም ወንድሞቼ ንደኞቼ ሆኑ። በመቀጠል ከሐና ጋር ተዋወኩ። እናም ሰሂድ ሰሂድ አያታቸውን ደረሰኩ። ሁሉም ልጆች አያታቸውን ‘አካካዩ’ እያሉ ነው የሚጠሩባቸው። በአርምኛ አያቱ ማለት ነው። እሳቸው ደግሞ ሁሉንም ልጆቻቸውን በጣም የሚወዱ በሆንንም ሐና ላይ ፍቅራቸው ያይላል። ቅፅል ስም ሁሉ አውጥተውላት ነበር። ገርቡቲ ነው የሚሏት። ባሪች እንደ ማለት ነው። እሷም በጣም ትወዳቸዋለች። ሁሉም ልጆቻቸው ያደንቋቸዋል። ከአፋቸው ላይ አካካዩ አይጠፋም። ቀልድ ሁሉ ያውቁበታል። እንደን ልንገርህ። አንዱ የልጆቻቸው እኩያ የሚሆን ይመጣና ሰላምታ ከተለዋወጡ በኋላ “አውቀውኛል?” ይላቸዋል።

“አዎን” አሉት።
“እርግጥ አውቀውኛል?” አላቸው ደገመና።
“አዎን!” አሉ አሁንም።
“ማንኛ?” አላቸው።
“ችኮ መንቻኮ ነዎ? አይደለህም?” አሉት አለና ጋሼ ሰብሐት አሁንም ከልብ ሰቆ ወደ ወጋችን ተመለስን። “ብላታ ዴሬሣ ሌላ የሚያስደንቃኝ ባሕሪያቸው ጥሩ የራዲዮ ፕሮግራም ተከታታይ ነበሩ። በዚያን ዕድሜ (አሰበው) የወጣቱ ጋዜጠኛ የአሃምነው ገብረወልድ አድናቂ ነበሩ። ልክ እንደ ቲዩዞ ማምለክ Hero Worship ምንም የማያረጅ ጭንቅላት ነበር ያላቸው። በወቅቱ መኖሪያ

ቤታቸው ቢሾፍቱ ነበር። አዲስ አበባ ሲመጡም የአሃምነውን ፕሮግራም ይከታተላሉ።

በባሕሪያቸው ፍርሐትና መርበትበት የሚባል ነገር በአጠገባቸው ዘር አይልም። በአመኑበት ሠርተው ጠረቃ ወጡ። በጠቅላይ ሚኒስትሩ ጽሕፈት ቤት በምክትል ሚኒስትር ማዕረግ አገልግለዋል። መሥሪያ ቤቱ የትኛው እንደሆነ አሁን አላስታውሰንም። አስፈላጊ ከሆነ ጭክ እናደርጋለን።

በወቅቱ በቂ ደመወዝ ያገኛሉ። አስፈላጊ ከሆነም በእጅ አዙር የሚገኝበት ሁኔታ ነበር። ለምሳሌ በመንግሥት ገንዘብ ለሌላ ሥራ ተፈርሞ መኪናም ሶፋም ለሹሙ መግዛት በዘመኑ የተለመደ ነው። እሳቸው ግን ይህንን አላደረጉም። አንድ ቀን በእግራቸው ሲሄዱ ጃንሆይ አገኙባቸው። መኪናቸውን አቁመው እንዴት ነው ብላታት አሉባቸው።

“እየሐድን ነው!” አሉ ብላታት።
“መኪናዎስ?” አሉ ጃንሆይ።
“የለኝም።”

በነጋታው ጥቁር መርቆዲስ ቤንዝ ከቤተ መንግሥት ተላክ ላቸው። መርቆዲሷን እኔም ደርሼባታለሁ። በእርሷ ነበር ከአዲስ አበባ ቢሾፍቱ የሚመላለሱት።

እኔ ፀጋ የምለው ባሕሪ የተሰጣቸው ሰው ናቸው። እኔ በማንበብ ሊዮ ቆልሰቶይ ብቻ ይህንን የርሳቸውን ተግባር መፈፀሙን አስታውሳለሁ። እሱ ደራሲም ካውንትም ነው። ካውንት በግምት ራሱ ይሆናል። እኝህ መኳንንት በአገራቸው ብዙ መሬት አላቸው። ለልጆቻቸው የሚበቃቸውን ያህል አከፋፍለው አወረሷቸው። የተቀረውን ለጭሰኞቻቸው ያላችሁበት የገዛ መሬታችሁ ነው ሲሉ አሳረጉላቸው።

አዎን! ከአጣሊያ ወረራ በኋላ ነው እንዲህ ያደረጉት። አይደለም አንደኛ ብሎ አብሰለሰለ። “ቆይ እስኪ” አለና ጋሼ እንደማስታወስ ዓይኑን ጨፈን አድርጎ ካውጠነው በኋላ “አዎን ከዚያ በኋላ ነው ያደረጉት” አለኝና በአጣሊያን ወረራ ወቅት ብላታ የት እንደነበሩ ያወጋኝ ጆመር።

ወደ ሱዳን ተሰደዋል በካርቱም ከተማ ነበር የሚኖሩት። ያኔ ለምን አላልካቸውም እንጂ አሁን ሳሰበው ልክ እንደሆኑ ነው የሚገባኝ። ምን አደረጉ መሰለህ? በካርቱም ጠጅ ቤት ከፈቱ። ምክንያቱም ከአገራቸው ልጆች ጋር ለመገናኘት እንዲችሉ ነው። አበሾች ከየትም በመጡ ጠጅ ቤት አለ ካሏቸው መምጣታቸው አይቀርም። በዚያም ከአገራቸው ልጆች ጋር በመጨዋወት ስለ

አገራቸው ብዙ ወሬ ይሰማሉ። ልክ ዛሬ ባሰብኩት በካርቱም የአገራችን የሰላሳ ማእከል የነበሩ ይመስለኛል። በሌሎቻቸው እያሉ ነቅቼ ብዙ ይቃቸው ኖሮ ይነግሩኝ ነበር። እንደ ጥይት ጋዜጠኛ ናቸው መረጃን ሰብስበው ሲመረግሩ። የሰደቱም ጊዜ ኦብቅቶ ወደአገራቸው በሰላም ተመለሱ።

በአገራችን ላይ፤ ደረጃ አካካይን ብትጠይቃቸውና ብትወዳጃቸው ብዙ ታሪክ ሊነግሩህ ይችላሉ። ብሎኝ፤ የሚያሜውቱኝን ወግ መመዝገቢያ ቴፕሪኮርደር ሰጥቶኝ በበርካታ ርዕሰ ጉዳይ ላይ ያወጥኝን ወግ ቀርጫቸው ነበር። በጌላ ከሐና ጋር ስንለያይ ቤት ውስጥ ጥይት ልውጣ አልያም የት እንደደረሰ አላውቅም፤ ጠፋ። ይሁን እንጂ በቂ እዚህ ውስጥ ቀርቷል። እሱን እዚህም እዚያም እያልን ላሜውትህ አለኝ ጭንቅላቱን እየነካ።

ፀጥ ብዬ አስተውለዋለሁ። ሥራዬ ብዬ በማምንት አንድ ቀን በጆፍቱ እሌዳለሁ። የሚያሰፈ ልግና እኔ ብቻ ላውቀው የሚገባኝ ነገር ሲያወጥኝ ቴፕዋን አጥፋ። ይሉኛል። አጠፋና አደምጣቸዋለሁ። እንጫወት እንጫወትና ቴፕዋን አቀመኝታል እንዴ? በል ቀስቅሳት ይሉኛል።

በአገራችን ውስጥ በርካራሰው እንዴት እየተገማመደ እየተራዘመ እንደሌደ ሲያሜውቱኝ ጉዜ መሬቱ አሉኝ፤ በልጅ አይሱ ዘመን ነው የገዛሁት። ቀደም ብሎ ልገዛው ሰፈልግ ለሌላ ጉዳይ ታሰቧል ተባልኩ። ልጅ አይሱ ሲያልፉ መግዛት አይቻልም? ሰላቸው ይቻላል እንጂ አሉኝ። አራት ፊርማና ሦስት ቀን ጉዳዩን ለማስፈፀም ፈጅብኝ። በጌላ ለንግድ ባንክ ልሸጠው አሰብኩና ጉዳዩን ለማስፈፀም ስድስት ወር ፈጅ። የ52 ባለ ሥልጣኖች ፊርማ አሰፈለገው። ያውም በሄድኩበት ድሮ የማውቃቸው ወጣቶች በታ በታ ይዘው ሰላሳ ረዱኝ እንጂ መንፈቅም አይበቃውም ነበር። ብለውኛል።

በአስተሳሰብ ዲሞክራት ናቸው ማለት እንችላለን። አንዳንዴ ራሳቸውን ፊውዳል አርገዎ የምታይበት ሁኔታም ይፈጠርብህና ትደነቃለህ። ለምሳሌ ልጃቸውን ይልማን ለንደን ልከው ነው ያስተማሯቸው። አቶ ይልማ የሰንደን ስኩል አባ ሊኮናሚክስ ምሩቅ ናቸው። ሴት ልጃቸውን ወይዘሮ የሸመቤትን ግን አላሰ ተማሯቸውም። የነደረጃ እናት እማማ የሸመቤት አባታቸውን በዚህ ተግባራቸው በጣም ነበር የተቀየሟቸው። ማካካሻ እንዲሆናቸው ርስት ሰጥተዋቸዋል። አለና በመገረም ፈገግ አለ።

እማማ የሸመቤት ያሜውቱኝ ትዝ አለኝ። እማማ የሸመቤት በእምነት ብረት ናቸው። ያቀዱትን ለመሥራት፤ የፈለጉትን ነገር

ለማግኘት የሚያግዳቸውም ያለ አይመስለኝም። አንዴ ከአዲስ አበባ ወደ ጊምቢ ይጓዛሉ። ብቻቸውን። ጠመንጃ ታጥቀዋል። አካባቢው አገራቸው በሆነም፤ ወቅቱ ደግሞ የሚያሰፈራ ነው። የጥልያን ጊዜ ነው ሕግ የለም። አንዱ ሰውዬ በአጋሰስ እህል በጤ ጭኖ ይሄዳል፤ ዘፈታቸው የጥይት ደምፅ ተሰማ። አጋሰሱን የሚጎትተው ሰውዬ ወደቀ። አንዱ ከቁጥቋጠው ውስጥ ወጣና አጋሰሱን ነዳው። ሬግውን እዚያው ተወው። እልፍ ሲሉ እንዲሁ ተተኮሰ። ባለ አጋሰሱ ወደቀ። ገዳይ ብቅ አለና ሬግውን ትቶት አጋሰሱን ጎተተው። ነቀምቴ እስከሚደርሱ 29 ሰዎች መሞታቸውን ቆጠሩ። አለና ጣቱን አፋጨ በመደንቅ።

የታሪካችን መነሻ የሆነን ፖሊስ ነው። እማማ የሸመቤት ፖሊስ አይኑር አይባልም ብለው ነው ይህንን ታሪክ ያሜውቱኝ። ጥሩ ፖሊስ በኖረን ጥሩ ነው። ከጠፋም ጉዕኛው ፖሊስ ንብረትህን እንጂ ለአንድ ሰልጅ እህል ነብሰህን አያዘርፍህም።

ብላታ በጠባብነት ወይም በትምክህት ሳይሆን የዘር ማንዘራቸውን አመዛዘዝ ታሪክ እንደ ታሪክ አዋቂነታቸው አሜውተውኛል። ልንገርህ። በከሬ የጅቱ ታናሽ ወንድም ነው። ወለጋ የጅቱ ወርቅ ሲባል ሰምተህ አታውቅም?

የጅቱ ታናሽ የበከሬ የልጅ ልጅ ናቸው። ከቤተሰብ ወደ አሮሞው ማንበረሰብ እንግባ። አጤ ምኒልክ አገር እያቀኑ ናቸው። ለሚቀናው አገር ባላባት በመጀመሪያ ሰው ይልኩበታል። ጎበና ነው መልዕክተኛቸው። ሁለት ዓይነት መልዕክት አላቸው ምኒልክ፤ አንድ ከአኛ ጋር አትዋጋ። ብንዋጋ አትችሉንም። በሰላም የገባህልን እንደ ሆነ የዓመት ግብር ከፍለህ ከዚያም እንደ አባቶችህ አገርህን አረጋልሃለሁ። እንቢ ካልከና ከተዋጋሽን ግን ገዢ እልክብህና ትገዛታለህ። ሕዝብህም ጨሰኛ ይሆናል ይሉታል። ምርጫው የባላባቱ ነው።

ሞረጋ በመገበፍ ተሰማምቶ ገባላቸው። ገብረ እግዚአብሔር ብለው ክርስትና አነሱት። ገብረ እግዚአብሔር አዲስ አበባ መጣ። በደስታ ተቀበሉት። ከዚያም አጤውን በቆይታ እንዲያናግሩት ጠየቀ። እነ ራስ እገሌ ወጡ ሁለቱ ብቻቸውን ቀሩ። ገብረ እግዚአብሔር ቀበቱውን ፈታ። ውስጡ ጥይት አይደለም ያለው። ወርቅ ነው። ምኒልክ ፊት ጠጅቶ ላይ ተከመረ። ገብረ እግዚአብሔርም የወለጋ አገረ ገዢ እኔ ከሆንኩ በዓመት በዓመት ይህንን የሚያህል ወርቅ አሰገባለሁ። አይሆንም ብለው ከቅርብ ሰዎችም ከሸውብን የዚህን ሩብ አያገኙም አላቸው። አጤውም እዚያው ገዢ ሆኖ እንዲረጋ

ፈቀዱለት ይባላል። አለና ጋሽ ጨዋታው ወደሌላ ርዕስ ተቀየረ። ከልምድ እንደማውቀው የፈለገውን ርዕስ አውግቶ አዙሮ ከዋናው ርዕስ ጋር እንደሚያቆራኝው ስለማውቅ ፀጥ ሰዬ እከታተለው ጀመር።

እኔ ወጣት ብዙን ሀሰን እንጃሞን ነው የታሪካዊ ልቦለድ ዋና ገፅ ባህሪ የማደርገው። ጀግና ነው ሀሰን እንጃሞ። ጉራጌ ነው። ብላታ እንዳይውቁኝ ሸፈተ። ምኒልክ ራስ ጎበኛን ላኩት። ጎበኛ በዘመኑ ማንም አይችልውም። ሀሰን ግን ገጥሞ አሸነፈው። ይህ ተደገው። ይህኔ ራሳቸው ምኒልክ ዘመቱበት። ሕይወት እንደ አልበርት ካው ኦብሰርድ አይደለችምን? ሀሰን እንጃሞ በጦር ሜዳ ሳይሆን በወባ በሽታ ታሞ ሞተ። ሀሰን እንጃሞ ብቻ ነው ጎበኛን የተቋቋመ። በማሪያም ይህችን ወግ አስታውሰኝ። ሀሰን እንጃሞን እግረ መንገድ ሃምድ ላይ አጥፈዋለሁ። ራስ ጎበኛን ልጨምርልህ?

ራስ ጎበኛ ታላቅ የጦር መሪ ስለሆኑ በርካታ አጋሮች አጋቸው። ለምኒልክ ሌላ የጦር አበጋዝ ይሾሙ እንጂ። ራስ ጎበኛ ከ አርጅተዋል። እያሉ ደጋገሙላቸው። አንድ ቀን ምኒልክ መስክ ላይ እያሉ ጎበኛ መው። ፈረሃቸው እንደ ማዶ ነው። ቃልዋን ሁሉ ይገደዳሉ። በአርምኛ ሰረጹ ይሉታል። እርካብ ሳይረገጥ ዘሉ ፈረሰ ላይ ጉብ ብሎ ፈትሶክ አለ። ምኒልክም ይህንን ሲያዩ እውነትም ጎበኛ አረጅ ብለው ማቁ።

የበሰልኩት ብላታ ዴሬሣ ታሪክ እያጫወቱኝ ነው። ላንተም ካጫወቱኝም ካነበብኩትም አካፈልኩህ። በብላታ ዴሬሣ ላይ የጀመርኝ ውን ለመቋጨት የባሕል መድኃኒት አዋቂነታቸውን ልጨምርልህ

ታናሽ ወንድማቸውን ለትምህርት እንግሊዝ አገር ላኩት። እዚያ ሃይ ሲማር የሳንባ በሽታ ያዘው። በዚያን ዘመን የሳንባ በሽታ ገዳይ ነው። ተቢ ይሉታል። ሞቃት አገር በመጣ ግን በሽተኛው ስድሜው ትንሽ ይረዘማል። እንግሊዞቹ በሽተኛውን ወደ አገሩ ላኩት። አገሩ እንደገባም እንዴት ነው? ሲሉ ብላታ መየቁት።

አገርህ ገብተህ መት ብለው ነው የላኩኝ ሲል ነገራቸው። ይህንን የሚያጫወቱኝ እራሳቸው ናቸው። እነርሱ ይሞታሉ እንጂ አንተ አትሞትም። አሉና ባህላዊ መድኃኒት ቀምመው አደረጉለት ዳነ። በሚቀጥለው ዓመት ትምህርት ቤት ሲከፈት ወደ እንግሊዝ አገር ተመልሶ ትምህርቱን ቀጠለ። ብላታም ይህንን ያህል የዘመኑን በሽታ የሚቆጣጠር እውቀት ነበራቸው። አለና ጥቂት አብሰልሰሎ በአገር ባሕል መድኃኒታቸው እኔንም አድነውኛል። የሚጥል በሽታ ነበራቸው። የእኔ እንደ ደራሲ ዶስቶሎቫቭኪ እያነሣ የሚያፈርጥ ዓይነት አይደለም። እኔ ላይ የደረሰብኝን ወንድሞቹ እንደነገሩኝ።

ሌሊት እነሳና በኃይል! በኃይል! እጮሀለሁ። ተነሰቼ እርጣለሁ። ይዘውኝ በግድ ያስተኙኛል።

ውንቻዬ ደግሞ የዚያን ጊዜ ጠንካራ ነው። ጠዋት ሰነሣ በጣም ድካም ያደርገኛል። አንዳንዴም ጉንጨፍን እንክሳለሁ። አንዳንዴ ጧት ሰነቃ ለመጀመሪያዎቹ ጥቂት ሰኮንዶች ማን እንደሆነኩ የት እንደሆነኩ አላውቅም። በዚህ በሽታ ምክንያትም ልጅ ላለመውለድ ወሰኔ ነበር። በምወልደው ልጅ ላይ ይተላለፋል የሚል ፍርሐት ነበረኝ።

ባለቤቴ ምን አማራጭ አላት? የሚቻልኩት ሄርማን እንደ አባቷ ነበር። ኤውሮፓ ውስጥ ከሚገኙት አራት ዋነኛ የንዲህ ዓይነት በሽታዎች እስፔሻሊስቶች አንዱ ከሆነው ሀዚም ጋር ማስተር ዲክ ቀጠሮ ያዘልን።

በሽታህ በዘር አይተላለፍም። አለኝ ሐኪሙም ነገርግን ማንኛውም ልጅ ሲወለድ ኤፕሌፕቲክ ለመሆን ሦስት ከመቶ ዕድል አለው። ስለዚህ ምናልባት ያንተ ልጅ ኤፕሌፕቲክ በሆን፣ ሎተራው ሦስት ከመቶው ደርሶት ነው እንጂ ካንተ ወርሶት አይደለም አለኝ። ከኒኖች አዘዘልኝ በቀን አንድ ጊዜ የሚዋጡ።

ለብላታ ያመኛል ሳልላቸው ላማክራቸው ወሰንኩ። አነሳሁና ጠየቅኳቸው። ይህ በሽታ በእኛ አገር የባሪያ በሽታ ይባላል። ይህንን ጥያቄ ለመመለስ እንደ ማርኪ ፖሎ ተዞ ከአንድ ሰዓት በላይ በባሪያ በሽታ ትንታኔ ይዘውኝ ተጓዙ። በመጨረሻ መልሳቸው እኔ ሠርቼበት አላውቅም ሆነ። እንደኔው ያገራችን መድኃኒት የሚያውቅ ንደኛዬ እገሌ እንደነገረኝ... ብለው አንድ መድኃኒት ጠፋ። ተጠቀምኩባት። ብዙም ሳልቆይ ከበሽታዬ ዳንኩ። ከኒኑን መዋጥ አቆምኩ። ከሐኛ ጋርም የመጀመሪያ ልጃችንን ያለምንም ስጋት ለመውለድ ተሰማማን። መድኃኒቱን ታስራበታለሁ።

ፖሊስ ተወው ብለኝ።

ይላሉ።

መድኃኒቴ ከሕመም ፈውሶኛል። ደስታንም ይፈጥርልኛል።

አንዳንዱ በሰው ሕይወት ውስጥ ጥልቅ ብሎ ይፈተናታል።

ደግሞ እኮ ከባለቤቴ ያወቀ ቡዳ ነው ሲል ተሰማዋለሁ።

“ግን የእኔም በባሕሪ አደባባይ መሆን የጎዳኝ መሰለኝ።”

“እንደዚያ ነው የሚደረግ፤ ሰው ምን ይለኛል እያልክ።”

“አልነግርህም።”

“ዘነበ አምንጋለሁ። አንተም ሌላ የምታምነው ወዳጅ አለ። ስለዚህ ትነግረውና ላይታወቅህ መድኃኒቱን ታረክሱብኛላችሁ።”

17

ፍቅሩን በእንባው አየሁ

ሌላው መምህራ ብዬ ልጠራልህ የምችለው ሰው ሥዩም ሰብሐት ይባላል። ስጠራው ጋሼ ሥዩም ነው የምለው። ተፈጥሮው ከማድነቅ ይበልጥ መውደድን ነው የሚቀሰቅሰብህ። በጣም የምወደው ሰው ነበር። ጎንደራ ነው። በባሕሪውም የጎንደሮች ኩራት አለበት። የተማረው እንግሊዝ አገር ነው። ጸሐፊ ተውኔቱን በርናርድ ሾን ያመልከዋል። ከፋቅ ከተማ ዩኒቨርሲቲ ሾን ፍለጋ ለንደን ድረስ ሄዶ ተዋውቆታል።

እኔና ጋሼ ሥዩምን ያስተዋወቀን የየካቲት መጽሐፍት አዘጋጅ ማዕ ረት በዛብህ ነበር። “ሰለ ታክለ ወልደ ሃዋርያት ጥሩ ዕውቀት አለውና እነጋግረው” ብሎ ባከኝ። ሄድኩ። የነገረኝን ጻፍኩ። ጋሼ ሥዩም ጽሑፉን በጣም ወደደው። ሲያጫውተኝ “ከዩኒቨርሲቲ የታሪክ ተማሪዎች መጥተው እነጋግረውኝ ጽፈዋል። ሥራቸውን ሳየው የነገርካቸውን አያሌውን ሰተውታል። አንተ ግን ያልኩህን ነው የጻፍኩው።” ሲል ሥራዬን አመሰግናልኝ።

እ! በቃ ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ጓደኛዎች ሆንን። ጋሼ ሥዩምን አሁን ሳለበው በመውደድ ነው። ሲሰቅ ፈገግታው ደስ ያላል። ተንጨኔም ሰርተድ ትላለች። የጎንደራነት ኩራቱ እንዳለች ሆና፤

በባሕሪው ትቡት ነው። መኖሪያ ቤቱ አራት ኪሎ ፎቅ ላይ ነበር። በግምንት እንድ ቀን ልንበኘው ሔዳለሁ። ባጊዜ ብዛት ቤተኛ ሆነኩ። የባለቤቱ ወንድም የሆነ ኮሌጅ አብሮኝ የተማረ ጓደኛዬን አገኘሁትና ወዳጅነታችን ቀጠለ። በመጸሐፍት ላይ ከጓደኛዬ ጋር ለረጅም ሰዓታት እናወራለን። ከጋሼም ጋር እንደዚሁ።

ጋሼ ሥዩም በገንዘብ እጥረት እየተቸገረ አንዳንዴ ኩራቱ እንዴት እንደሚፈታተነው ይገርመኛል። አንደኛን ላውራልህ። መኪና ነበረችው፤ የፈረንሳይ ስሪት የሆነች ሲትሮይን። ዋጋዋ ውድ!

በአንድ ወቅት የወር ጋብ አልነበረውም። ወጪው ግን ያበዛል። ይህንን አይቼ፤ እኔና ጋሼ ሥዩምን የሚያደባብቀን የምንካለልበት አጥር ስለሌለ “ጋሼ ሥዩም፤ ለምን ይህችን መኪና ሸጠህ ችግርህን አትከላከልም? አሁን ባለህበት ሁኔታ መኪና አያስፈልግህም” አልኩት።

“በጭራሽ!” አለ።

“እንዴት? ኩራትህ በለጠብህ” አልኩት።

“አዎን። ከብራ አይፈቅድልኝም” አለኝ።

ሲያጫውተኝ በተለይ ደስ የሚለኝ ስለ ደጃች ታክለ ነው። ደጃዝማች ታክለ ወልደ ሃዋርያት ከጃንሆይ ጋር ብዙ ጊዜ ተፋጭ ተዋል። የምር ጠላቶች ናቸው። ጋሼ ደግሞ የደጃዝማች ታክለ ‘ቴፎዞ’ ነበር። የጃንሆይን ስም ሲጠራ፤ ቀዳማዊ ኃይለ ሰላሴ ነው ምንጊዜም የሚላቸው። ጃንሆይ እንዳይል! አያውዳቸውም። ግን መናቅ የለም። ከብራቸውን አይነካም። እሱ እራሱ ኩሩ በመሆኑ፤ የሰውን ልጅ የክብር ልክ ያውቃል። አክብሮ መከበር ይገባዋል! ስለዚህ ሊወቅሳቸው ሲፈልግ እንኳን አክብሮቸው ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ ጭቦኛ ናቸው። ያላል።

ጃንሆይም ‘ኢንቴሌክቸዋል’ ናቸው። ያውቃሉ ጋሼ ሥዩም እንደሚጠላቸው። የደጃዝማች ታክለ ‘ቴፎዞ’ ነው፤ ሲያስፈልግ ሰላይም ይመድቡበታል እንጂ ሥራ ግን አላስፈቱትም። የቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ ቱክትር ቤት ሥራ አስኪያጅ አድርገው ለአምስት ንመታት አሠርተውታል። ሌላ እስካሁን የሚገርመኝን ላጫውትህ።

ጋሼ ሥዩም አንድ መጽሐፍ አነበበ። ጂላስ የተቶ ጠቅላይ ሚኒስትር የነበረ ሰው ነው። The Third class ሲል አንድ መጽሐፍ ጻፈ። በዚህ ቲቶ ተቆጥቶ ከሥራው አስወገደው። ለሰም ሲባልም ታስረሃል አለው። የቁም እስረኛም በሆነ ከብሩ ግን አልተነካም። ጋሼ ሥዩም መጽሐፉን ከአንድ ሰው ተውሶ አነበበ። በጣም ወደዳት። ስለዚህ ባለንብረቱን እንዲሸጥለት ለመነው። ባለቤቱ ግን ላመሸጥ ፈቃደኛ አልሆነም። “እሺ ትንሽ ጊዜ ሰጠኝ” አለና በደረት

ዚህ በሚያዙ ማስታወሻ ደብተሮቹ ላይ ገለበጠው። በጣም በደቀቀ
የእጅ ጽሕፈት ነው የጻፉት ፊደላቱን። እኔም ይህንን አይቼ ኃገ
ሥዩም፤ አሁን ይታይሃል እንጂ ስታረጅ እንዴት እነዚህን ቀጫጫ
ፊደላት ማንበብ ትችላለህ? ሰለው።

እችላለሁ ግዴላህም አለኝ።

እንዲሁም ዓይነት ባሕሪ አለው። ሰውን ሰንወድ ምክንያት
እንፈልጋለን። ጋሼ ሥዩም ግን ምንም የሚያደርግልኝ ነገር የለም።
ፍቅሩን ውሰጤ አሰርጿል። ለምጽፋቸው ሥራዎቹም ታሪካችን
አዋጥቶልኛል። ጋሼ ሥዩምን ሳስብ አልቤር ካው አብሰርድ የሚለው
ጭብጥ ነው በሕሊናዬ ውስጥ የሚከሰተው። እንዴት መሰለህ?

Abusurd ማለት፤ እኔ ሁሉም ነገር እንዲገባኝ፤ እንዲገለጽልኝ
የምፈልግ ፍጡር ነኝ። ተፈጥሮ እኔም ሆነኩ ማንም ሊገባው
የማይችል የተዘጋ፤ የተቆለፈ እንቅፅልሽ ምስጢር ምናምን ምናም
ንቴ ነው፤ ምንም ለማንም የማይገባ።

ጋሼ ሥዩም ሁልጊዜ ማታ ማታ ነጭ ሽንኩርት ተከትሮ በሱና
ሰኒ ተሞልቶ ያደርሰታል። ጠዋት በእኛ ጠዋት አይደለም፤ በእናንተ
በመርከበኞቹ ጠዋት ይነቃል። አዎን ከጠዋቱ 12 ሰዓት? ይነቃል።

እ! ነጭ ሽንኩርቱን በማንኪያ ዋጥ ዋጥ ያደርጋል። ከዚያ
በቀዝቃዛ ውሃ እካላቱን ይታጠብና ቁጭ ብሎ ያነባል። ወደ
ይጽፋል። ይህ የሁልጊዜ ፕሮግራሙ ነው። ማርያምን! ምንጊዜም
ፕሮግራሙ ነው። ከዚያ እስኪመሽ ጨዋታ ነው። ከሰው ጋር መሆን
በጣም ደስ የሚለው ሰው ነው። የታመሙን መጠየቅ፤ የሞተን
መቅበሮ ልማዱ ነው። እንዴ ሰው ሞተና በላንድሮቨር ደሴ ሊሄድ
ተሳፈረ። በጉዞ ላይ መኪናው ተገልብጦ ጋሼ ሥዩም በእሳት
እየተቃጠለ፤ እየተቃጠለ ሞተ... አለና ጋሼ ስብሐት እንባው
አቀረረ። ድምጽ ሰለለ፤ በጸጥታ እያብሰለሰልኩ የገሐዱን ዓለም
መምህራን ምን ያህል ያወደው እንደነበር ፍቅሩን በእንባው አየሁ።

በአ አዩ ሥዩም ሰብሐት የሰጠ የግጥም ጉት አደረገኝ። በዚህ ጉት ሁሉም
ቴሌቸር ሥራ አስኪያጅ ቢሮ ይወሰዱ። የቴሌቸር ቤቱ ሥራ አስኪያጅ አዩ አሰራው
አርገጠን መሰማር ላይ አግኝቼው ሰለም። ተለዋዋጥን ቢሮው ብቅ ሳይሆን ለገንጠው
እንደምፈልገኝ ፈቃደኛም እንደሆነ ጠየቅኩት። ፈቃደኛ። ስለዚህ መጽሐፍ
አወጣጡት። ሲያደግጠኝ ቆየና እንተሰጠኝላለሁ ሁሉ ሁሉምን ለደወል ጠራት።
ቀናቱን ወዳደኩት። ሕሊናው ገባኝ። እስኪ 'dead file' ወስጥ አዩ ሥዩም ሰብሐት
የሚል ማንደር አምጧልኝ አላት። አመሳግኛለሁ።

ሲታይ ምንም አይነት ፎቶግራፍ በማንደሩ ወስጥ የለም። አዩ አሰራም በዚያን
ዘመን የሚዘጋጁ የግል ማንደሮች ፎቶግራፍ አይቀመጥባቸውም ማለት ነው ለማንኛውም

አንድ ሰው ብጠቀምህ በደንብ ሊያገገህ ይችላል። ይህ ሰው የቴሌቸር ቤታችን ታሪክ
ለንቅይዛው ጥገና የቻለ ነው። ስሙ ጌታቸው ደባልፍ ይባላል። ወደ ከቡስ አካባቢ
በትክልት ታገኘዋል። በተፈጥሮው ቀናና መሳቶችን ግንዛቤ ለሰሚዎድ ይተብርሃል
ሁሉን ተሰጥቶት።

አርቲስት ጌታቸው ደባልፍን አግኝቼ አወጋሁት። በወቅቱ የሚያጠናው ቴሌቸር
በሰንበር በጥድፈያ ላይ ነበር። ሌላ ቀጠሮ ተለዋዋጠን ተሰነባትን።
በሌላ ሰንበት ቀን ሁሉም ቴሌቸር ካፌቴሪያ ብቅ ስል ጋሼ ጌታቸው ቀጭ ብሎ
የቴሌቸር ድርሰት እያዘዘ አገኘሁት። እንደሆነ ቆይ አንድ ያገኘሁልህ ማቴሪያል አለ።
ሊጋሼ ሥዩም አርባኛው ቀን መታዘቢያ የታተመለት ጽሁፍ አግኝቼልሃለሁ። የአዩ
ሥዩም ሰብሐትን አጭር የሕይወት ታሪክ ያነብልኝ ጀመር።

አዩ ሥዩም ሰብሐት ገዳር 6 ቀን 1917 ዓም ዘመምህር ሰብሐት ገብረ ሕይወትና
ከመዘዘ፤ የሽምጌን መንገሻ በገንደር ጠቅላይ ገዛት በጋይንት አውራጃ በተለፈው
ከተማ ተወለደ።

ቤተሰቦቹ መምህር ቀጥረውለት የፈደል ዘርን ዘልቆ ወንጌልና ጻዊትን ደግሟል።
በደሴ፤ በገንደር ከተሞች ተዘዋዋሮ ዜግና የግዕዝ ቋንቋ ተምሯል። ደሴ በተማሪነት
ለአንድ ዓመት አስተምሮ ወደ አዲስ አበባ ተጓዘ። 1935 ዓም ቀን እያሠራ ማታ ማታ
ዘመናዊ ትምህርቱን በመድኃኒዓለም ትምህርት ቤት ጀመረ። ውጤታማም በመሆኑ
በሀገሪቱ በዚያን ዘመን ብቸኛ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት በነበረው ሁኔታ የመምህር
ሆኖ ገባ።

የወጣ ትምህርት ስድል አግኝቶ መጀመሪያ በሰዊዝ በላን ጋል በርህንበርግ ኮሌጅ
የአንድ ዓመት ኮርሱን ወሰደ በ1941 ዓም ወደ እንግሊዝ ሀገር ተሰደረ። በአንድን
አተን አንድ ዋለስ ተቀሪያል ኮሌጅ የሚያሰፈልገውን ኮርሶች ወሰደ በሰይጉስ
ትምህርቱን አጠናቋል።

በእንግሊዝ ሀገር በተማሪነት ዘመኑ የኢትዮጵያ ተማሪዎች ማኅበር በተሳለና
በዲሞክራሲያዊ መንገድ እንዲጓዝ የሰቡሉን ገሯል። ላን ካብ ወይም የአንበሳ ደቦል
በሚለው መጽሔት ላይ አመራማሪ ጽሑፎችን ንባብ አብቅቷል። በ1942 ዓም በፕሮጀክተር
በተደረገው የተማሪዎች ጠቅላላ ጉባኤ ላይ ሀገራችን እንድትለግና የሕዝቧ ኑሮ
እንዲያድግ ከተፈለገ መሬት ሁሉ የሕዝብ ሀብት መሆን አለበት የሚል በወቅቱ እንደ
እንግዳ ይታይ የነበረውን ሐሳብ ሰንዘሯል።

በዚህ ወቅት የታወቀው የኢትዮጵያ ወዳጅ ግጽም ሲልቪያ ፓንክረስት ኤርትራ
ከኢትዮጵያ ጋር እንድትገናኝ በእንግሊዝ ሀገር በሚያደርጉት ትስቀላ ላይ ሥዩም
ሰብሐት የኤርትራው አባቶች ፈለግ በመከተል ሲልቪያ ፓንክረስት በሚያደርጉት
ሰብሰባዎች ላይ እየተገኘ ኤርትራ የኢትዮጵያ አካል መሆንን መስክሯል። የኤርትራ
ሕዝብ ፍላጎት ኢትዮጵያ ወይም ሞት በሚል መፈሰር እየገለጸ መሆኑን ከታሪክ
አገናኝ ለማሰራጨት ከደከመ መሳት ምሁራን መካከል አንዱ ነበር።

ሥዩም ሰብሐት በ1946 ዓም ወደ ኢትዮጵያ ተመለሰ። በመሳት ወንዶች
ክርስቲያናዊ ማኅበር በመንገደባዊ ኮሌጅና በትምህርት ቤቶች አዳሪ ለየተገኘ በተለይ
ርሶን ጉዳዮች ላይ ገንግር አድርጓል። በዚህ ወቅት በሃሬዪቱ ኢትዮጵያ ጊዜጣ
የሥልጣኔ ትርጉም በሚል ርዕስ ተከታታይ ጽሑፎች አቅርቧል።

አዩ ሥዩም በተለይ ጋራጌቶች በመንግሥት ሥራ ላይ ተሰማርቷል። በኢትዮጵያ
መንግሥት ሳንዘ፤ በእርሻ ማኒፎስቴር፤ በአዲስ አበባ ማኪንጃ ቤት፤ በቀጻጭ ጋደል
ሥላሴ ቴሌቸር ቤት የመጀመሪያው የቴሌቸርና የቤንገባባት ዳይሬክተር ሆኖ

አገልግሏል። ሳብር የተባለው የጥልቁርን ዘንፍ ከሙዳ ለሀገራችን ባሕል እንዲሰማግ አድርጎ በሙተርኑም ለሙድርክ ሰይታ አብቅቶታል።

በ1953 ዓ.ም የሚገንጋሥት ምክር ቤት አባል ለመሆን በሰፊው ቢንቀሳቀስም አልቀናውም። ደጃዝማች ታክላ ወልደ ሐዋርያት በሚያደርጉት የፖለቲካ ትግል ግንባር ቀደም አጋራቸው ሆዩም ሰብሐት ነበር። በሐምሌ ወር 1953 ደጃዝማች ታክላ ወደ ጎሬ ሲጋዙ እሱም በአሥራት ወደ ጊሚራ ተወሰደ። ቀጥሎ ወደ ጂማ ቢዛወሩ ሆዩም ወደ አሰላ እንዲሸገር ሆነ። በአሰላ አንድ ዓመት ከሰባት ወር በገገት ቆይቶ በተሠራ በሦስተኛ ዓመቱ በ1956 ዓ.ም ተፈታ።

ለሦስት ዓመታት የሀገር በትርጉምና በንግድ ጉዳይ ረገማኝነት ሠርቷል። በ1959 ዓ.ም በሰውር ተሰደደ። የቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴን ሚንግሥት ከግብርናው ተራግጆ ኃይሎች ጋር ግንባር ለመግጠም በፈረንሳይ፣ በእግሊዮና ግብፅ ተዘዋውሯል። በሙሴረጃም ወደ ሱዳን ተመለሰ። የኃይለ ሥላሴ ተሰደደ ስለደረሰበት ሱዳንን ገሱ ለመውጣት ተገደደ። በ1964 ዓ.ም ወደ ፓሪስ ተገባ ለአንድ ዓመት ቆየ። በ1965 ዓ.ም ወደ ጋና በመጓዝ በሌገስ ዩኒቨርሲቲ በሌፍሪክ ጥናት እንስተትዩት በምርምርና ጥናት በተባባሪነት ሠርቷል።

የኢትዮጵያ ሕዝብ አዘዎች በ1966 ዓ.ም ሲቀጣጠል የሰባት ዓመታት ከሁለት ወር ከ11 ቀናት የሰደት ኑሮው አብቅቶ ወደ እናት ሀገሩ ተመለሰ። በአዲስ አበባ ከሙድ ባለቤቱና ከአንዲት ሴት ልጅ ጋር ተቀላቅሎ አብሮ የሚኖር ስድል ነጠመው።

የትርጉም ሥራውን ቀጠለ። በዚህ እንቅስቃሴው ለኢትዮጵያ ቋንቋዎች አካዳሚ አንድ ጠቀሚ የሥነ ልቦና ሙዳኤፍ ከእንግሊዘኛ ወደ አግርኛ ተርጉሞ አበርክቷል። በዚህ ወቅት ነው ከደፊሲ ሰብሐት ገብር አገዛዝነቱ ጋር የተዋወቀውና ስለ ደጃዝማች ታክላ ወልደሐዋርያት ታሪክና ሕይወት በሰፊው ቃል ምልሰሰ ያደረጉት። እኚህ መሪዬ የሚላቸው ስመጥር አርበኛ ሕይወትና ሥራ ላይ ምስክርነቱ በወቅቱ ታክላ ታክላ በሚል ርሰስ በየካቲት ሙዳኤት በ1973 ዓ.ም በንግድ ቤተ-ግሥትና በጥር ሠራት ላይ ለሕትመት በቆሯል።

ለቶ ሆዩም ልሳን ብዙ ነበር። ጎሰዝ አግርኛ፣ ትግርኛ፣ እንግሊዘኛ ግሊዮንኛ ፈረንሳይኛ፣ ግሪሳኛ በጥላቀት የሙቃል። የሀገራቸውን ባሕል፣ ሠግ፣ ሥርዓት በጥላቀት ከሚያውቁት ከፍተኛ ምሁራን መካከልም አንዱ ነበር።

በ1949 ዓ.ም ለሕትመት ሠቢቀው የዋሊዮም ሺክስፐር ደልቦስ ቆሮ ቴአትር ላይ ተርጓሚው በቀለ ተገኝ ለዚህ ምሁር አክብሮቱን ሲገልጽ ለቶ ሆዩም ሰብሐት የእጅ ጽሑፍን ደጋግሞ በማንበብ በትርጉሙ ላይ ምስጢናን የሳተ አሳብሰ ወይም የሚያሰነወር ግድሬት እንዳይኖር በማረም አገዛዥና። ጽሑፉን ከግንባራ አስቀድሞ ግብር ታሪክን በቀዳማዊ ኃይለሥላሴ ቴአትር እንዲታይ ለመለከት ሳደረገልኝ ሰርዲት በእ ብቻ ሳይሆን ይህንን የመገለጫ ሥነ ጥበብን የሚያቆቅ ጥንታዊ ለማድንገጥ ስሙናዎ ሥልጣኔን አቀራረቦ የሀገር ቋንቋን ደረጃ ከፍ ከፍ የሚያደርግ ድካም ሁሉ ፍሬ ለያገኘ እንዲያሰር በመርዳት ስለየሁበት ታጋይ መንፈስ እሱን መሳይ የሀገርና የሠገን አገልጋይ ሁሉ በሰን ምግብ እንዲሰረታታ ስለ መልካም አርአያውን ስህተት ለመግለጽ ስድል ስላገጠመኝ አጥብቄ እደሰታለሁ። ሲል ተርጓሚው ምሁሩን ይህል ይለዋል። ይህን እንጂ ይህን የሀገር የተደከመበት ቴአትር በልዩ ልዩ ምክንያቶች በወቅቱ ለሙድርክ ቀርቦ አለመታየቱን ይገልጻል።

ከልጅነት ጀምሮ ለሳመነት ያልተለወጠን የሥነ ጽሑፍ ዝንብላ መሠረት በማድረግ አንድ ሀዘይ ልዩል ለመጻፍ አጽው ታሪኩን ነደረ። በዚህ መሐል የተላቅ አሁኑን ባለቤት ዜና እርፍት ስምቶ ገዙን ለመግለጽ ወደ ደ.ሲ ሲገሰገስ በመገንድ ላይ ሲገዘ

መው የመኪና አደጋ ፍቅ አባቤው ምሁር ቅርብ አዳሪ ሆነ። ስለቱም ጥር 2 ቀን 1975 ዓ.ም ነበር።

ሰውዬው ስዩም የራስ ጸሕገን የሀል ገዢ ታዩኝ። ይህንን መምህራን ማጣቱ ነው ገሼ ሰብሐትን ያሰነዘው። እኔም በዕንገላዎቼ ዘላለ ወሰጥ በጥበብ ምትሐት ፍቅፍን ገዢ ለየሁት።

፲፰

ዜና መልከቄ ናት

ቻርሊ ቻፕሊ The Great dictator በተባለ ፊልሙ ላይ በርካታ የናዚ ጀርመን ከፍተኛ መኮንኖችን በአንዴ ማረካቸው። ጋዜጠኞች በጣም ተገርመው «አንዴት ይህንን የሀል ጀኔራል ባንዴ ማረክህ?» ሲሉት «ከበብህቸው!» አላቸው።

እኔም በአደኗር እነሆ አዲስ አበባን እየከሰብኳት ነው። ቻርሊን ስየከመከመ ስኔ ደግሞ ስየኖርኩ በልጅነት የኖርኩባቸውን ብንቀጥር ይሰባል። ከተረት ሰፈር እንጀምር ከላህረስት ማሲዮን ትምህርት ቤት ጀርባ ቁርቆስ፣ መኪኒሳ፣ ላፍቶ፣ ከተቤ ከወዲህ ጠርዝ ላይ መጥኖን አጠቃቅሼ ወደ ሲኢምሲ፣ ዕንቁላል ፋብሪካ (ማኪሊላንድ መንደር) ቡልጋሪያ ማኪሪያ፣ እንደገና ቁርቆስ እያልን ወዘተ ኖረናል።

ላህረስት ተከራይተን የመጣንበት ቤት 160 ብር እንከፍላለን። ድር ተረት ሰፈር ስንኖር 12 ብር ከ50 ማንቲም ነበር ከራዩ። እዚህ ፀጥታው፣ ቤቱም ሰፋ ብሎ ሦስት ክፍል መሆኑን አስብ ጥፍ ነው። አሁን እኔ መርከብ ነኝ። ዜና ደግሞ መልህቅ ነች። አሁን የእኔ ጊዜ አልፏል። የመጣቴን ሐሳብ ሰምተን መከተል ተግባራችን ነው።

በኋላ ዜና እንደነገረችኝ እዚህ አዲሱ ሰፈር ከትንሽዎ ልጄ ኩኩሻ ጋር ከዋልገበት በመመለስ ላይ ነን። የአባቴን ተፈጥሮ አታውቀውም አይደል? “ቆይ አባይ” ብላኝ መንገድ ላይ ጥላኝ ተሹለክሉካ በአቋራጭ ወደ ቤት ሔደኝ። እኔም በገዛ መዲናዬ አዲሱ ቤቴ ጠፋብኝ። ስንከራተት አምሽቴ ምንም ችግር ሳያገኘኝ ጠዋት ራስ ደስታ ዳምጠው ሆሰርታል እነበቢ ቤተሰቤ አገኛኝ።

ቀደም ብሎም ሳያመኝ አጭቀርም። የሳንባ በሽታ እንዳሰብኝ ቀጨኔ አካበቢ የሚገኝ የእናት ክሊኒክ ሐኪም ነገረኝ። እዚያው ሕክምና ጀመርኩ። ከዚያ ከአቅማቸው በላይ ቢሆን ወደ ዳግማዊ ምኒልክ ሆስፒታል ተሳወርኩ።

በሆስፒታሉም ለሶሊታት አከሙኝ ፈውስ የለም። ስለቸኝና መውጣት እንደምፈልግ ሊከከሞቹ ነገርኳቸው።

ሐኪሞቹም በሁለት ምክንያት ብቻ እንደምወጣ ነገሩኝ። አንድም ድኝ፣ ሁለትም ሞቼ ነው። ከዚህ በፊትም ምኒልክ ሆስፒታል መውጣት የምችለው። ያ ካልሆነ ከዚያ አካባቢ ንቅንቅ አልልም። እኔ ደግሞ እስከምድን አካባቢው አሰጠላኝ። እስከምሞትም መጠበቅ አልቻልኩም። እነርሱ ደግሞ በደክተር ያምናሉ አይደሉ? ተወልደ ሰ.መጣ ይህ ታናሽ ወንድሜ ነው። በሙያው እንደናንተው ደክተር ነው። እቤቱ ወሰደ ሕክምናውን ቢሰጠኝ ደስ ይለኛል። አልኳቸው።

ደክተሮቹም «እሳቸው እሽ ካሉ እንሰማለን» አሉኝ። ተወልደም እስከምድን እሱ ቤት እንደምኖር ቃል አሰጠኝ። ዕድሜ ለወንድሜ! ሳልሞትም ሳልድንም ከሆስፒታል የወጣሁት በዚህ አጋጣሚ ነው።

በጊዜው ተወልደ ዘንባ ወርቅ አካባቢ ነበር የሚኖረው። እዚያ ቤቱ ወሰደኝ ይንከባከበኝ ጀመር። መድኃኒቱን በአግባቡ አወሰዳለሁ ጤናዬ እየተሻሻለልኝ መጣ። በዚህ ጊዜ ለምለም ተወልደ የሚያስፈልጉኝን መጻሕፍት ታመጣልኝ ጀመር። እነሆም ይመጣሉ ይገቡኝኛል። አንተም፣ ሰለሞን ደሬላም ተመላላሪ የሚጠይቀኝ እዚያ ነው። ወይዘሮ ሱም፣ ተወልደም አገር ውስጥ ካሉ ማምሻቸው የእኔ መኝታ ቤት ነበር።

ጤናዬም ተመላሶ ሙሉ ለሙሉ መጻኔን ሲያይ አንድ ቀን ተወልደ «ሰማ ሰብሐት እኔ ከዚያ ሆስፒታል ሳወጣህ እዚህ እሴትህ መጥተህ ሙት ብዬ ነበር። እኔም ሆንኩ ደክተሮቹ መጥትህን ነበር ያመንነው። አንተ ግን የሆነ ነገር አለህ። ድነሃል። ባትድን ኖሮ አልነገርህም ነበር» አለኝ። ተወልደ ልጆቹ ተወልዳ እያሉ ነው የሚጠሩት አልሃለሁ።

የሐና እናት ሺላ ቤት ለመኖሪያ ሰጥቶውን ነበር። ይህንን ቤት በአሁኑ ጊዜ የማስመለሱ ሐሳብ የለኝም። ባሰፈው ዓመት አሞኝ ተወልደ ቤት ሳገግም አንድ የሐና አብሮ አደግ ዓይኛ ሊጠይቀኝ መጥቶ ቤቱን ለማስመለስ ከመሯሯጥ ላይ እንደሆነ ነገረኝ። አንድ ማመልከቻም ይዞ ነበር። ቤቱን የማልፈልገውና የወይዘሮ ሐና ይልማ ንብረት መሆኑን እንደፈረምለት የሚጠይቅ ነው። ፈረምኩለት። በአሁኑ ጊዜ ቤቱን ይረከቡት አይረከቡት ግን አላውቅም።

ዓለም ጥብሊክ ራሴን ቢሮን ለማቋቋም እኔ፣ ሐናና ደረጃ ሆነን ከባንክ ገንዘብ ተበድረን ባለሦስት ጭ ሕንፃ ሠራን። አሁን ሕንፃው

በደብረዘይት መንገድ ከጠመንጃ ያኛ ባንክ ፊት ለፊት ይገኛል። እኔ ለማስመለስ ሙከራ ያደረግኩበት ጊዜ የለም። በአንድ ወቅት ዜና መመለስ አለበት ብላ በማሰብ ለሷ ስል አብረን ትንሽ ተንቀሳቀስን። ከእርሷ እረፍት በኋላ አልተከታተልኩትም። አሁን ማንው ያለበት? የአሮሚያ ክልላዊ መንግሥት መጣቶችና ስፖርት ጉዳይ ቢሮ ሆኗል። ነው የምትለኝ? ባለቤቶቹ ናቸው የወረሱት ተዋቸው ይሥሩበት።»

ከ12 ዓመት በፊት፣ ይህንን መጽሐፍ ለማጠናቀቅ በምጣደፍበት ወቅት ጋሼ ሰብሐት አዘውትሮ አሁን ስለት ሊገቡኝ ይመጣል። ምንጊዜም ከማለጻው ሦስት ሰዓት መድረሻው ነው። ከአቅሙ በላይ ካልሆነ አይቀርም። በ1992 ዓ.ም በታኅሣሥ ወር መጀመሪያ ባለችው ሰንበት ማለጻ መጥቶ ወግ ጀመርን።

«ዜና ከአንድ ዓይኛዋ ጋር አብራው ለመኖር ሃደኝ። እኔ ብቻዬን ሆንኩ። ኩኩን አክሰቷ ማርታ ልታሳድጋት ወሰዳታለች። የቤት ኪራይ ደግሞ ተቆለለ። የቀድሞውን ትቼ እዚህ አንተ አካባቢ አንድ ክፍል ቤት ባገኝ ብቻዬን ስለሆንኩ ብከራይ ይበቃኛል።»

«እዚህ እናንተ ግቢ ውስጥ 150 ብር የሚከራይ ቤት አለ? አረፍ ነው። እከራየዋለሁ። ምንም አይደል። ከቤቱ ፊት ለፊት ሽንት ቤት መኖሩ... የእኔ እፍንጫ እኮ አያሸትም። ነገሩን አዲስ አበባ ለእኔ ነው የተሠራ ችው። የማታ ፀሐይ ቤቱ ውስጥ ይገባል። ይግባ እንደውም ፀሐይ ላይ አንድ ጥናት ማድረግ አልብኝ እያልኩ ሳብሰለሰል 100 ዓመት ሞላው። አሁን ተገጣጠምን እኔና ፀሐይ። በል ቤቱ እንዳይያዝ አሁኑኑ ተከራይልኝ።»

በቅድሚያ የአንድ ወር ሂሳብ ከፈለግን። አንዲት ፋምሊ አልጋ፣ አንድ ሦስት ሰው የሚያስቀምጥ ሰፋ፣ አንድ ሳጥን፣ የሻማ ማስቀመጫ እና የቡና ጠረጴዛ ይህ መጥቶ ኑሮን ጋሼ ሰብሐት ለአብ ሳሪቤቱ ሆኖ መኖር ጀመረ።

በዚህ በቀሳቀስ ፍላጎት በሚኖርበት ዓለም ውስጥ ተሻምቶ መኖሩን ንቆ እንዲህ ዓይነት ቀላል ኑሮ ጀመረ። በንባብ ዓለም ይህንን ዓይነት ሕይወት ሊመርጥ የሚችል ሰው በጋራ አንድ ሰው እናውቃለን። ያም ሰው ማህትማ ጋንድሂ ነው። በገሃዱ አለም ኑሮዬ ጋሼ ሰብሐትን አወቅኩ። ቀለብ ተጋግዘን ሽምተን ቁርስ ምሳና ራት አብረን እንመገባለን።

አንበሳ የሚያክል ውሻ የዘብ ሥራውን በግቢያችን ውስጥ ያካሂዳል። ይህ ውሻ ጋሼን እንዲለምደው ቅባት የነካሰው አጥንትም ያለበት ፍትፍት በድስት አድርገን ሰጠነው። ጋሼ በር ላይ ድልቱን ይዞ ጠበቀው። ውሻው ተጠራ ከተፍ አለ።

«በሉ ድፋለት» አለች ፀሐይ።

«የምን መደፋት እንደንወዳጅ አትፈልጉም ማለት ነው?» አለና ጋሺ ሰብሐት ለውሻው ድስቱን ዝቅ ሲያደርግለት፤ ውሻው በፍጥነት መመገብ ጀመረ።

«አንዴ ጋሺ ሰብሐት ድስቱን አሰለከተብኝ» አለች ፀሐይ።

«ዝጊ! እኔም፤ አንቺም፤ ውሻውም የእግዜር ፍጥረት ነን።»

«ይገባኛል ድስቱ ግን ተለከፈ።»

«ጠባል ታስረጩዋለሽ!»

«ጀርመን?»

የገንዘብ ሊያየት «ውሃ አፍልተን እናጥበዋለን» አለ። በእንዲህ መልኩ የቀርቆስ ሰፈርተኛ ሆነ።

ለዓመታት አብረን ኖርን ዜና መጥታ ትጠይቀዋለች። ከዕለታቱ በአንዱ ቀን ጠራኝና «ነገራህ ነበር እኔ መርከብ ነኝ፤ ዜና ደግሞ መልህቄ ነች። እሁን ወደ መካኒካ አካባቢ ቤት ተከራይታ ንደኛዋን አስፋው ሀብቴን አግብታው ልትኖር ነው። እኔ አብራይት እንደኖር ፈልጋለችና መቅዘፈ ነው» አለች።

ስናም ከወጃ ጋር ቀዘ።

፲፱

ድብቋ ፍቅረኛ

ጋሺ ሰብሐት ከእኔ ጋር ከ1992 ዓ.ም እስከ 1996 ዓ.ም ድረስ እንደ ግቢ ውስጥ አብረን ኖረናል። እሱ ቤት ለመድረስ ማንኛውም ሰው በእኔ ደጅ ነው የሚያልፈው። ስለሆነም በወታደራዊ ቋንቋ አላፈ አግዳሚውን ለመቆጣጠር ገዢ መሪት ላይ ነበርኩ። አንዲት ወጣት አዘውትራ ትመጣ ነበር። ስሟን ነገራኝ ተዋውቃለች። በግሰታወሻው ሥራዬ አንብባው ወዳው ስለነበር አመሰግናለች። ሁለት ሦስቱ ተገናኝተናል። የሥጋ ዘመዱ ትመስለኝ ነበር። አግርኛ ስትናገር ትግሪኛ የአፍ መፍቻ ቋንቋዋ እንደሆነ ከእነጋገሯ ተረድቻለች። ዕድሜዋ 25 ዓመት ቢሆናት ነው። መከናዋን ረፋ

አድርጋ አቁማ ወደ ግቢው ትዘልቃለች። አዘውትራ መጠጥና ሸሚዝ እና ሌሎች ሰጠታ ይዛለት ትመጣለች። አንድ ቀን እኔ ከጳላዋ መኖሪን ሳታውቅ በር ላይ እንደቆመ ከንፈፍን ስትሰመው አየሁ። እንደመሰናበት ነው ወይስ ፍቅር? አልኩና ዜናን ጠየቅኳት «ተጣብሰው ነው» አለኝኝ። ከብዙ ጊዜ በኋላ ነው ይህ የሆነው። ሰንበትበት ብሎ ምን አልባትም አንድ ሁለት ዓመት ካለፈው በኋላ ይህንን ግንኙነትን ጠየቅኩት።

«እህ ይኸውልህ ረስቻታለሁ... አይ እኔ እንግዲህ አሁን እየረሳኝት ነው። ግን እንደግሰታውሰው ከሆነ (ረጅም ፀጥታ አብሰለሰለ) ትዝ እያለኝ ነው። ይኸውልህ አዎን አብረን ወጥተናል። እሷ እንግዲህ ለገኘ 'ሬድሳል' ነበረች። እዚህ መጥታ በመከናዎ አሳፍራኝ ትወስደኛለች። ቤቷ ሰንደርስ ብዙ አፓርትመንቶች አሉ። የእሷና የቤተሰቦቿ ናቸው። አንዱ አፓርትመንት ውስጥ የራሷ መኝታ ቤት አላት። በነፃ የፈለገችውን ሰው የምታሳድርበት። ስትወርድ ደግሞ ቡና ቤትና ቁርስ ቤት አለ። ያ ሁሉ ስትመጣ እጅ መንሳት ሳይሆን የመውደድ ዓይነት ነው። እንደ ገነ ዓይነት ናት። መሰላም ቢኖርም አልተቃቀናንም። አብረን ስናደር ሰንጨዋወት ስናወራ እኔም እሷም ደስ ብሎን ነው የምናድረው።

በጣም ሳቀ። «ፍቅር ፍቅር የሚታይህ እናት ብዙ ዓመት ያልሞላው ልጅዋን ስታጠባ ስታይ ነው። ፍቅር ወለል ብሎ የሚታይህ። በጉልምስና በዚህ በዚህ ብለን ከተነተንነው እኔና አንተ ወንድ ነን እነሱ ቤት ናቸው። በቃ መፈላለግ ነው። ይኼ ነው። ደግሞ እግዜፍ ዘር ሲዘራ ወጣ። እኛ ያለንበትም። ድንገት ስታድግ ታገኘዋለህ። ወንድ ነኝ ቤት ይፈለጋል እንጂ እኔ የለሁበትም። የምታፈቅረኝን እስካገኝ አፈልጋለሁ። ዕድለኛ ስለሆንኩ ደግሞ ባስፈለገኝ ጊዜ እግኝቻለሁ። ከእዚህኛ ከወይዘሪት አገሊት ጋርም አፓርትመንቱ ውስጥ ሰንሳሳም ትዝ ይለኛል። የእኔን ሥዕል ወስዳለች። ማን የሳለውን? እንኳንም ወሰደችው ይገባታል።

ሸ

እነሆ ባህር ማዶ መሻገሩ ቁርጥ ሆነ

ትዕግስት ወልደሶስ (ቲጃ) በዩኤስ አሜሪካ የእኔን ሥራ ማንበብ የምትወድ ነች። አብሮ አደግ ጓደኛዋ ወይዘሮ ግንባታ ታደሰ ከአውሮፓ ወደ ኢትዮጵያ ለጉብኝት ለመጓጓዣ ማሰባሰቢያ ለጓደኛዋ ትረፍት ታወጋታለች። ትረፍትም «ሰብሐት ገብረእግዚአብሔር የሚባል ደራሲ አለ። አዲስ አበባ እንደገባሽ አግኝተሽው ደህንነቱን ጠይቀሽ ደውይልኝ» ትላታለች።

ቲጃ ብቻ ሳትሆን ስገምት ለእኔና ለገዢ ግንኙነት የጃርሶም እጅ ሳይኖርበት አይቀርም። ጃርሶ ሞት ሳይኖር ከሩቤል በሆነ ቦታ አንብቦኝ መሆን አለበት እሷ ወደ እዚህ ስትመጣ ይልካታል። ሽርኩ ናት። በጣም በጣም ገንዘብም እየላከችለት ከእንግላንድ እሷ ወዳለችበት ስዊዘ ታስመጣለች። ስለሚኖሩባት ስለምትኖሩባት ወደእዚህ ስትመጣ እንደልማድዋ «ሰብሐትን ሳታገኘው እንዳትመጩ በቀ አለበለዚያ እንግላንድ» ብሏት ይሆናል። አበሻ ከእንጀቱ ሲያሰጠኝቅት እንዲህ ነው የሚለው።

«ከመምጣቱ በፊት አውቅ ነበር። እኔና አንተ እንደምንገባቸው» አለችኝ ገነት። አመንኳት። ሌሎች ነገሮች ደግሞ አስቀድሞ ታውቃለች። እንዲህ ሳይነት ፀጋ አላት። ብዙ ሰው ናት። አደራውን ተቀብላ ወደ አዲስ አበባ የመጣችው ገነት ከእኔ ጋር ለመጀመሪያ ጊዜ ስንዱ አበባ ቤት ተገናኝተን ተጨዋውትን። ከከባችን ገጠመ።

«እኔም ሆንኩኝ ባለቤቱ ስዊዘ ብንጋብጠህ እንግዳችን መሆን ትፈቅዳለህ?» አለች ገነት።

«ደስታው ይገለጃል» መለሰኩ።

ወደ ስዊዘ እየሄድኩ ነው። ለእረፍት ልውሰድህ ነው የምትለኝ እንግዲህ። ቅዱስ አለ፤ የልጅ የዜና ልጅ ገና ስምንት ወሩ ነው። በያንስ

እስከሚቀጥለው ሞት ለትዱስ እኔ አስፈልገዋለሁ የሕይወት መሠረት ላይ ስለሆንን። የዛሬ ሞት ግን ደስ እያለኝ እሄዳለሁ አልኳት።

ከባላ ጋር በኋላ ተዋወቅን። እንዴት ያለ ግሩም ሰው ነው። የእውነት ሰው ነው የምለው ሰው ነው። ታሪኩን ገነት አስቀድሞ ነገራችላለች። እንዴት ያለ ድንቅ ሰው እንደሆነ። እዚህ አዲስ አበባ ላይ ተልብቶ ይመጣል። ለሥራ ማለት ነው። ከዚያም ወደ ደብረ ብርሃን ይዘልቃል። በድርቁ በችግሩ ዘመን መሆን አለበት። ሕፃናትን ሲረዳ ቆይቶ በገንገ ብዛት ለሁለት ቀን እህል መብላት አልቻለም።

በኋላ ለዮን አግኝቼው ወደ ኢትዮጵያ እንዴት እንደመጣ ጠይቄው ነበር። «እንደምታውቀው ስዊዘ ሁሉም ነገር በፕሮግራም ነው። ሦስት አገሮችን ሄጄ መሥራት ምርጫ ነበረኝ። ሁሉም አልተሳኩም። ወደ ኢትዮጵያ ተላኩ። በኋላ ሳሰበው ምርጫ ቢቀና ኖሮ ገነትን አላገባም፤ እነዚህን የምንወዳቸውን ሦስት ልጆቼን አልወልድም ነበር። ስለዚህ ወደ ኢትዮጵያ መምጣት ከእነዚህ በረከቶቼ አኳያ አግባብ ነው» ብሎኛል።

እዚህ ተገናኝን አይደል? ገነትን ስናቆላምጣት ገዢ ነው የምንላት። ገዢ ብቻ ናት እስከ ዛሬ ድረስ የፈለገችውን እንዳደርግ የምታዘኝ። እኔ የባላገር ልጅ ነኝ። የባላገር ልጅ ሞት በአል ሲደርስ ነው አካላቱን ወንዝ ወርዶ የሚታጠብው። እኔም አሁን ብዙ የሚያልብ ሥራ ስለሌለብኝ አልታጠብም። ከእሷ ጋር ከገጠምኩ በኋላ በየቀኑ አካላቱን ታጥቅለች። ደስ እያለኝ ነው የምታጠብላት፤ በአለባቤም ታዘንጠኛለች። እንደዚህ እንግዲህ የሰው ሰው ሆነህ ስታየው እንዴት ደስ ይላል መሰለህ? ድሮ ሰው ሲያገሩሰኝ አልወድም። ገሁን እሷ ነች የምታገርሰኝ። አስገዳጅ ባህል ውስጥ ካልሆንኩኝ እኔ ከሰው እጅ አልገርሰም። ስሷ ስታገርሰኝ ለመደከትና እንዲያውም በገዛ እጄ ቆርሶ መብላቱን ተወኩት።

እዚህ ጓደኝነት ውስጥ እንግዲህ አብሮ አደገቼ አሉ። አንዷ ቱቱ ነች። ቱቱ ከጓደኝነት የበለጠ ሳቅ የምታስቀኝ ነች። የቀልድ ንግሥት ልልሀ አችላለሁ ሌላዋ ራሔል ናት። ሦስቱ እና እኔ መደሰት አብረን መዘናናት ጀመርን። ሰፊጅ ደግሞ ቀጨኔ ሦስት ራስታዎች አሉ። የእሷ ጆላሎች ናቸው። ትደውልና «ይድኔ!» ይድነቃቸው ማለት ነው «ቸሬ አለወይ? ልልከው ፈልገ?» ስትለው «እኔ አለሁ አይደለም እንዴ?» ይላትና ስመኪና ሄዶ ምን ብሎ የፈለገችውን ያመጣላታል። እሷ ቁዋ ብላ መዘነጥ ብቻ ነው።

እኔና እሷ የምንመሳሰለው ቁርጫጭ ከሰው ጋር እንግባለን። የግድ ካልሆነ በፍቅር መግባባት ነው ሽግግን። እሷ ወዲያውኑ ነው የምትግባባው። የእኔ ባህሪ ቀስ ብሎ ነው። ለምሳሌ ወደ ደቡብ ለሽርሽር ሄደን

ነበር እስከ አዋሳ። አንዱ ራስታ እየነጻ ነው። አብርን ይገዛቸው አለ። ከዚህ እስከ እዚህ ድረስ ስንሄድ የሚያጋጥሙን የሚገርሙ ነገሮች ናቸው።

አንድ ሰውዬ አገኘነው። በጣም ደስ አለው መሰፍኔ ነው የምትለው። ከባሏ ጋር፣ ባሏ ላይሆን በሬት ብዙ ጥርፈሽናል ግንኙነት አላቸው። መሰፍኔ ጃኒያሱ ነው። ሙሃን ለአልግሎት ማብቃት ሲችል 80 ሚሊዮን ብሮች እንደዚህ የሚፈጀውን እሱ በስምንት ሚሊዮን መሥራት የሚችል ነው።

መሰፍኔን ስናገኘው እየተጨዋወትን በእርሱ ወሬ ሆነ የምንሄደው እንግዲህ ስንቀጥል ደግሞ ገዢ ሰው ታምናለች። አምና ሰጥታ ትናደዳለች። ወኪልነት። የባንክ ደብተሯ ሁሉ ሳይቀር ሰው ሲሸፍጣት ሲሸፍጣት አይቶ መሰፍኔ ሊጠብቃት ሊከላከላት ወሰነ። እንዴ ችግር ሊገጥማት ሲል ፋክስ አደረገላት። «ቶሎ ውክልናውን አዛውራ» አላት። አዛወረች። ሰው ያደናታል። እሷ ደግሞ ሃዳ ሰው ነው የምታደነው።

አንድ ምግብ ቤት ገባን ቀጭ አልን። ሰው ሁሉ እ እ እ እ አለኝ። (አክብሮትና አድናቆታቸውን ገለጹልኝ ለማለት ነው እ እ አለኝ የሚለን) ሁለቱ አስተናጋጆች ቆመዋል ከማዶ አንዱ እንዲህ ደፋ ብሏል ጭንቅላቱ።

«ምንድነው? የእኔ ወንድም ና እስኪ ማነው ስምህ ምንድነው? አንገት መስበር ቀና ቀና በል እንጂ አብረን እንደሰት» ስትላቸው። ስማቸውን ሰው ስላወቀላቸው ሰው ስለሆኑ በቃ ተለወጡ። እንደዚህ አይነት ተአምር የምትሠራ ነች ገዢ። አብራሃት እየሄድኩ ነበር መደሰት መገረም ብቻ። እኔ ላይ የምታደርገውን ተአምር አይተሃል እንግዲህ። ስዊዝ ውስጥ የቤት እመቤት ናት። ይሁን እንጂ ቤት ውስጥ ምን አልባት ሦስት አሽከር የሚያሻውን ሥራ ትሠራለች። የዚያኑ ያህል ብዙ 'ኢነርጂ' አላት።

አንዴ ከባለዋ ጋር የሚለያዩም አይደለም። አንዳቸው ካልሞቱ እሷ ቅዱስ ሰው ናት አላልኩም። እሷ ደግሞ እሱ ነው ቅዱስ ሰው ትላለች። ባለዋ ሊዮ ይባላል ፈረንጅ ጀርመን ስዊዝ ነው ዜግነቱ። ቀደም ብሎ እንደነገርኩህ አገራችን ውስጥ ነው የተጣበሱት። እሷ እንግዲህ ለመጀመሪያ ጊዜ እንዲሁ ሲተያየ ደስ አላት። ለጋብዘሽ ሲላት እሷ ብላ በባቡር እየሄደች ጫት እየቃመች ነው የምትሔደው። እዚያ ስትደርስ ምርቃናዬን እንዳያውቅብኝ ብላ ተገመጥምሳ ስትወርድ እሱ ትልቅ ተግዘና ወጥሮ ጠብቃት።

ሦስት ልጆች አሏቸው ሁለት ሴቶች አንድ ወንድ፣ አንድ ወንድና ሴት ልጆቸው አብረዋቸው ስዊዝ ሲኖሩ ሌላዋ ሴት ልጅዋ አሜሪካን አገር እየኖረች በችሎታዋም የቴኒሰ ሻምፒዮን ናት። የተቀሩት አንድ ላይ ነው

የሚኖሩት። እዚህ ደግሞ አገሯ መኖሪያ ቤት ስላላት ትመላለሳለች። እኔ በዚህ ነው የሽግግ መወርወሪያ ያልኳት።

ቤተሰብ ግን እንቀጠጠርሽ አላት። ለምን አመሸሽ? ለምን ከእነእገሌ ጋር ሄድሽ? ምናምን ምናምን ጭቅጭቅ መጣ። አባቴ ሲገልጽዎት ራስታ ንደኞቹን «እራሳቸው ላይ የፈረሰ ጭራ የሚገነኩ አሁን እነሱ ምን ሊያደርጉላት ነው?» አሉ እንግዲህ ንደኞዎን ይመርጡላታል በ43 ዓመቷ።

ይሄ ይሄ ስላስጨነቃት በቃ እንሂድ ብለን ስደት ሄድን። እየላቅን ስደታችን እስከ አዋሳ ሆነ። በጣም ቆንጆ ጊዜ ላንጋኖ አሳለፍን። የሆቴሉ ባለቤት መጣና እጅ እንደመንሳት አለና «እርሶን እዚህ መቀበል ትልቅ ክብር ነው» አለኝ። «እሺ thank you ደግሞ በጣም ቆንጆ ነው ቤቱ ምን ሁለመናው እያየሁ ደስ ይላል» ስለው «ደግማቸው ኑ» አለኝ።

«እሺ በቃ ተወኝ በጣም ደስ እንዲለኝ ዝም ብለን ራላክሰ እናድርግ ከሆነ በቃ አታመስግንኝ። አብረን እንጫወት» ስለው።

«ደስ ይለኛል» አለ።

ከእዚያ ምንም ሳንከፍል አደርን፤ ሰውዬው ስዩም ነው ስሙ። አዲስ የሚጀምር ባለሆቴል ነው።

ብዙ ቦታ እንደዚህ ገዢ ስትሂድ በጣም ግዙብ ስለሆነች የትም ቦታ ታዛላች የፍቅር ማዘዝ እናም የገንዘብ።

ወንዶች ሽሚ ሆነው ለሴቶች ይመቻሉ ወይ ነው ያልከኝ? ይህንን የራሴን ነው ልነግርህ የምትለው። ገዢ ለእኔ በጣም ነው የምትመቸኝ። እኔም እመቻታለሁ። ለምሳሌ ቆመን ስንደንስ እንዲህ ስታቅራን በቃ እንደታቀፍኩ ነው አለቀ። እኔ ደግሞ ያኔ የት እንዳለሁም አላውቅም። አንቺን እንዳቀፍኩ ብቻ ነው የማውቀው። ዳንስ ቤቶች ሂደናል። አንዱ ጋ «ለደራሲ ስብከት እኔ አዘፍናለሁ።» አለ አንዱ አቀንቃኝ።

ጣቴ ላይ የምታየው ቀለበቶች የገዢ ናቸው። ከንደኞቹ ጋር እያለን ስንስቅ ስንስቅ አስታውሳለሁ መርቅነናል። ቢያንስ ከሦስታችን አንዳችን አይመረቅንም እኩ። ማለት አትቅምም ነበር። ስንጫወት ወይም ጨብሲ አልያም ዳንስ ላይ እያለን «እንዴ በቃ እንጋብ እንጂ» ተባባልን እኔና ገዢ።

«እንጋብ። እናንተም ሚዚዎቼ ናችሁ አለቻቸው። ሚዚ ሆኑና አለበሷት። በቃ ይህንን ቀለበት አደረገችልኝ። ይህንንም ጀርዬ ላይ ያደረገኩትን ሎቲ እሷ ነች ያደረገችልኝ። ይህንን መስቀሉን ስጨኝ አንቺን ሳስታውስ እንዲህ እንድይዘው አልኳትና ሰጠቺኝ አንገቴ ላይ አጠ ለቅሁት።» አለ መስቀሉን በመጻፍ እየጨበጠ።

የአገር ውስጥ ሰደታችን ቀጥሎ አዲስ አበባ ውስጥ እንድ ሆቴል ቤት መገኘቷ 150 ብር ተከራይተን አብረን ኖርን። ቅደም ተከተልን እየሰጥን ሳቃችን ቀጠለች።

የሃይማኖት መጻሕፍትን እኔ ከእሷ እኩል የሚያውቅ ያለ አይመስለኝም። ምን አልባት አልያስ አወቀ የእሷን ያህል የእኛ አገር ታሪክ ያውቃል። የእሷ ግን ይበልጥ ይመስለኛል። ሰው ትወዳለች። ሰው ሁሉ የእሷ ነው። ርህራሄዋን ለሳይህ አንድ ደምለው የሚባል ወጣት አለ። ደምለው ብንንጅ ያዘው፣ ብንንጅ ደግሞ ይመዘምዛል። እያመመው እንዳይቆይ ቅንት ሳታደርግ በባዶ እጅዋ ቶሎ ብላ አፈረጠችለት በኋላ በሳሙናና በውሃ ታጠበች። ምንም አትፈራም። እ ምን ትላለች? «አዲስ ነገር እኮ መጀመሪያ ብቻ ነው የሚያቅተው እንጂ ከዚያ በኋላ እንችለዋለን። የማንችለው ነገር የለም» ነው የምትለው። ደግሞ ይህ ደምለው ሄዶ እንዲመረመር የሕክምና ስፔሻሊስት ጋ ላከችው። ደውላ የአክሲዮን ልጅ አለች ሐኪም ጠየቀችት። አጣርታ ላከችው። ቀናት ደግሞ። ቢቆይ ኖሮ ሐኪሙ ጋ ሳይደርስ ቢቀር ይህ ደምለው ሟች ሊሆን ይችላል ነበር። ደግሞ የሆነ ነገር ይነገራታል። ምን ማድረግ እንዳለባት።

አሁን አውሮፓ ሄዳለች። አሁን ለገዢ ደብዳቤ እየጻፍኩላት ነው። ቀደም ብሎ እንዱን ሰንዱ አበባ ልካዋለች። አንዱ አልተላከም። ከፈለግክ ታነባዋለህ። ትሔወታለህ እኮ ከምትወደው ጋር አንዱ ሰንሔወት ለገዢ የነገርኳት ነው። አሁን አንቺ እንደ ሎተሪ ነው የደረሽኝ። በዚህ ዕድሜ አብቅተናል። እኔ እንደውም ለራሴ የልጆቼ አናት የትምወርቅ ከሞተች በኋላ ከሴት ጋር መሆን አያምረኝም። አልተቃቀፍኩም። ለእሷ ሐቀኛ ሆኜ ምናምን አይደለም። ሰላሳሰኝ ነው። ቢያሰኝ እንኳን ስደደስም የትምወርቅ ሞታ አያለችም አልምርም ነበር። ... እውነት ነው አስደሰትሽኝ ማለት እኮ ነው።

አሁን ገዢ አውሮፓ ነች። እንዳልኩህ ስትናፍቀኝ ይህንን መስቀል (አንገቱ ላይ ያጠለቀውን) በመዳፈ አጨጠዋለሁ። በቅርብ አንድ የሥነ ልቦና ችግር ደረሰባት። «ቶሎ ና» አለችኝ። ተገብኜ ከአጠገቧ ሆኜ ሳራጋጋት እነሆ ለመሔድ ወሰኛለሁ። በወጣትነቴ የማውቃትን አውሮፓ እነሆ በአካውንትነቴም ይህ ዕድል ደርሶኝ ገንገና ቤተሰቧን መጎብኘቴ ቆርጥ ሆነ ሁሉንም ወጪዬን የምትችለኝ ገዢ ነች።

“የወይዘሮ ገነት እና የባለቤቷ የንግድ ሰሞን ተቀደረዋል። ልጆቿ ጋሼ ሰብሐት ታሞ በነበረበት ወቅት ኢትዮጵያ ውስጥ በሰጠረ ሊጠይቁት ሃሌሉያ ከሊኒክ መጥተው ነበር። በወቅቱ ጋሼ ሰብሐት ጥልቅ አንቀል። ላይ በሰጠረ መቀሰቀሱን ጠልተው መልዕክት ትተውለት ሄዱ። እንደነቀ መልዕክቱ ሲደርሰው በጣም ተቀጨ። ከዚህ በኋላ ሲመጡ ቤተኛ አንኳ እንዲቀሰቅሱት ለሰብሰባላችሁ ተናገረ። ይሁን እንጂ ልጆቼም ሞልተላቸው በደጋግ አልመጡም። እሱም እንደሄደቀቸው ለዘላለሙ አሸለዘ።

ጽፎ

ሰዊዝ

በአሁኑ የአካውንትነት ዕድሜዬ ወደ ውጪ አገር መሄድ አስቤም አላውቅም። ሰው የእግዚር መልዕክተኛ ነው። ሌላ ሰው አስቦት ይህንን ሲያሳየኝ የሚደንቅ ነው። በእግዚር ካላመንኩ ልክ አላመንኩም ወይም የፍረሽኩ ነው የሚሆነው።

ከወራት በፊት ከአገሬ ሰወጣ አየር ማረፊያውን ዝግ እያልኩ በመራመድ ሳደርጥ ሁለት ነገሮችን አስብ ነበር። አንደኛው ቅዱስን ነበር። ቀደም ብዬ እንዳልኩት ቅዱስ የልጅ ልጅ ነው። በጣም ተላምደናል። አሁን ርቄ ስሔድ ምን ይሆን ይሆን? ስለ አስቤዋለሁ። ግን እመለሳለሁ እኮ እለዋለሁ እራሴን። ቢበዛ ሃምንት ትዝ ብለው ነው። ከዚያም ካቀፈው ሰው ጋር ኑርአቸውን ይቀጥላሉ።

ወደምሄድበት ሃሳቤ ሄደ። የምታስተናግደኝ ወይዘሮ ገነት ታደሰ ባለቤቷን ሊያ ተልሰቶይን አሰብኩ። ሁለት ልጆች አሏቸው። ገነት እንዳላወተችኝ ከሆነ ሰተት ብዬ ገብቼ ቤተኛ መሆን ነው። ግን ደግሞ ከእነሱ መካከል አንዱን ብደብረውሰ? መቼም እንግዳ ለሦስት ቀን ነው ከብር የሚሆነው። ከዚያስ እያልኩ ከራሴ ጋር እየተጨዋወትኩ አገሬን ትቼ ሄድኩ።

በረራው ቀጠለ። የምናልፈው በካይሮ በኩል ነው። ሁሌም ባለፍኳት ቀጥሮ የምንዳላትን ከተማ ከሰማይ ላይም ቢሆን ቆልቆል አያታለሁ እያልኩ አስብ ነበር። ይሁን እንጂ እንዳለመታደል ከተማዋ ላይ ሳላርፍባት በጨለማ

በአየር ላይ አለፍኳት። ይህቺ ካይሮ እስከ መቼ ይሆን ዕንቁልልሬ እያለችኝ የምኖረው?

ቀደም ብሎ ከአገሪ ከወጣሁ ግፋ ቢል 40 ዓመታት አልፈዋል። ይሁን እንጂ እስካሁን ምንም ግር ያለኝ ነገር የለም። ባረፍኩበት ቦታ ሁሉ አማልክቱ የሚያግዙኝን ሰው ይልኩልኛል። ይጠይቀኛል የምፈልገውን እነግራችኋለሁ። የሚገርመው የያዘኩትን ቁሳቁስ ሁሉ በመሸከም ጋሪ ላይ በመጫን አግዘውኛል። አንዱ ማ ፈረንጅ ተጠጋኝና በአማርኛ «ወይት ነው የሚሄዱት?» አለኝ። ተመልክቱ አማልክቱ የት ድረስ ጥላ ከለላዬ እንደሆኑኝ፣ ለእነሱ ጋላፊነቱን ሰጥቼ ጉዞዬን ቀጠልኩ ችግር የለም፤ መደናበር የለም፤ ሰተት ብዬ አውሮፓ ገባሁ። ይህንን የሀል የሚቀናው ብዙ ሰው እኩ አይኖርም። እኔን ወይ ከከቤ ነው አለበለዚያም ዕድሜዬ አግዞኝ ያጋጠሙኝ ሰዎች ሁሉ እያገዙኝ አለምከብት ደረሰኩ። ይህንን መራራት በራሴ ሳየው ደስ አለኝ። ከዚህ ከአገራችን ስነሳ ቀለል ያለ አለባበስ ለብሽ ነው አውሮፓ የገባሁት። ያ አለባበሴ ደግሞ ለእዚያኛው የአየር ሁኔታ የሚሰማሚ ነበር። ይህ ሁሉ ሲሰምርልኝ፣ በደረሰኩበት ሰው በፍቅር ሲቀበሉኝ፣ አየሩም እንዲሰማሚ ሲሆን ጊዜ በሆዴ የእግዚር እጅ አለበት አልኩ። የአውሮፓ ፀሐይ እንዳለች አለች በዚህ መልኩ ድንቅ የአየር ሁኔታ፣ ድንቅ መስተንግዶ ጠበቀኝ።

እንግዳ በሆንኩበት ቤተሰብ መደባበር የለም። ድብርት ከየት መጥቶ? ሁላችንም በጣም ተግባርን፣ ልጆቻችን በጣም ሽርኮቼ ሆኑ። ባለቤቴ ሊዮ የማነባቸውን አሪፍ አሪፍ መጻሕፍት አሰናጻፈኝ። የምንበኛችውን ሙዚየም ለርሱ ነው የሚያቅድልኝ። የበረዶ ሽርተቴም ተጫውቻለሁ። ለካስ እኔን ለመቀበል ነው ፀሐይዎ የዘገየችው። ትንሽ ቆይቶ የበረዶው ጊዜ መጣ። የዚያኔ እኔም በኩሽኔታ በሚነዳ የበረዶ ሽርተቴ ተጫውትኩ። እቤት ውስጥም አካል ለማጠንከር የሚነዳ ብስክሌት አለ። ቢጋላቤትም ብስክሌቱ አይንቀሳቀስም። ከዚያው ይገሸፈፀ፤ እሱንም ነጻሁ።

ከዚህ ልምምድ በኋላ የበረዶ ሽርተቴ እንድጫወት ያዘጋጅልኛል። ከላይ መንሸራተት ነው። እሷ እንዳታንሸራተው ይነጻጻል። ብላ ትወተውተዋለች። በሌላ ጎኑ ስትጠብቀኝ ነው። እኔ ደግሞ እችላለሁ እላለሁ። ያንሸራተኛል። እየጠበቀኝ። ባለዋትልቅ መልእክ ነበር።

ከሊዮ ጋር በከተማው ውስጥ ስንሸራሸር የእያንዳንዱን ቦታ ስምጫ ታሪክ ይነግረኛል። የእነሱ ነፃ አውጪ አርበኛ ዊሊያም ቴል ይባላል። እያንዳንዱን ፍልሚያ ተጋድሎ ያጫውተኛል። በአጠቃላይ ሊዮ ፕርጊካት ጋይድ ነው።

አምን አንድ ቀን ጠፍቻለሁ። ትንባሆ ልገዛ ነው ከቤት የወጣሁት። ስህድ ጣመኝ ቆይ እዚያ ጋ ስደርስ እመለሳለሁ ስሌ ስህድ ደከመኝ አረፍ ብዬ ልብ ብዬ፤ ሳስተውል ለካንስ ጠፍቻለሁ። አላፈ እግዳሚውን ስልክ ጠየቅኩ። የሚገርመው የእነ ገነትንም ስልክ አላውቀውም። ፖሊስ ጣዚያ ጠየቅኩ። አሳዩኝና ለፖሊሶቹ ችግሪን ነገርኳቸው። ስልክ ማውጫ ላይ ተፈለገ። በብዙ ድካም አድራሻው ተገኘና ተደወለ። ስልኩን ያነሳችው የገነት ሴት ልጅ ነች።

«አምን ጠፍተብናል በታክሲ ብትልኩት ገንዘብን እንከፍልለታልን» አለች። ታክሲ አስቆመና ቦታውን ነግረውት ሸኙኝ። ሸፌሩም በሰላም አደረሰኝ። የዚያን ዕለት አጠፋፈ ግን ግማሽ መጥፋት ግማሽ ጉብኝት ነበር።

በአገሪቱ በየትኛውም አቅጣጫ በዞር ተራሮች አሉ። ጠዋትና ማታ ብርሃን ሲቀበሉ ተራሮቹን ማየት ማረብ ነው። ትናንት ያየሁት መሆኑን ላላምን ባሬም አየዋለሁ። አልፎም ተራራ እዚያ ነው ያለው። በሃለም ረጃም ከሚባሉት ተራራዎች አንዱ ነው። እዚያ ተራራ ላይ የተሠራ ሆቴል አለ። ልንበኛው ሂድኩ። ድሮ ጀምስ ባንድ ልልም ሠርቶበታል። ድንቅ ነው። ሆቴሉ ውስጥ ቁጭ ብዬ እየተሸከረከረ ዙሪያውን ንበኘሁ።

የየዕለቱ ፕርግራሜ? እንደልቤ እተኛለሁ። እንደነቃሁ እነሳና እጽፋለሁ፤ ወይ አነባለሁ፤ እንበኛለሁ። ይኸውልህ አውሮፓን እንደዚህ ዘነገኩባት።

ሽይጣን በኮፒታሊዝም ዓለም ውስጥ ገነትን እንግራት ብሎ እንደሸወዳቸው ከዓመታት በፊት ጽፏል። በእርግጥም ከጉብኝቴ እንዳስተዋልኩት ገነትን ምድር ላይ ሠርተዋታል። የሚገርመው አየኛሩባትም ነው። አሁን ሂጅ ሳየው እንዲህ አስተዋልኩኝ። ስዊዘር ሴቲ ካረዝኝ ጀምሮ እስከትወልድ አቅም ባይኖራት ቤተሰቡን መንግሥት ያግዛል። ማዋለዱን። ከወለደች በኋላ ወጪውን ምናምኑን ሁሉ ይመዘግባሉ።

ልጄ ወይም ልጅቱ ይወለዳሉ፤ ያድጋሉ፤ ይማሩና ሥራ ይዘው ራሳቸውን እስኪችሉ ይጠበቃል። ከዚያም መጣቶቹ የሚያስፈልጋቸውን ሁሉ ሽምተው ከተቋቋሙ በኋላ በገዚያቸው መጠን እዳቸውን መክፈል ይጀምራሉ። ይህንን ሁሉ ለማድረግ ስዊዘ እውነቱን እኩ ነው የሃለም ሰዓት የሆነው። ሁሉም ነገር በሰዓት ነው። በዚህ ተዋጥተዋል።

ግንኙነቱ እንደልብ አይደለም (ዘመድ ዘመዱን መጠየቅ) እነሱ በጌታ ልደት ወይም የተሻለ ሕይወት የሚኖሩ ከሆነ በዊሊያም ቴል የሰዊዘ ነፃ አውጪ የልደት ቀን ነው የሚገኙት። ከዚያ ለየብቻቸው ነው ነሮን

የሚኖሩት። ሽወዳዎ የምትወጣው እዚህ ነው። ለየብቻ ለየተሆነ ከኑር ጋር ግብ ግብ ይያያዛል። በዓመት ውስጥ ከገደ በጠቀሰኝቸው ሁለት ቀናት በስተቀር የቀሩት ለብቻ ነው የሚኖሩት። ይኸው ሰይጣን ግብሩን ግስከፈል ጀመረ። በመኖር መንገድ ለየሄዱ ለየሄዱ ባል ወይም ሚስት ከሁለት አንዱ ይሞታሉ። ያልሞተው ብቻውን ይቀራል። በአንድ አፍታ ያረጅና ጭርጭስ ይላል። እንዴ? እንዴት ብቻውን ይሆናል ብሎ የሚደርሰለት የለም።

እኛ አገር ውሃ የሚያጣጣው አጥቶ ሞተ ይዘላል። እዚያኛው ሃላም ላይ እንዲህ አይነቱ ችግር ይደርሳል። ከዚህ ጋር ደግሞ የ70 ዓመት የ74 ዓመት ሚስቱን ትቶ ከሌላ ጋር ፍቅር ይይዛል። ወዲያ "ቻው! ቢቢ!" ብሏት የሚሄድም አለ። ሰድሜው ሲረዘም የፍቅር ለድቤንቸር የሚጥመው አለ።

ቆነጃጅት ብትል ፈረንጅ አገር በጣም ቆንጆ ይፈጠራል። ተዋናይም ስለሚሆኑ ድፍን ፈረንጅ ቆንጆ ይመስላል። ግን እኮ ሁሉም ቦታ ቆንጆም ቆንጆም አለ። ለምሳሌ አዲስ አበባ ውስጥ 20 ውብ ልጆች መንገድ ላይ ብናይ እዚያ ሁለት ወይም አንድ ብታይ ነው። ይህ እንግዲህ በእኛ የሃይን ሚዛን ነው። ይኼኔ እነርሱ ወደ እኛ ሲመጡ የእኛ ቅርፅ ብዙም ላይማርካቸው ይችላል። ለእኔ ከፈረንጅ ውበት ሃይናቸውና ፀጉራቸው ይሰበኛል።

ልዩ ልዩ ውብ ቀለማት አላቸው። ሕዝብ ከባዕድ ጋር ያለው፣ ቅርርቡ እጅግም አያስታውቅም። ግን ቀደም ብዬ በአውሮጳም በአሜሪካም ያላጋጠ መኝ በመንገድ ስትተላለፍ "ፍትሰር" ይሉሃል ሰላም እንደግለት ነው። እኔ ባላየውም ይለኛል ዜሬ ምላሹን አሰጣለሁ።

እዚያ አገር መሬቷ ክልክል ነው። አንድ የሲሪላንካ ሰው ዘመድ ሞቶበት ድንገት ነገሩት። ለካስ ሲሪላንካውያን ባህላቸው እንደ እኛ አገር ነው። "እገሌ ሞተ" ሲሉት ሰውዬው ጨኸቱን አቀለጠው። በአገሩ ደግሞ መሬቷ በሕግ የታገደ ነው። ወሰዱና አሠሩት ተገቢውንም ፍርድ ሰጡት። ወዮ ልጅ! ወዮ ወንድሜ! የለም። በሰዊዝ ሕዝብን ሞተ ማድረግ ነው።

አበሻ የትም ቢሆን ያው ነው። ስደት ላይ ሲሆን፣ የራሱ ብሶት ስለሚበዛበት ለየባሰ ይሄዳል። ናፍቆቱ ምኑ ምኑ ግማሽ መንገድ አበላሽቷቸዋል። በዚያ መሐል ደግሞ የሚደንቁ ምንም ይህ ነገር የማይነካካቸው አሪፍ የእኛንም ሰዎችንም አግኝቻለሁ። ቁጥራቸው ያንላል ግን ገድ ነው።

ከፍሌ ተካ፣ ኃይሉ ሱዛን የሚባሉ ሰዎች ጄኔሻ ውስጥ አዳራሽ ተከራይተው ራት ግብግብ ተደረገዋል። በጣም አሪፍ ግብግብ ነበር። ከእኔ መጸሐፍት የተወሰኑት ያንተን ግስታወሻ አስተዋወቁ። እዚህ ግብግብ ላይ

በተፈሪ መኮንን የትምህርት ቤት ጓደኛዬ የነበረውን አገኘሁት! ደስ ባሉን ተጨዋወትን። ገንግር ሁሉ አደረገሁ። ሐሳቡን አላስታውሰውም። አንዱ ነሽጠውና 20 ፍራንክ ሸለመኝ። እኔም አመሰግናለሁ ይኸው በወከጣችሁት አግካኝት-ሽጻግታችሁ ደርሶኛል። አልኩና አሳውቃቸው ከመድረስ ላይ ወረድኩ።

እትየሉያውያን ልጆች የአገራችንን ቋንቋ አግርኛ የሚገሩበትን ባሕል ግዕዝል ተጋብጦ ነበር። ልጆቼም አሳውተን ብለውኝ ስለ አያ ድብልብሌ አወራሰላቸው። እናቶቻቸው በግዕዝል ተጋብሞ ስለነበር ተረቁ ገጹን መትቶ ነበር።

ገንት ቤት ደምግዌ መሐሙድ አሁመድ መጣ። ቀደም ባሉም በአካል እንተዋወቃለን። ቢያገኘን ደስ አለውና ይዘፍገላን ጀመር። ትዝ ይለኛል ከዘፈናቹ በጣም አሪጅን ተሳውተልን። 'ፍቅረ ለመሆን' ድንት ነበር።

ሴንት ሉዊን አስታውሰ። አንድ ቀን ቀሳውስቱ መጡና "ቅዱስ ሆይ ይምጡና ቤተ መቅደሱ ውስጥ የተፈጠረውን ተለምር ተመልከቱ" ተባለ። እላቸውም "እዚህ በዙሪያዬ ያለውን ተለምር ዓይኔ አልጨረሰኩም" አለ። እኔም ሰዊዝ ውስጥ ያለውን ተለምር ተመልከኜ ባልጨረሰ እኮ ነው ወደ አገሪ የመጣዬት።

ለምን ፈረንሳይን እገባለሁ እሄዳለሁ? እዚያው ሰዊዝ ውስጥ ዓመት ብጨምር የተለምድን ባዛት የምጠግበውም አይመስለኝ። የልጅ ልጅ ትዳሰና ሌሎች ጥቂት ሰዎች ካልኖሩትን በስተቀር የሚሰለቸኝ አይመስለኝም።

ከግንኙና ተረት ስፈር፣ ቁርቆስ፣ መካሪ፣ ላፍቶ... ለያልኩ አዲስ አበባ ውስጥ ኖራለሁ። ሁሉም የሚከራይ ቤት ነው። ተሰማምቶኝ ነው ሁሉም ስፈር የኖርኩት። ቤተሰቤም እንደ እኔው እንደተሰማግዎ ለጅምታለሁ። አሁን ግን አውሮጳ ለያለሁ ቤት እንዲኖረኝ ወሰንኩ። ቢቻል ከልቶ ስብሐት ቤት አጠገብ ቢባል ምን አለበት? ደስ ይላል። ይህንን ውጤት እንድወስን ያደረገኝ የሊዮና የገነት ሁኔታ ነው። ወደፊት አዲስ አበባ መጥተው መኖር ይፈልጋሉ። ስለዚህ ለውተበቻ የሚሆን ቤት እኔ በአዲስ አበባ ኖርኝ ለምን አልቀበላቸውም። ስለዚህ እዚያው አውሮጳ ሆኜ ከመጸጃጃ ጋር በስልክ መገናኘት ጀመርኩ።

የአበሻን ቢሮክራሲ ስለማውቀው እኮ ነው እዚያው አውሮጳ ሆኜ ከወዳጆቼ ጋር በስልክ መገናኘት ይጀመርኩት። በጣም ማገዝ የሚፈልግ ባለሥልጣን ላይቀር ቢሮክራሲው አሰርት የሚገኝበት አገር እኮ ነው

አገራችን። መጀመሪያ የደወለኩለት ድር ለማውቀው አሁን የማስታወቂያ ሚኒስትር ለሆነው አቶ በረከት ስም እን ነው። እኔ በረከትን የማውቀው እንደ ባለሥልጣን አይደለም እንደምወደው እንደሚወደኝ ነው። ደወለኩለት አሁን ለመጻፍ ተነስቶብኛል። ስዊዝ ቆንጆ አረፍት አሳለፍኩ። ስለዚህ እባክህን የኪራይ ቤት እማገኘብትን ሁኔታ ፍጠርልኝ። ብዬ ለፀሐፊው ነገርኳት። እነግረዋለሁ ብላኛለች። እንደምትነግረው ተስፋ አለች።

ከመጣሁ በኋላ ሆቴል አረፍኩ። ገና ነኝ። ሃጂ አሳናገርኩትም። እዚህ አዲስ አበባ ከደረሰኩ በኋላ ለአዲስ አበባ ከተማ ከንቲባ አርከበ ዕቆባይ ደውዬለታለሁ። ቀጠሮ እንዲሰጠኝ ጠይቄአለሁ። እሱን አላገኘሁትም። መቼም እንደምናውቀው እኔም በቅርብ ነው የመጣሁት። እሱም ሥራም ስብሰባም ስለሚሰጠው ይደውልልኛል ብዬ ተስፋ አደርጋለሁ። አሁን የርሱን የሰልክ ጥሪ እየጠበቅኩ እናንተንም እያንገገርኩ ነው። ምክትል ከንቲባው ሀላፊ የሲፍም ሊያግዝኝ ወስኗል።

ተስፋ ብቻ አይደለም ነገን አናውቅም። ያ እንደተጠበቀ ሆኖ በዚያ በማናውቀው ነገር ውስጥ እርግጠኛ ነኝ በልቤ ውስጥ። እንዴት አጣለሁ? ይገኛል እኮ ቤት።

ቀደም ብዬ ግስታወሻ ላይ ለእንጆራዬ ከዚህ በኋላ አሜሪካ ጽሑፎች ከጻፍኩ በቀዩ ነው ብዬ ነበር። ይህ ጉብኝት ያንን ውሳኔ እንድሽር አደረገኝ። ረጅም ልቦለድ መጻፍ ጀመርኩ። መጣብኝ መጻፍ እኮ እንደዛር ክርር አይልም። እንጂ ድንገት ይነሳል። ተነሳብኝ አራት ምዕራፎች እዚያው እያለሁ ጽፈያለሁ። በጣም አሜሪካ ምዕራፎች ናቸው። እርግጠኛ ነኝ ቤት እንደማገኝ። ባላገኝም መጽሐፌን ጽፌ እንደምጨርስ እርግጠኛ ነኝ። የወዳጆቼ (አስጎብኝዎቼን) በማሰብ እጨርሰዋለሁ። ዕድሜውን ይሰጠን።

ከአዲስ አበባ ከመውጣቴ በፊት አንዲን ሴትዮ ስዊዝ ኢምባሲ አናጻኝ ነበር። እንደመሰለኝ ለሥራው አዲስ ነኝ። ማንነትን ከማጣራት መወሰን የሚቀላት አይነት ሴት ነች። ቀደም ብዬ ከአገሬ ወጥቼ መመለሴን ማረጋገጫ ጠየቀኝ። በቃል ነገርኳት። ዶክሜንት አምጣ አለቺኝ። ይኼኔ ተናደድኩ። አዲስ መሆኔን ባውቅ ኖሮ እምራት ነበር። ስላላወቅኩ ተናገርኳት። ይሄውልሽ እንኳን «እዚያ ሚጢጢ አገር ሃጂ ልቀር ለንደንም ብሄድ አልቀርም። እኔ አገሬን ነው የምወደው። እዚህ ነኝ» አልኳት። ተናደጄ ነበር። ግን ልክ ነበርኩ። አገሬ ከተመለስኩ በኋላ አምባሳደሩን አንድ ቅደኛዬ አግኝቶት ቅሬታዬን ነገርታል።

ልክ እንደ ገነትና ሊዮ የአዲስ አበባውን ቅደኛዬን ቤከር (አቡበከር ናበር) ማመስገን እወዳለሁ። እርሱ ባይኖር እዚህ ያለውን ሸዛ የማግኘት ጣጣ በእኔ በቀላሉ ታካችነት አልወጣውም ነበር። እርግጥ አምላክ ልኩልኝ ጉዳዩ ሁሉ በመፈጸሙ መልክ በማስያዝ ስላገዘኝ የቅደኛነት ተግባሩን ተወጥቷል። ድርሰ የተረት ሰፈር ልጅ እንዲህ እኮ ነው። ለቅደኛዬ ቸርስ!

መደምደማያችን ላይ አንድ ጆክ ያስፈልጋል። የፈረንጅቹ ጆክ ማብራሪያ ይበዛበታል። ልተወው ከአበሻ አንድ ልሰጣችኩ።

አንድ ሰውዬ ለአቡዬ ጣዲቀ ተሳሎ። ልጅ እንዲሰጣቸው። አቡዬ ስለቱን ሰውና በዓመቱ ወንድ ልጅ ወለዱ። ሰውንም ሰጡኝ አቡዬ አሉት። በዓመቱ ሴት ልጅ ወለዱ ደገሙኝ አቡዬ አሏት። በዓመቱ አሁንም (ወንድ ይሁን ሴት አስወለዱ) ስለሰኝ አቡዬ አሉ። በዓመቱ አሁንም አስወለዱ አባት ተበሳጩና «አበዙት አቡዬ» አሉት።

ይህ ጽሑፍ ቅጽግ ገር 8 ቀን 1996 ዓ.ም አዲስ አድግሰ ጊዜ ላይ ፈሽ በሚል የብሔር ስም ወጥቷል። ጽሑፉን የጻፍኩት እኔ ነኝ። በዚያን ወቅት አዲስ አድግሰ ላይ እነዚያ አማካኝነት መልኩት አልከስ በሚል የብሔር ስም ለጻፍ ነበር።

ጸ፪

ከወጣቷ ጋር መፈጣጠም

ቃልኪዳን ታደሰ ሚስቴ ሆነች። የዘመኑ ልጅ ነች። ስንተዋወቅ 23 ዓመቷ ነው። ሲኢምሲ እካባቢ መንግሥት ቤት ሰጠኝ። ገነት ታደሰ መጀመሪያ ከአውሮጳ እንደመጣን አስገኘኛልኝ። አሁን ከቃልኪዳን ጋር ስንኖር ቤቱን መግዛትም ቀልፉን መሸጥም እንደምንችል አሜወተኝ። ብንጨሽጠው ግን በምናገኘው ገንዘብ የመጸሐፍት እና የሲዲዮና ሲዲ መደብር ከፍተን መሥራት እንደምንችል ነገራችን። እሺ ሽጩው አልኳት። ቀልፉን በ80ሺ ብር ሸጠችው። ልብ ማለት ያለብህ አሳድጋት የነበረች አንዲት ልጅ ነበረች። ይህቺ ልጅ በወር በወር ለቤቱ ኪራይ እሰጣት የነበረውን ገንዘብ አትከፍልም ነበር። የአንድ ዓመት ያህል ውዝፍ እዳ አለብን። ስለዚህ ወደ ሰባት ሺ ብር ገደማ ነበረብን። ለሺዲዮ መማሪያ የሰጠኝት ገንዘብ ነበር። አልተጠቀመችበትም። በአጠቃላይ ስንሸዋወድ

ኖረናል። ስለዚህ አዳኝን ከፍለጋ ቃል ቢጻጸግ ሳለበት ሥራ ገንዘብ ግንኙነት አለባት። ተሰጥግህ የቤቱ ቀላፍ ተሸጠ።

አሁን ከቃል ቢጻጸግ ጋር አነስ ያለ ቤት በዚህ ሁኔታ ብር ተከራይተን እዚያው ሲሆን ለአካባቢ (ሰቀዳ) ነው በፍትር እየኖርን ነው። የተዋወቀው እንዲህ ነው ትኩረትን እነበብራትና ይህንን ስው በአካል ግንኙነት እረጋግጣለሁ ብዬ ነው የሚሉት ልላችን።

«ስምሽ ግንዎ?»

«ቃልቢጻን አላለሁም።»

«ቃልቢጻን ምንም ነገ እንደ? አልኳት። የሥፍም ተረራ ልጅ ስም ቃል ቢጻጸግ ነው።»

አሸናፊ መጽሐፍ መደብር ውስጥ ነበር። አለመሆንን ማረጋገጥ። ለይ እንገዳለን ቀንጆ ልጅ ነገ አልኩና ሳምኳት። እኔ እላወቅኩም አዘግጧለሁ። ከዚያ በኋላ ነው የምትነገረኝ። መቼ እንኖላለን ተብላል። ተቀጣጠርን። መገናኘት ጀመርን። ቀጠልን ቀጠልን ቀጠልን ተዋደርን ወጣት ናት ትቸኩለላች። እኔ ደግሞ ቀስ ነው እሷን ሆኖ ካልቸላችግ...

ደግሞ እኔ ሰውን እንመዘኝለን። ስለዚህ እገዢ ልከልኛል አለኩ። ከነገት ጋርም ተሰጥግተኝ ነበር። ከእሷ ተለያየን። ይህቺ መጣች። እንኳንም ነገት ተወቅኝ ነው ያልኩት።

በእንዲህ ዓይነት የዕድሜ ልዩነት ኖሮ ማጋባት ሊከብድ የሚችለው ከብደቱ የሚኖረው ፈትዳ ሳይሆን ተገዳ ሲሆን ነው። እኛ ገን ተገዛብተን ደስ ብሎን እንደምታየው እየኖርን ነው። እነ ተወልደ ብርሃን ምን ይሰሙ ብቻ? ወስጂ አስተዋውቀዋለሁ።

ሳንብም አንዳንድም በቴሌቪዥን ሳይ አንዳንድ አንድ ቃልቢጻን ዓይነት ልጆች የዕድሜአቸውን እኩያ የሆነ ጎረምሳ አይመርጡም። በፕሮሰንት ሲያስቀምጡባቸው ሦስት በመቶ ገደማ ይሆናሉ። ጎረምሳው ስሜት አይሰጣቸውም! ሽማግሌ ነው የሚፈልጉት። አንቺ እንደዚህ ዓይነት ትሆኝ ብያት ነበር።

«አምን እንደእሱ ነው!» አለቺች።

«በእዚያ ሳይ ደግሞ ታውቀዋለሽ ልጅም አይደለሽም። ብዙ 'ኢክስፐሪያንስ' ሳይኖርሽ አይቀርም። ስለዚህ You are free ፍትር ሌላ ወሲብ ሌላ አልኳት።»

«ይገባኛል። እኔ ስለምወደሁ ልነግርህም እችላለሁ። በማንኛውም ጊዜ ፍላጎቱ ኖሮኝ ከሄድኩ ልነግርህ ሁሉ እችላለሁ። ምንም ማለት አይደለም» ተባለች። ይኸውንም በእንዲህ መልኩ እየቀጠልን ነው።

ከዓመታት በፊት ከወለታቱ በአንድ ቀን ገሼ ሰብሐት እኔ ቤት መጥቶ ስንጨዋወት ዋለን። ጀገበር እንደጠለቀ ልሸገው አብረን ግንዘም ጀመርን። ገዛላችን በፀጥታ የሚከሰን ነው። ልክ ለራተኛ ክፍለ ጦርን ስንደርስ «አንተ ብቻይን ጥላኝ ጎረኛ» አለኝ ቀመ። ጨንቀኝ። የምመልሰሰትም አልነበርኝም። ወይከር ነገት ታደሰ ሕይወት ጥሩ እድርን አሰጃጃራው እሱም ወደይት ነበር። ደንገት ተሰናብታው ባሕር ተሻግሮ ሄደች። ይህ ውስጠን በአያሌው አውካታል። ቢሊምስ አካባቢ መንግሥት ቀንጆ ቪላ አከራይቶት ነበር። እየረዳት አብራው የምትኖር ልጅ አለች። ታናሽ ወንድም ደክተር ተወልዶ ብርሃን ይህንን ቤት አይቶት «አሁን ቀንጆ ሆነልሁ። በሕይወትህ መጨረሻ ለአደርህ የሚሰጥህ ቤት አገኘህ» ብሎ እንደገባለት አውቃለሁ። ይሁን እንጂ ይህ ቤት ከዚያች ፍቅራኛው ወጪ አኖ ሆኖታል። አውቃለሁ በርካታ የሰብሐት ወዳጆች አለን። ሁላችንም ከገሼ ጋር በሌተን ጠጥተን ተጨዋውተን ጀምሮ ስትጠልቅ መቶታው ደረሰ እንሸገዋለን። እንደ አሰፈላጊነቱ አልጋውን ገልጸን እናስተኛዋለን። የሌዋን ዘር ገን አብር መብላት መጠጣት ብቻ ሳይሆን አብራው ትተኛለች። በዕድሜ ብላት የተከታዘ አካላችንን የምቀታል።

በእንዲህ ዓይነት ጭንቅ ወቅት ነው አሁንም ብዙ የሰብሐ ትብብርን በጣጥሳ በሕይወቱ ውስጥ ቃል ቢጻጸግ ታደሰ የተከሰተው። ወፍን ባለቤታው ሰውም ከ1998 ዓ.ም ጀምሮ ቃል ቢጻጸግ ከገሼ ሰብሐት ጋር አብረው መኖር ጀመሩ። እቅም በፈቀደ መጠን ምቶቱን በእግብ ትጠብቅላለች። ቀን ማሳ ሲል የሚለብሳቸው ልብሶች ምርጥ ናቸው። ከአውሮፓ ሲመለስ ባመጣቸው ሳይ ራሷም ገዝታ ጨምራለች።

የሌሊት ልብሶቹ ውብ ለሰላላ ምቹ ናቸው። በእገር ባሕል የተሸመኑና በፋብሪካ የተፈሰሰኩ ሁለት ጠት ጋዎች ነበሩት። ከአልጋ የሚወርደባቸው ነጠላ ሜግሎች ምቹና ባለፈር ነበሩ። መኝታውን ገዙህና እንዲደገሁ አዘጋጅታለች።

የሚመዘገቡን ቀርቦት ምሳሌ ራቱን ራሷ ታዘጋጅታለች። ቋጫም ሆነ ተመላሳሽ ሠራተኞች እንደነበሩት አስታውሳለሁ። በሚጽፍበት ጊዜ ምቹ ሰፊ ሳይ ተቀምጦ ጭን ሳይ አንዱን ትራስ አኑር ይጠብቃል። ይኸው «ቆይ አይ ቀና በል» ትላለች ቃል ቢጻጸግ ከጀርባው አልፎም ከገሼ መከላ ታኖርታለች። የሚወዳቸው ሰባቾን ከቤት ሳይወጣ በቅርብ እንዲያገኝ ታደርጋለች።

ቢሊምስ ስንቀላል ፋብሪካ አካባቢ በሚቢሊላንድ መንደር በኋላ ቀርቆስ ክፍለ ከተማ ቡልጋሪያ ግዛሪያ አካባቢ የኖሩባቸው ቤቶች ሁሉ ከገደሚያም በመሆናቸው መታጠቢያ ቤቶቹ አጠገቡ ናቸው።

«እኔ የባላገር ልጅ ነኝ የባላገር ልጅ ለዓመት በያሉ ነው አካላቱን የሚታጠ በው። የሚያላብ ሥራም ስለማልሠራ እንደ ከተማ ልጅ ተሎ ተሎ መታጠብ አያሻኝም» ይበል እንጂ ገሼ ሰብሐት የሌዋን ልጅ የሰፈለገሃል ካላቸው ካቀበጠ ችው አሁንም አሁንም ይታጠባል። ልብሱን በእግብ ቀይር ከውብ ሰፍ ልብሶቹ

እንዲን ለገቢ ቁጥጥር ከፍተኛ ለውጥ ላይ አድርጎ አደባባይ ብቅ ይላል። ናዘሬትን ጨምሮ በአዲስ አበባ ዙሪያ በ100 ኪሎ ሜትር ርቀት ወጣ እያሉ ተዘናንተው ተናፍቀዋል።

በምቅት መንገድ ለሰጠ በፍትህ ከንጋ ሥራውን ጠብ እርግፍ አድርጎ አልተወጠም። እንደወረደ የጻፉት መጻሕፍቱ የመታተም ስድል የደረሰባቸው በዚህ ወቅት ነበር። ሌላም አይነጋል፤ ትኩሳት፣ በባተኛው መልክን ጨምሮ በዚያው ወቅት ይጸፍላት የነበሩት የፍትህ ሻግጦች የተባሉ ሥራዎቹ ለጥራዝ በቅተዋል።

ይህንን የፍብካኔ ሕይወቱን አንድ ቀን ውድ እህቱ መስከረም ገባዬ አሳውተኝ አለታኝ። በደቡብ አሳውቀኝት «ይህኛ ልጅ አንድ የኢትዮጵያን አሴት እየጠበቀች መሆንዋ ገብቷት ይሆን?» አለታኝ መስከረም በአድናቆት።

«ገብቷትም የአበሻን ታላቅ በጣጣ እየኖረች ነው» አልኳት የመስከረም አስተዋይነት እየገራመኝ የወጸጄ አበፋ ገባዬ እህት ሆኖ እንዲህ ባተሰብ ነበር የሚሰማኝ።

በጊዜ ከቃል ኪዳን ጋር በጣም ሽርቶ ነን። በሰላሙ ወቅት አንድ ቀን ቃለ ምልልስ አደርገላታለሁ እያልኩ እየሰጠኩ ሳይሞላልኝ መደምደሚያው ላይ በመድረሳቸው ገዘንተኛ ነን።

ሲሌምሲ የአንድ ቀን ውለ-ለቸንን በደንብ አስተውሎታለሁ። በሰለቱ ገሼ ቤት አልነበረም። እኔና አሷ ብቻ ወይን እየተነኩን ብዙ አወጋን። ስለ እርሱም ሆነ ስለሌተሰባቸው ወንድምና እህቶቹን ከልብ እንደምታደንቃቸው የሚወተኝኝ የዚያን ሰለት ነበር።

ቀደም ብዬ እንዳልኩት ሴትን በአግባቡ ለተፈወሰባት መድኃኒት ነች። ቃል ኪዳን ያንን ብቸኝነት ገላት «አሁን» ስትለው ገሼም ወዲያው ተነቃቅቶ መኖር ጀመረ። ጥላው የሂደቸውንም ፍቅረኛውን ድጋሚ መጥታ ካቆምንበት እንጀምር ስትለው «አሁን ሌላ ወጣት አፍቅሬታለሁ። አንቺንም አብረን ሳሳልፍነው ደስታ ሁሉ ከልብ አመሰግንኻለሁ» ብሎ እንደሸኛት አስተውላለሁ።

አምላክ ቃል ኪዳንን በሕይወቱ ውስጥ እንድትነጋ የፈጠረበትን ቀን ግን ሳሳው ቀደም ብሎ ቃል ኪዳን እንድትፈጠር ሆኖ በአብዮቱ ወቅት ሕይወቱ ላይ ተከሰታ ቢሆን ኖሮ ገሼ ሰብከት ሌላ ሰው ሌላ ደራሲ ሌላ ጥበብ ሆነ ነበር ስለ አቆህግላለሁ። በዘመኑ ግን ቃል ኪዳን አልተወለደችም።

ምናልባትም በወጣት መንፈስ ተወሰኖ የተሰሩ ጥቃቅን ስህተቶች ናቸው ብዬ የማንሳቸው አንድ ሁለት ህወያኔ አሉ። አንደኛው አዘናኝ የቪሲዲ ፊልም ሲሰሩ ሳይሆኑና ቀረጸውን አካሄደው ለገቢ የማቅረባቸው ነው። በዚህም መሪር ትቸት በአዲስ አድማስ ጋዜጣ ላይ ተጽፎበት እሱም የምር አዘና ተመልክቻለሁ። በእኔ እምነት ይህን ቀረጽ ሲያዘናው አግዛዥው ሲሆን ኖሮ እርሳና ያለው ሃሳብ ማቆላት ይቻል ነበር።

ለላው የቤቱን ቃል ሲሸጡ ምንም መረጃ አልነበረኝም እንጂ ከቦታ ቦታ መንከራተት ሳይሰጡ ለአንድ ስቀዳ ላይ ተጨማሪውን ገንዘብ አገኝቶ መኖር የሚችሉበትን ሁኔታ መፍጠር እንችላለን ነበር። ይህ የመመከር ባሕር ሳይሆን ሳይሆን የፈራሁትን ያዘል ባይሆንም አትግ ውስጥ ተዘዋዋሪ መኖር ገድ ሆኖባቸው አስተውያለሁ። ያም ሆኖ ቃል ኪዳን ገንዘቱን ለራሷ የቀጠለች ማለታ ማለታ መመስከር

እችላለሁ። በሰላም ወቅት ከሰላታቱ በአንድ ቀን «በጣም አሳሳለሁ ሆኖ እኔ መሰላችሁ ገብቼ ድር የምታደርጉትን ውይይት ያደናቀሱት ይመስለኛል» ብላኛለች። እኔ ደግሞ የእሱን በመሰላችን መከሰት የእሱን ህይወት ለማርዘም ትልቅ ፋይዳ እንዳለው አወጋዝቀኝ። ይህን ስል ደግሞ ከአንደኛው ነው። በርግጥም የእሱን በእሱ ህይወት ውስጥ መንጋት ገብፍ ፋይዳ ነበረው።

ሁለታችንም ተገናኝተን የሆድ የሆዳችንን ያወጋንበትን ቀን ባርከን ማምሻቴን ወደ ቤቴ ሄድኩ። በሚቀጥለው ቀጠር ኪገሼ ሰብከት ጋር ተገናኝተን «አንተ ጠ ፋህ...» ብዬ ወሬ ሰጀምር «እንኳንም ያልኖርኩ የተጨዋውታችሁትን ሁሉ አሳውታኝ አብረን ወደድነው» ብሎኛል።

ሕይወት ለሁሉም ነገር መደምደሚያ አላት። በ1998 ጀምሮ የነበረው የወጣቲና የአሳውጋቱ ትዳር 2003 ም በክረምቱ ወቅት ተደመደመ። ችግሮቹን ለመረምራቸው አያሌዎች ናቸው። አንደኛው ባዜ የተሰኘው መጽሐፍ በፈረንሳይ አምባሲ ስፖንሰር አድራጊነት በሰንዱ አበበ ለሕትመት እንደሰቃ ሰንዱ ወደ ፈረንሳይ አገር ሄደች። መጽሐፉ በአገቢያን በፍጥነት ተቀባይነት በማግኘቱ ከገቢያ ሲጠፋ ሲል ቃል ኪዳን ሁለተኛው ሕትመቱ እንዲወጣ አደረገች። ይህ ጉዳይ በሁለቱ ሴቶች መካከል መጣጣምን አሳጣ። ሌሎች ችግሮችም ተፈጠሩና የአሳውጋቱና የወጣቲ ፍቅር ልክ ባዘበ በሰባት ምጣታ ከሰመ።

ቀደም ብዬ እንዳልኩት ገሼ ሰብከት ከመጨረሻ ልጅ ጋር ለመኖር ወደ እኔ ሰፈር መጣ። ከቃል ኪዳን ጋር መለያየቱ አንዳች ሳይነት የቀሰም መሰበር እንደፈጠረበት ተሰማኝ። ጋብቻቸውን በግሉ እሚያገባው መሥሪያ ቤት ሂዶ ፊርማው እንዲቀደድ ማድረጉን ሲነግረኝ ነው ሀብትሽ ከሀብቱ ተባብለው በሕግ መጋባታቸውን ያወቅኩት።

በግሉ ቃል ኪዳን ታደሰ ኪገሼ ሰብከት ጋር ያሳለፉት ጊዜ ውብና ጣፋፍ ነበር። እሱን በከፍተኛ ደረጃ እንቅስቃሴ መኖርን ከልብ እንዲወደው አድርገዋለች። በመጨረሻው ላይ የተፈጠሩት ችግሮችም የሕይወት ሕግ ነውና እቀበለዋለሁ። ቃል ኪዳንም የቤከልን ትብታብ በጣጣ ራሷን ሆኖ እምነቷን በመኖሯም ለቃል ኪዳን ታደሰ ያለኝ ስከተሮች ከፍ ያለ ነው።

ሸ።

አለቆች

*ሻምበል ነበር። የፖሊስ ሻምበል፣ እሱ ነበር የኩራዝ አሳታሚ አስተዳዳሪዎችን። አብዮታዊ ነው። ማርክስን ተረጎምን። እና ጭማሪ በሽቃች የሚቆጠር ብር ነበር የሚደርሰን ለሌሎቹ ከሳሰው እኔን ከለሉኝ።

አምስት ሳንቲም አልደረሰኝም። ሌሎቹ ጥፍ ገንዘብ ደረሰቸው የአሠጥ አባል ስለሆኑ።

አንድ ቀን ቢሮው ሄድኩ። ቢሮው በጣም ሰፊ ነው። የመሰብሰቢያ ጭምር ስለሆነ ነው። ዝርዝሩን እረሳለሁ። የሆነ ነገር ጠየቅኩት። ምንድነው ያለው ነበር? «ለእናንተ ፀረ - አብዮታውያን ምናምን ነገር ምንም የምናደርገው ነገር የለም። ከደመወዝህ ውጪ ምንም የምናደርግልህ ነገር የለም» አለ። ዝርዝሩን እረሳለሁ።

«እሺ ተወው» አልኩ።

ዘመን ተለዋወጠ የነጻድ አባሌ ዘመን ተሻረ። እነ መለሰና ጓደኞቹ መጡ። እኔ በወቅቱ አቃቤ ሕግ የነበረው የታናሼ ታናሽ ወንድሜ የሲፍ ታስሮ ልጠይቀው ሄድኩ። የት ነበር የታሠሩት? አዎን እስር ቤት ልጠ ይቀው ሄድኩኝ። የሲፍን አግኝቼው ስመለሰ «ጋሼ ስብሐት» አለኝ የሆነ ሰው። ዘር ስል ሻምበሉ አለቃችን ነው።

«እንዲያው ምናምን በጣም ይቅርታ ከዚህ በፊት ተሳሰቼ ይሆናል ምናምን...» አለ።

እንዴት መሰለህ። እንደ እርሱ ዓይነት ሰው ደግሞ ሁልጊዜ የምታውቀው ነው። ወይም ይኮረከምሃል። ወይም ይንበረከካል። በሕይወቱ የሚያውቀው ሁሉን ብቻ ነው።

«ይቅርታ አድርጉልኝ ምናምን ምናምን» አለ። እንግዲህ እሁን እኛ የምንከስ የምንመሰክር ነን ለእሱ ነብስ። ፈርቶ ነው።

«አይህ ሽረ ባክህ ምንም አይደለም ተነስ ሽረ ባክህ ደሀና ሁን እንጂ አንተ የምን መጨነቅ ነው» ብዬው ሻምበልን አፅናንቼ ተሰናበትኩት። በልቡ ነበር የተንበረከኩት።

ሌላኛው *አለቃችንን እዚህ ጋ ማንሳት አለብኝ። ስበዚህ ሰው አጠያየቅህ ከገረሚዬ ጫፍ ላይ ቆርጠህ እንደማየት ነው። ይረዝምብሃል ወይንስ ሙሉውን ላውራልህ?

እንግዲህ አየህ? ችሎታህ ይታይና ቤተ ክህነትም ይሁን። ቤተ ጦርም ይሁን የትም ይሁን እድገት ታገኛለህ። በእንግሊዘኛ አንድ ሰለት ያ ያደከበት ቦታ እዚያ ማደግ አልነበረብህም። እዚህ ከታች ነበር የመጨረሻ እድገትህ። You are promoted to the level of incompetence. ይልህል በቃ። ከአቅም በላይ ሆነህት። እስካሁን መጥተህ መጥተህ ትሄዳለህ ሊደርስ ሲል እንደሚደናቀፍ ዓይነት ነው።

ጥይት 'ኤዲተር' ነበር። በጣም ደግ ሰው እንደዚህ እንደዚህ የሚገርምህ ሰው ነበር። እንዲያውም ብትፈልግ "አንድ ቀን ና አለኝና የሠራተኛ ቤት ትልቅ ቤት ሲሠራ አለ አይደለም? «ይህ የእኔ ቤት ነው። ይህንን ለአንተ ልሰጥህ እችላለሁ። አንተና ሚስትህ ከልጆች ጋር እዚህ ውስጥ መኖር ትችላላችሁ። እኔና ሚስቴም እዚህ አካባቢ አብረን እንኖራለን» አለኝ። ይህንን ያህል ደግ ነው። እኔ ምን አልኩት «ሁለት ቤት አንድ ላይ ማኖር አይሠራም እንጂ ሐሳብህ አሪፍ ነበር» አልኩት። ደግሞ እውነቴን ነው። እንደዚህ ነው እንግዲህ።

ያን ጊዜ የምንሠራው ተራገም ኮሚሽን ነበር። እሱ ነው እንግዲህ የሕትመትና የእንደዚህና የእንደዚያ ክፍል ኃላፊ ነው። እሱን ከፈለግኩ ታገኘዋለሁ። እኔ የእንግሊዘኛው ዝግጅት ክፍል ባልደረባ ነኝ። የአረብኛ አለ የሌሎችም ቋንቋዎች አለቃ ነው።

በቃ የዚያን ጊዜ የሆነ ነገር ዞርባታል። ሁሉም ላይ ይጽፋል። ስህተቶችን ሆነ ብሎ ይፈልጋል። ይጽፋልንና በመዝገብ ቤት በኩል እንዲያልፍ ሁሉ ያደርጋል። ሌላው ቀርቶ ፀሐፊውንም አልማራትም። ፀሐፊው እኮ ስልኩን የምታነሳለት። የምትሸገገው እኮ ናት። አሳም ላይ የሲክራተሪዎች ተግባር ብሎ ጸፈባት። ሦስት ነው አራት ገጽ። ጥፋቶቿን ጸፈ። በፀሐፊነት «እኔን እንዲህ ይሉኛል?» እያለኝ አነሳኝ። ከእንግዲህ አሳ ስልክ አንስታ ጓድ እገሌ አትልሉትም። አሳየኝ እያለቀሰኝ። ሁላችንንም ጸፈብንና እኛን አፋቀረን። ጭንቅላቱ እኮ ይህንን ነገር አይስትም። ሌቨል አፍ ኢንግሊዝኛ ሆነ አልሃለሁ።

*የሁለቱም አለቃቹ ሰሞኑ ተገደረዋል።

ጋይሎምላት ማዋል

ጋሼ የነገራችንና አብር ያጋጠመውን እንዲህ ያስታውሰዋል። «ከራዝ አሳታሚ ድርጅት ካፒታልን ያስተረጎም ነበር። ለትርጉም ሥራው ከተመረጠ ሰዎች እንዲ ጋሼ ስብሐት ነበር። መጽሐፉ ሲተረጎም ገጽ ተከፋፍሎ ነው። ጋሼ ስብሐት ጭብሉን ወስዶ ተረጎመ። በመጨረሻም ላይ የሰርተላት ሥራም ሠርቷል። ለዚያ ለሠፊው ሠራተኛዎች ነበረው። ከፍያውንም - ርግኝ ያህል በገጽ ይከፈላቸዋል ተብሎ ተነጋግረው ነው ሥራውን ምንም ሳይሆን። በታሰበው መልክ ተጠናቅቆ አለቀ። በልሳሉ ጋሼ የሠሩት ሰዎች ተከፈላቸው። ሁሉም የአሠጥ አሳላት ነበሩ። እሱ ነገ ይሰጠው ናል ሃፊ ይሰጠውኛል እያለ ጠለቀ። ዝም አሉት። እሱ ደግሞ ተፈጥሮ ሆኖ ገሊጋላ አይደለም ገፍቶም አልጸደም። በዝምታው ብዙ ቆየ። አንድ ቀን ለእኔ ለአረፈላይኔ ሐንሰ ነገረን። እኛም በጽሑፍ እንዲጠይቅ መከርነው። በዚያው ጸፈና አሰገዘ። ዝም አለ። ለሁለተኛ ጊዜ ይህንን ማመልከትምን እንዲጸፍ አደረገን። ይሄን ይከፈለው ተብሎ ተነገረለት።

Shit! እኩል ለእኩል ነን። give and take ነው መሆን ያለበት። ከማን በልጠህ ነው ከሚሰጥህ በላይ የምትሰጥ። ከማን አንሰህ ነው የሚሰጡህን ያህል የማትሰጥ? በእጅህ ያለው ገንዘብ ይሁን ሰው ቀኝ ይሁን ፍቅር ይሁን እኔም አለኝ የምሰጠው። እናም የምቀበለው።

አዎን! እኛም ቆንጃጃቴን ታጥቀን እናስተናግዳቸው እየተባባልን ነው። ውብ ተኮ ከእኛሰ በምን ታንሳላች፤ ብትበልጠን እንጂ። አውሮፓውያን 'gesture' የሚሉት ባሕል አላቸው። ሴት ክብርት ናት። በቴሌትር አቀራረብ ሳጫውትህ። የንግግር ሌልዛቤትን ሥዕል አይቶሃል?

እኛ እጁን ሰንሰመው በርከክ ብለን ነው። እሷም ዘና ብላ እጁን ትለቅልናለች። ይህንን ያህል ነው የምናከብራት። እየህ፣ ይህች አክብርት፣ ይህች ሥልጣኔ ደላትና ፋሽን ሆነች። እኛ ትሕትናችን እስከቻለ ፍቅረኞቻችንን እዚህ ድረስ ማክበር አለብን።

እሷን ነው የምንቀድማት። አንድ ቀን ደግሞ ፀሐይ ያለቺንን ልንገርህ እንግዲህ በላቅ ሰዓት ነው እንግዲህ እኔ ቢሮ ነበርኩ። እሷ ሻይ ልትጠጣ ስታልፍ ነበር። ጎራ አለችና «እሁን እኮ ከዘንበ ጋር ተከራፊናል» አለቺና ላቀች። «እና እሁን ሲያልፍ ዝም እያልኩት እኮ ነው» ብላ ስትሰቅ አስታውሳለሁ። በእውነት ይኼ ጤነኛ ኩርፊያ ነው። ይህን ስላህ እንኳን ሰው። ጉልቻ እንኳን ይሁንል። እኛ ግን እንዲህ ነን። አንዳንድ ቁም ውስጤ እየተፍለቀለቀ ካለ ስናገረው ይወጣል። ከሌለም ግድ የለውም። ግን ከልብ ያስቀየሙትን ካለ ግን የኩርፊያው ጊዜ ሳይረዘም ምነው እንዲህ አደረግሽኝ? ለማለት መቻል አለብህ።

ልጄምርላህ አንተና ፀሐይ ልትጋቡ መወሰናችሁን ነግረሽኛል። ከወዲሁ ላሰጠንቅቅህ። ከእሷ ጋር መፋቀር እንዳለ ሁሉ መጣላችም አለ። የዚያን ጊዜ እኔ ሁሌም የማግኘው ለእሷ ነው። ይህንን የምንገርህ ከወዲሁ አስበሰበት እንድትጠብቀኝ ነው። ምንጊዜም እሷን ነው የማግኘው ይህ ነው ለእኔ የክብር ሕገጋት።

እ ይኸውልህ። ቆንጃ መጣችልኝ አባባሏ። ለራት እንዴት እንልበስ እንደሚሉ እንግሊዞች የእኛን ሌዳ እንዴት ትራት እናደርጋት? ነው። ደግሜ ደጋግሜ ልንገርህ ከናቅረኛችን ጋር ፀብ ሲፈጠር ቻል አናደርጋለን። በቀይታ እኛ ነን ቀድመን ይቅርታ የምንጠይቃት። እሷም ብትሆን የበደለችን ከእኛ በምን ታንሳላች ብትበልጥ እንጂ። ይቅርታ ለመጠየቅ እኛ ነን ምንጊዜም የምንቀድመው። ራይት!

እሁን የማወራልህ ጤርጳውያን ለመኖር መሥራት የሌለባቸው ሌላው እየሠራ እነሱ የሚዘንቡ የሚኖሩ መኪንቶችን ሕይወት ላሳይሁ። የእነሱ ሥልጣኔ እንግዲህ መሰረቷ ፍራንስ ናት። ሴት ክብርት ናት።

የንግግር ሌልዛቤጥ ጊዜ ነው። እሷ እንዲህ ነች ማሰታችን ነች ጓደኞችን ናት። እንግዲህ ሥልጣኔዋ በላትና ፋሽን አደረጓት። አንድ ከልክል የሆነ ሴሪሞን ይኖራል። አንተ የለህም። እዚያ ፀሐይ አለች አንተ ብትኖር ይቅር የምትለውን ነውር ነገር ፍቅረኛህ ላይ ተደረገ። ትሰማለህ። ይኼን እናትክን ምናምን አይደለም የምትለው። «እባክትን ጌታዬ» ትልና ጓንትህን ታወልቅና በጓንቲዋ በጥፊ ትመታውና ጓንቱን ትጥል ታለህ። ጓንቷን ከላት ከእዚህ ወጥተን ይዋጣላችኋል። መሣሪያ ተሰጥቷችሁ። ተቀጣጥራችሁ ትፋሉማላችሁ። በዘመኑ መጋደል በሕግ ከልክል ነው። ይሁን እንጂ ክብር ነዋ። በደብቅ ተቀጣጥረው ይፋሉማሉ። ከሕግም በላይ ክብር ይፋሉማሉ። ጓንቲዋን ካላነሳ ክብሩም አልተነከም ፍልሚያው ይቀራል። ይቅርታ ጠይቋል ማለት ነው።

የእነ ቶልስቶይ ዘመን አለ። አንተን የሚያነክሉ ጎረምሶች ተሰባስበው ከምሳ ሰንት ጀምሮ ይበላሉ፣ ይጠጣሉ። ምንም አይነት ሥራ የለባቸውም። አራተኛ ወይም አምስተኛ ፎቅ ላይ ነው የሚዘናኑት። እናት አገር ከጠራቻቸው ብቻ ይዋጋሉ። መብታቸውም ክብራቸውም የሚፈቅደው እንዲህ እንዲኖሩ ነው። ከእራት በኋላ ይዋጣልን ይባባላሉ። አራተኛ ፎቅ ላይ ናቸው አስታውሱ። የተከፈተ መስኮት ጠርዝ ላይ ቆመው ጀርባቸውን ለጭለማው ሰጥተው አንድ አንድ ጠርመሱ ሾድካ ጅው ገና አፋቸው እንደተጠጋው፣ ሾድካው እስኪያልቅ ድቅ-ድቅ-ድቅ እድርገው ይጠጣሉ። ከዚህ በኋላ ይከነበላሉ። አለበለዚያም ወደፊት ይከሰከሳሉ። አንድ ጠርመሱ ሾድካውን ጨርሶ ወደኋላም ገደል ሳይገባ ወደፊትም ሳይከነበል የቀረው፣ በደህና የወረደው አሸናፊ ይሆናል። አቶ ክብር ወይም ስምና ዝና እዚህ ድረስ ያደርግላል።

ፍሰስዎች ደግሞ የንደስቴዩብስኪ አገር አይደሉም? ይህቺን ሌሎች ሲፋስሙ ይለውጧታል። ተፋላሚዎቹ ወጥተን ጀርባ ለጀርባ እንቆማለን። ተፋላሚዎቹ ሁለታችንም ጥይት የተለገመበት ሽጉዋ ይዘናል። ጻኛ አለ። ይቆጠርልንና በተፈቀደልን ርቀት ከደረሰን በኋላ ሀረን እንተኩሳለን። ብቆስል የሚያነሱኝ ለማኞች አሉ። ሕኪምም አለኝ። እዚያ ፍልሚያው የሚነሃደው በጠዋት ነው። ደግሞ እንቁሳርም ይውቃሉ። ይሁን እንጂ በሕግ የተከለከለ ነው። ባሕላችን ስለሆነ እያወቅን ነው የምንፋለመው። እየኸው? ቀደም ብሎ እንዳጫወትኩህ አልከላንደር ጥሽኪን ያለፈው እንዲህ ነው። ሌላው ደራሲያቸው ሚካኤል ሌርሞንቶቭ የሞተው እንዲሁ በፍልሚያ ነው። የሆድ ጣጣ ሲቀር ጊዜ ክብር ለሆነች። ተድ እፍ ሆነር

ጋሼ ባለበት ከንደኞቹ ጋር ከበነው እንጨዋውታለን። እንደ ንደኞቹ ድመት በጣም እንደሚፈራ ሲናገር ጋሼ ከአፋ ነጠቀውና «የሁላችንም ነፍስ የአይዮ ስለሆነ ነው» ሲል ሰምቼዋለሁ።

ፍቅርንና ተሰጥኦን እያወዳደርን እናወጋለን። እንደኛው ንደኞችን የአያሌ ደራሲያንን ስም ጠራና «ጂኒዬስ የሆኑት ከሴቶች ጋር ፍቅር እያሉ ጊዜና ጉልበታቸውን ባለማባዛናቸው ነው» አለ።

ጋሼም የንደኞችንን ሐሳብ ተረድቶ ከወንድ ጋር ምንም ዓይነት ጥምረት ሳይኖራቸው የተሣካላቸው የሴት ደራሲያንን ስም ጠራና «እነዚህ ቆነጃጂት የድርሰት ሥራቸው የተሣካላቸው ከምንም ዓይነት ወንድ ጋር ባለመተቃቀፋቸው ሊሆን ይችላል። እነ እገሊትን ብትወሰድ ደግሞ ደስ ካላቸው ወንድ ጋር እንደልባቸው እየተቃቀፉ ነው ጂኒዬስ የሆኑት። እኔ ግን እንደ ነፍሱህ ከምትወዳትና ከጂኒዬስነት ምረጥ ብትለኝ፤ አትጠራጠር ጂኒዬስነትን ቻው። ብዬአት የምወዳትን ልጅ እቅፍ ነው የማደርጋት።»

ሞቼ እንደገና የመወለድ ዕድል ቢኖረኝ ሴት ሆኜ መፈጠር አመርጣለሁ። ለምን? ግለት ጥፋ። እንዴት መሠለዘ፤ ልብ አትለው ይሆናል እንጂ የሴትነት ዓለም ውብ ነው። መጀመሪያ መመልከት ያሉበትን በሴቶችና በወንዶች መካከል የተፈጠረውን ልዩነት የሚጠላ፤ ወይም የሚሰርዝ የለም። ሁለቱም አንዱ ለሌላው፤ ሌላው ለአንዱ ይፈላለጋሉ። ከልዩነታችን ለሴቶች እንሰጣቸዋለን። እኛም የሌላንን ከእነርሱ እንወሰዳለን። የእዚያኑ ያህል አለ የሴት ልጅ ተፈጥሮ የሚማርከው። የወንድ ዓለም 'fascinate' የሚያደርጋቸው ሴቶችም አሉ። አብዛኛዎቻችን የምንኖረው በራሳችን ዓለም ነው። እኔ ግን የሴቶችን ዓለም ለመኖር በርካታ ጊዜያት በተመሰጠ አብሰልሰ ይዋለሁ። በሴቶች ላይ የተፃፉትን እንብብላለሁ። ከሐና ጋር ሳንደባበቅ አፍረጥርጠን አውግተንበታል። እናም ይማርከኛል።

ጽፎ

አልአሚን

የታላቅ ወንድሜ የአያይ ገብረ ክርስቶስ ልጅ ብርሃነ ወይና ነበር። ብርሃነ ብረላየንት ነው። በተጨማሪ ጨዋታም ያውቃል። ልክ እንደ አባቱ ነው። ሳቅ በደንብ ያውቃል። አስር ደቂቃ አብረኸው ከሆንክ ቢያንስ አምስት ደቂቃውን ሳትስቅ አትቀርም። ከእኔ ጋር በጣም እንግባለን። መጣ እንግዲህ መወደን አስቧል። እዋየኝ። አመጣሁ አወረድኩና «እንግዲህ ብርሃነ ሰማ» አልኩት። «አያይ ገብረ ክርስቶስ እናንተን ለማሳደግ ብዙ ያየው መከራ አለ።» ብዬ በዘርዘር ነገርኩት።

መከራዎቹ ብዙ ናቸው እሱ አይመረርም እንጂ። «እና አንተ አወይናለሁ ብለህ ምናምን ምናምን ብለህ ብትሄድና ብትሞት አደጋ ነው ብዙ ተስፋ አድርጎብሃል እና አስበውና ወሰን። የአሁኑ ውሳኔህ ግን ቅብ ጠት ነው ተወው» አልኩት። ሁለት ሣምንት ቆይቶ ግን ወየን።

ሌላም አሉ። ሁልጊዜም የሚያስቁን ሰውዬ ናቸው። ምን ያህል ነው ለማሳቅ የሚችሉት ሳውጋህ። አንዴ ወደ ነንደር ይበራል። አውጥላን ውስጥ አለ አይደለም ከበረራ በፊት ለሚጓዙ ማሳሰቢያ ይነገራል አይደለ።

የጋደላቱ ረዳት ወይም ጉዳዩ የሚያገባው ሰው ተጓዦች ቀበትሶችሁን አጥብቆ እንደዚህ እንደዚህ ይሳላል። ደንብ ነው። አለቃም «አይ ሲያቀብ ጠኝ አውጥላን ውስጥ ገብቼ ወራጅ!» አሉ። እንዲህ ዓይነት ሰው ናቸው። እኛ ስንጠራቸው አለቃ ነው የምንላቸው። መጠና «እነዚህ ሰዎች አበዱ?» አሉኝ። ደርሳቸውን ማለታቸው ነው። «ምን ይበዳል?» አልነገራቸው።

«አ እንዲህ አይቀልድብንም እኔ አወይናለሁ ስልሳ ብር አበድረኝ። በአይወት ከተገናኘን ብድርህን እከፍላለሁ» አሉኝ። የጠየቁኝን ያህል ብር አበደርኳቸው። ሃዱ። አልተመለሱም። እንደወጡ ቀፍ። እንደ ፈራሁት ሳይሆን ብርሃነ ግን ተመለሰ።